बागमती गाँउपालिका

क्षमता विकास योजना

(२०७९/०८० – २०८१/०८२)

Capacity Development Plan

(2079/080 - 2081/082)

बागमती गाँउपालिका

गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय

ललीतपुर

बागमति प्रदेश, नेपाल

२०७९

बागमती गाँउपालिका
क्षमता विकास योजना
Capacity Development Plan

बागमती गाँउपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय

ललीतपुर

बागमती प्रदेश, नेपाल

फोन नं: ९८५१२५५९००

ईमेल: bagmatigaupalika@gmail.com

प्राविधिक सहयोग	:	प्रदेश सरकार, बागमती प्रदेश, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरीषदको कार्यालय, प्रदेश सुशासन केन्द्र, जावलाखेल, ललितपुर, नेपाल
प्रामर्शदाता	:	आर.आई.एम.सी. - ईकोकोड नेपाल - जिईएस, जे.भि. गौमुखी ईन्जिनियरीङ्ग सर्भिसेस् प्रा. लि. सानेपा - २, ललितपुर, नेपाल फोन नं: ०१ - ५९०५००५ र ९८०११०४४५ ईमेल: gaumukhiengineering@gmail.com

असार २०७९

विषय सुचि

विषय शीर्षक	पाना नं.
परिच्छेद : १- परिचय	
१.१ पृष्ठभूमि	१
१.२ बागमती गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय	२
१.३ क्षमता विकास योजनाको आवश्यकता र औचित्य	३
१.४ क्षमता विकास योजना तर्जुमा विधी र प्रकृया	४
१.५ क्षमता विकास योजनाका सिमाहरु	५
१.६ कार्यकारी सारांश	६‡७
परिच्छेद : २ गाउँपालिकाको क्षमता विकास नीति तथा कार्यनीति	
२.१ क्षमता विकासका लागि बागमती गाउँपालिकाले अंगिकार गरेका नीतिहरु	८
२.३ क्षमता विकासका लागि विगत तीन वर्षमा गरेको वजेट विनियोजन	९
२.४ क्षमता विकाका लागि संचालित कार्यक्रमहरु	९
परिच्छेद :३ गाउँपालिकाको विद्यमान मानव तथा संस्थागत अवस्था	
३.१ बागमती गाउँपालिकाको विद्यमान मानव संसाधनको अवस्था	१०
३.२ बागमती गाउँपालिकाको संस्थागत विकासको अवस्था	११
३.३ बागमती गाउँपालिकाको कार्यालय पूर्वाधार तथा कार्यालय उपकरणको अवस्था	१२
३.४ बागमती गाउँपालिकाको विद्यमान अवस्था र अपेक्षित अवस्था बीचको अन्तराल	१५‡१७
परिच्छेद : ४ गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजनाको लक्ष्य तथा उद्धेश्य	
४.१ बागमती गाउँपालिकाको क्षमता विका योजनाको लक्ष्य	१८
४.२ बागमती गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजनाको उद्धेश्य	१८
४.३ बागमती गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजनाको अपेक्षित नतिजाहरु	१९
परिच्छेद : ५ गाउँपालिकाको क्षमता विकास आवश्यकता विश्लेषण	
५.१ जनप्रतिनिधि स्तर	२०‡२१
५.२ समिति तथा उप समिति गठन, परिचालन र कृयाशीलता	२२
५.३ कर्मचारी स्तर	२३‡२५
५.४ वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्याङ्कन (FRA) विश्लेषण ।	२५
५.५ विषय क्षेत्र अनुसार संस्थागत स्वमूल्यांकनमा कमजोर देखिएका क्षेत्रहरुको विश्लेषण	२६‡३२
५.६ संविधान प्रदत्त अधिकार र कार्यसम्पादन अवस्थाको संक्षिप्त विश्लेषण	३३
परिच्छेद : ६ गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजनाका प्राथमिकताहरु	
६.१ जनप्रतिनिधि स्तर	३४
६.२ समिति तथा उप समिति	३५
६.३ महाशाखा, शाखा, उपशाखा तथा ईकाइ	३६
६.४ कर्मचारी स्तर	३६
परिच्छेद : ७ गाउँपालिकाको त्रिबर्षीय क्षता विकास योजना (लक्ष्य , नतिजा र श्रोत)	
७.१ बागमती गाउँपालिकाको क्षमता विकास नीति	३७
७.२ जनप्रतिनिधिहरुका लागि प्रस्तावित क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु	३८
७.३ कर्मचारीहरुका लागि प्रस्तावित क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु	३९‡४०
७.४ संविधान प्रदत्त अधिकारको कार्यान्वयनका लागि प्रस्तावित क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु	४१‡४२
परिच्छेद : ८ क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन	
८.१ क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन जिम्मेवारी तालिका	४३
परिच्छेद : ९ अनुगमन तथा मुल्यांकन	
९.१ क्षमता विकास योजनाको अनुगमन तथा मुंल्यांकन प्रकृया र जिम्मेवारी	४४
९.२ क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन वाट प्राप्त हुने वार्षिक प्रतिफल	४५
परिच्छेद : १० अनुसूचीहरु	४६‡४७

*** कृतज्ञता ज्ञापन ***

हाल स्थानीय तहहरुले नेपालको संबिधान-२०७२, स्थानीय सरकार संचालन ऐन- २०७४ र बिभिन्न राष्ट्रिय प्रतिबद्धताहरु र राष्ट्रिय तथा स्थानीय योजनाको आधारमा सम्पादन गर्नु पर्ने नियमित कार्यहरुको सम्पादन स्तर र अबसथाको अध्ययनबाट स्थानीय तहमा कार्यरत जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुको व्यक्तिगत क्षमता (ज्ञान, सीप, दक्षता, प्रवृत्ति), संस्थागत क्षमता र विधि/प्रणालीगत क्षमतामा विकासमा सहयोग गर्न आबश्यक रहेको तथ्यलाई मध्यनजर गरि, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले जारि गरेको गाउँ/नगरपालिकाको क्षमता विकास योजना तर्जूमा दिग्दर्शन-२०७६ को आधारमा, स्थानीय तहहरुको क्षमता विकास योजना तर्जुमाको कार्यमा सेवा प्रदायक संस्थाको रुपमा RIMC-ECoCoDE-Nepal-GES (JV) लाई छनौट गरि बागमती प्रदेश अन्तरगत क्लष्टर २ र ३ का बिभिन्न गाउँ/नगरपालिकाहरुमा **स्थानीय तहको क्षमता विकास योजना तर्जुमा** गर्ने अवशर प्रदान गर्नु भएकोमा, प्रदेश सुशासन केन्द्रका कार्यकारी निर्देशक श्री बिमल प्रशाद पोखरेल ज्यू प्रति हार्दिक कृतज्ञता ब्यक्त गर्दछौ । साथै कार्यक्रमको सहजिकरणको लागि बिभिन्न कोण बाट सहयोग गर्नुहुने निर्देशक ईन्दिरा ओझा, उपनिर्देशक गोपाल शर्मा, लेखा शाखा प्रमुख र क्षमता विकास बिज्ञ सि.पि. सिग्देल ज्यू लाई बिषेश धन्यबाद दिन चाहान्छौ ।

गाउँ/नगरपालिका तहमा क्षमता विकास योजना तर्जुमाको लागि सम्बन्धित स्थानीय तहको बिद्यमान क्षमता बिश्लेषण र पहिचानको कार्यमा महत्वपुर्ण सहयोग गर्नुहुने सम्बन्धित गाउँ/नगरपालिकाका अध्यक्ष/प्रमुख ज्यू, उपाध्यक्ष/उपप्रमुख ज्यू, प्रमुख प्रसाशकीय अधिकृत ज्यू लगायत गाउँ/नगरपालिकाका सम्पुर्ण कर्मचारीहरु र अर्थपुर्ण सहभागीताका लागि वडा अध्यक्ष र कार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरुमा हार्दिक आभार ब्यक्त गर्दछौ ।

आगामी दिनहरुमा पनि यहाँहरुबाट निरन्तर सहयोग र सद्भावको अपेक्षा राख्दछौ ।

धन्यबाद ।

सारांश शब्दको पूर्ण रुप :

CBS	=	Central Bureau of Statistics
NPSAS	=	Nepal Public Sector Accounting Standards
SuTRA	=	Sub-national Treasury Regulatory Application
आ.व.	=	आर्थिक वर्ष
कि.मि.	=	किलो मिटर
गा.बि.स.	=	गाउँ विकास समिति
गा.पा.	=	गाउँपालिका
प्र.अ.	=	प्रधानाध्यापक
अ.बा.क.स.	=	अवसर, बाधा/चुनौती, कमजोरी र सवल
गै.स.स.	=	गैर सरकारी संस्था
मि.	=	मिटर
वि.सं.	=	विक्रम सम्वत
रु.	=	नेपाली रुपैयाँ

परिच्छेद : १-परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको संविधान २०७२ ले संघीय गणतन्त्र नेपालमा संघीय, प्रदेश र स्थानीय गरि तीन तहको सरकारको व्यवस्था गरेको छ । स्थानीय सरकार नागरिकको निकटमा रहेर संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनले तोकेका अधिकारहरुको प्रयोग गर्दै स्थानीय जनतालाई छिटो, छरितो, सरल, पारदर्शी र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गरि लोकतन्त्रका लाभहरुलाई नागरिकहरुमा प्रत्याभूत गराउने गहन जिम्मेवारी लिएको सरकार हो । राष्ट्रिय योजनाले लिएको लक्ष्य तथा राष्ट्रिय प्रतीवद्धताहरुको कार्यान्वयन गर्दै सुखी र सम्बृद्ध नेपाल निर्माण गर्न र सामाजिक न्याय स्थापित गरि समतामूलक समाज निर्माण गर्ने अभिभारा भएको स्थानीय सरकारले आफ्नो कार्य सम्पादन स्तरमा सुधार गर्दै सेवा प्रवाहलाई अझ प्रभावकारी र जनमुखी बनाउनु आजको प्रमुख आवश्यकता रहेको देखिन्छ ।

हाल स्थानीय सरकारहरुले नेपालको संबिधान-२०७२, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन- २०७४ र बिभिन्न राष्ट्रिय प्रतिबद्धताहरु र राष्ट्रिय तथा स्थानीय योजनाको आधारमा सम्पादन गर्नु पर्ने नियमित कार्यहरु सम्पादन स्तर र अबस्थाको अध्ययनबाट स्थानीय तहमा कार्यरत जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुको **व्यक्तिगत क्षमता** (ज्ञान, सीप, दक्षता, प्रवृत्ति), **संस्थागत क्षमता** र **विधि/प्रणालीगत क्षमता**मा विकास गर्दै जानुपर्ने देखिएको छ । संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले तयार गरेको स्थानीय तहको संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन र वित्तीय सुशासन जोखिम स्वमूल्याङ्कनको नतिजाबाट यसको थप पुष्टि भएको छ ।

स्थानीय तहहरुको समग्र क्षमताको उपर्युक्त अवस्थालाई सम्बोधन गर्ने गरि, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले तयार गरेको नगर/गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७६ को आधारमा यस बागमती गाउँपालिकामा कार्यरत जनप्रतिनिधिर कर्मचारीहरुको **व्यक्तिगत क्षमता** (ज्ञान, सीप, दक्षता, प्रवृत्ति), **संस्थागत क्षमता** र **विधि/प्रणालीगत क्षमता**को लेखाजोखा गरि वर्तमान अवस्थाको जगमा टेकेर अगामी तीन वर्षका लागि तत् तत् विषय क्षेत्र, कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरुको **व्यक्तिगत विकास**, **संस्थागत विकास** र **विधि/प्रणालीको विकास**को साथै संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन र वित्तीय सुशासन जोखिम स्वमूल्याङ्कनबाट कमजोर देखिएका सूचकहरुको क्षेत्रमा समेत क्रमशः सुधार गर्ने कार्यमा सहयोग पुऱ्याउनका लागि यो बागमती गाउँपालिकाको **क्षमता विकास योजना** तर्जुमा गरिएको हो ।

यो क्षमता विकास योजना निर्माणको क्रममा आपूर्ती (Supply Driven) तथा मागमा (Demand Driven) आधारित क्षमता विकासको अवधारणा अबलम्बन गरिएको छ । बागमती गाउँपालिकाले आफ्ना नागरिकहरुलाई प्रबाह गर्ने सार्वजनिक सेवा तथा सुविधाहरूलाई थप प्रभावकारी बनाउन गाउँपालिकाको क्षमतामा अभिवृद्धि गर्ने कार्यमा आपूर्तीमा आधारित क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु लक्षित रहेका छन् भने मागमा आधारित क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू गाउँपालिकामा कार्यरत जनप्रतिनिधिहरु र कर्मचारीहरुको क्षमताको अन्तराललाई सम्बोधन गर्न तर्फ केन्द्रित रहेका छन् ।

१.२ बागमती गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय

१.२.१ भौगोलिक अबस्थिति र सिमाना

राज्यको पुनर्संरचना पश्चात मितिः २०७३ फाल्गुन २२ गते ललितपुर जिल्लाको क्षेत्र नं. १ अन्तर्गतका साविक सातवटा गा.वि.स.हरु क्रमसः घुसेल, माल्टा भट्टेडाँडा, प्युटार, ईकुडोल, आस्राङ, गिम्दी लाई समेटेर बागमती गाउँपालिका बनाईएको हो । हाल यस गाउँपालिकामा जम्मा ७ वटा वडा बिभाजन गरिएको छ । यस गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल १११.४९ वर्ग कि.मि. रहेको छ । यस गाउँपालिकाको पूर्वमा माहांकाल गा.पा., पश्चिममा काठमाडौं जिल्ला, उत्तरमा गोदावरी नगरपालिका र कोन्ज्योसोम गाउँपालिका, दक्षिणमा मकवानपुर जिल्ला रहेकोछ ।

१.२.२ जनसंख्या, जातजाति, भाषा र धर्म

वि.सं. २०६८ को जनगणना अनुसार यस गाउँपालिकाको जनसंख्या १३,०४९ रहेको छ। घरधुरी सर्वेक्षण २०७६ अनुसार जम्मा जनसंख्या : १६,२०७ रहेकोमा पुरुष : ७,९६६ र महिलाः ८,२४१ रहेको देखिन्छ । यो गाउँपालिकाको जनघनत्व ११७.०४ व्यक्ति प्रती वर्ग कि.मि. रहेको छ। हिन्दु र बौद्ध धर्मको बाहुल्यता रहेको यस गाउँपालिकामा विभिन्न जातजातिहरुको बसोबास रहेको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ को तथ्यांक अनुसार सबैभन्दा बढी तामाङ जाति, दोस्रोमा ब्राम्हण र तेस्रोमा क्षेत्रीहरुको बसोबास रहेको छ । मगर, दमाई, कामि, घले, ब्राह्म्मु लगायतका जातिहरु पनि छन् ।

यहाँ नेपाली भाषीहरु सबै भन्दा बढी रहेका छन् । अन्य भाषाहरुमा तामाङ र मगर रहेका छन् । यहाँका अधिकांश बासिन्दाहरु बौद्ध धर्म मान्दछन् भने त्यस पछि हिन्दु धर्म मान्नेहरु रहेका छन् । धर्मअनुसार ल्होसार, दशैं, तिहार, कृष्ण जन्मअष्टमी, तिज, बुद्ध पूर्णिमा तथा बुद्ध जयन्ती यहाँका प्रमुख चाडपर्व हुन् ।

१.२.२ आर्थिक स्रोत (कृषि, व्यवसाय र पर्यटन)

यस गाउँपालिकाको क्षेत्रमा कृषि, पशुपालन तथा पर्यटनको राम्रो सम्भाबना रहेको देखिन्छ । पारिवारिक आम्दानीको करिब ९० प्रतीशत कृषि र पशुपालन व्यवसायले ओगटेको छ । यहाँको प्रमुख कृषिजन्य उत्पादनहरुमा धान, मकै, तोरी, फापर, गहुँ, कोदो, दाल, भटमास, केराउ, सिमि, बोडि, फर्सी, काका, आदि पर्दछन् भने पशुजन्य उत्पादनमा दुध र मासु पर्दछन् । माल्टा फाँट, भट्टेडांडाको राडर क्षेत्र, सिद्धेश्वर महादेव, माहांकालस्थान मन्दिर, इकुडोलको माझखण्ड बुद्ध विहार, आश्राङको घ्याम्पे दह, गिम्दीको चमेरो गुफा, आदि पर्यटकिय सम्भावना बोकेका स्थलहरु रहेका छन् । कृषि उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्न उन्नत जातका बीउबिजन, पावर ट्रेलर, च्याप कटर, डिजिटल काँटा, केट सामग्री वितरण जस्ता प्रोत्साहनका कार्यक्रम सञ्चालन गरिदै आएको छ । बागमती गाउँपालिकालाई पर्यटकिय गन्तव्य स्थलको रुपमा विकास गर्न पर्यटकिय गुरुयोजना कार्यान्वयनमा रहेको छ। महिला, जनजाति, दलित तथा उत्पीडित वर्गहरुको सशक्तिकरण एवं उत्थानका लागि आवश्यक चेतनामुलक, सीपमूलक तथा आय आर्जनमूलक तालिमहरुको व्यवस्था गरिदै आएको छ ।

१.२.३ शिक्षा, स्वास्थ्य, सूचना र सडक पूर्वाधार

यस गाउँपालिकामा शिक्षाको प्रवन्धका लागि आधारभूत र माध्यमिक गरि कुल ५० वटा विद्यालयहरु सञ्चालनमा रहहेका छन् । गाउँपालिकाको प्रत्येक वडामा प्राथमिक स्वास्थ्य चौकी रहेका छन् । भट्टेडांडा

प्राथमिक स्वास्थ्य चौकीमा गाउँपालिका आफैले स्वास्थ्य प्रयोगशाला सञ्चालनमा ल्याईसकेको छ । भने वडा नं.४ स्थित थाङसिङटारमा ५ शैयाको अस्पताल सञ्चालनमा ल्याईएको छ ।

सडक संजाल सबै वडाहरुमा पुगेको छ । गाउँपालिकाको गतिबिधिहरुमा जनताको सहज पहुँच होस् भन्ने ध्येयका साथ सूचना प्रविधिको प्रयोगलाई जोडदारका साथ अगाडि बढाईएको छ । हरेक विकास निर्माण कार्यमा जनताहरुको अर्थपूर्ण सहभागिता र अपनत्व रहोस् भन्ने हेतुले विकास निर्माणका कार्यहरु उपभोक्ता समिति गठन गरि सञ्चालन गर्ने गरिएको छ ।

१.३ क्षमता विकास योजनाको आवश्यकता र औचित्य

ज्ञान, सीप सृजनात्मकता, सकरात्मक धारणा, व्यवहार र प्रतिभा सहितको मानवनै जनशक्ति हो । मानव संसाधनका रुपमा चिनिने जनशक्ती केवल जनशक्ती मात्र नभइ बिभिन्न संसाधनहरुको परिचालनकर्ता पनि हो । संगठनमा अन्य साधनहरु निर्जीव हुन्छन, यिनै निर्जीव साधनहरुलाई सजीबताका साथ परिचालन गरि संगठनको लक्ष्य प्राप्तिमा विद्यमान मानव संसाधनको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको तथ्य हामी सबैमा विदित नै छ । कुनै एउटा संस्था वा संगठन क्षमतावान हुनको लागि तहाँ मानवसंसाधनको साथै संस्थागत संरचना र बिधि/प्रणालीहरु पनि अपेक्षित हुनुपर्दछ । एउटा संस्था वा संगठनको स्थापना भएसंगै पूर्ण क्षमतावान हुन सक्दैन, समयक्रमसंगै बिद्यमान क्षमतामा विकास गर्दै जानुपर्दछ । अपेक्षित क्षमतामा पुग्नको लागि विद्यमान क्षमता र अपेक्षित क्षमता बीचको अन्तराल (GAP) पहिचान हुनुपर्दछ र सो क्षमता अन्तराल (GAP) परिपूर्ती गरि अपेक्षित क्षमता हासिल गर्नका लागि निश्चित अवधिको क्षमता विकास योजना निर्माण र त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनको आवश्यकता पर्दछ ।

यस बागमती गाउँपालिकालाई स्थानीय सरकारको रुपमा संविधान र ऐनद्वार प्रदत्त अधिकार भित्र रहेर स्थानीय स्तरमा आवश्यकता बमोजिमको नीति, योजना तथा कार्यक्रम र बजेट निर्माण, आर्थिक तथा सामाजिक विकास, खर्चको मितब्ययिता तथा पारदर्शीता, नागरिकप्रती उत्तरदायी र जवाफदेही शासन प्रणालीको स्थापना र विकासको लागि यस गाउँपालिकाको क्षमता विकास गर्नुपर्ने क्षेत्रहरुको विश्लेषण र पहिचान गरि तद्अनुरुपका त्रिवर्षीय क्षमता विकासका कार्यक्रमहरुको तर्जुमा र प्रभावकारी कार्यान्वयन गरि उपर्युक्त कार्य जिम्मेवारीहरु कुशलतापूर्वक सम्पादन गर्न सक्षम बनाउनको लागि यस गाउँपालिकाको समग्र क्षमता विकास योजना निर्माण गर्नु आफैमा औचित्यपूर्ण ठहर्दछ ।

संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले तयार गरेको स्थानीय तहको संस्थागत स्वमुल्यांकन कार्यविधि अनुसार स्थानीय तहको स्वमूल्यांकन भइ कमजोर देखिएका कार्य क्षेत्रहरुमा सुधार गर्दै लैजान स्थानीय तहको विद्यमान क्षमताको क्रमिक विकासमा उचित सहयोग गर्न आवश्यक देखिएको छ ।

नेपालमा संघीय संरचनाको स्थापना पछि संघ र प्रदेश सरकारको तर्फबाट स्थानीय सरकारको क्षमता विकासका लागि केही प्रयासहरु भएता पनि, स्थानीय सरकारकै अग्रसरता र सहभागितामा व्यवस्थित र योजनाबद्ध प्रयासहरु भएको पाइदैन । स्थानीय स्तरमा ब्यवस्थित र योजनाबद्ध क्षमता विकास रणनीतिको अभावमा विगतमा संघ र प्रदेशको सहयोगमा सञ्चालित क्षमता विकासका कार्यक्रमहरुको प्रभावकारिता र स्थानीय तहको अपनत्वमा पनि कमी कमजोरी अनुभव गरिएको छ । तसर्थ स्थानीय सरकारको आफ्नै अग्रसरता र सहभागितामा वास्तविक क्षमता विकास योजनाको निर्माण र यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन आजको टड्कारो आवश्यकता हो भन्दा कसैको विमती नहोला । यसले स्थानीय तहहरुको संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन कार्यविधि, २०७७ र स्थानीय तहको वित्तीय सुशासन जोखिम

मूल्याङ्कन कार्यविधि २०७७ ले कल्पना गरेको पूर्ण क्षमतालाई साकार बनाउन सहयोग पुऱ्याउने नै छ ।

क्षमता विकास योजना तर्जूमा, स्वीकृत र कार्यान्वयनको मुख्य औचित्य भनेको स्थानीय सरकारको सेवा प्रवाहको गुणस्तरमा सुधार गर्नु नै हो । गाउँपालिकाले प्रवाह गर्नु पर्ने सेवाहरु मुख्यतः संविधानको अनुसूची ८ मा उल्लिखित एकल अधिकारका क्षेत्रहरुमा हालको सेवा प्रवाहको अवस्थालाई मनन गरि आगामी दिनमा समग्र सेवा प्रवाहलाई प्रविधियुक्त, जनमैत्री, उत्तरदायी, पारदर्शी र गुणस्तरीय बनाउने ध्येयका साथ प्रमुख सरोकारवालाहरुको प्रत्यक्ष संलग्नतामा यो **बागमती गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना-२०७९** तर्जूमा गरिएको हो ।

१.४ क्षमता विकास योजना तर्जूमा विधि र प्रकृया

यस बागमती गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना तर्जूमा गर्दा देहाय बमोजिमका विधि र प्रकृयाहरुको अबलम्बन गरिएको छ ।

* क्षमता विकास योजना तर्जूमा सम्बन्धमा गाउँपालिका अन्तरगतका प्रमुख सरोकारवालाहरुः निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सहित शाखा प्रमुखहरु, गाउँपालिका अन्तर्गतका कर्मचारी र वडा सचिवहरुसंग छलफल तथा परामर्श ।
* गाँउपालिका सम्बद्ध सबै पक्षहरु (जनप्रतिनिधि, कर्मचारी र वडा कार्यालय) को प्रत्यक्ष सहभागितामा क्षमता विकास संग सम्बन्धित रहेर विद्यमान क्षमताको अवस्था र अपेक्षित क्षमता बीचको रिक्तताको सम्बन्धमा स्व-मूल्याङ्कन लेखाजोखा र स्व-महसुसिकरण गर्ने गराउने ।
* स्थानीय तहको मानव संसाधन संरचना, निर्वाचित जनप्रतिनिधिः प्रमुख, उपप्रमुख, वडा अध्यक्ष र वडा सदस्य, ऐन बमोजिमका समितिहरु र विभिन्न तह र विषयगत कर्मचारीहरुको कार्य विवरणमा आधारित भइ क्षमताको अन्तराल र आवश्यकता पहिचान गर्ने । यसका लागि स्थानीय तहले गरेको संस्थागत स्व-मूल्याङ्कन (LISA) र वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्यांकन लाई समेत प्रमुख आधार बनाइएको ।
* यस गाउँपालिकामा पहिचान भएका मानव संसाधन विकास, संस्थागत विकास तथा बिधि/प्रणालीको विकास अन्तरगतका कार्यक्रमहरुलाई समेटेर प्राथमिकताक्रम अनुसार पहिलो, दोश्रो र तेस्रो बर्ष उल्लेख गरेर त्रिवर्षीय क्षमता विकास योजनामा समावेश गरिएको ।
* यस गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना अनुसार गाउँपालिका र विभिन्न निकायहरु (संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, प्रदेश सुशासन केन्द्र, विकास साझेदार) बाट प्राप्त हुने सम्भावित योगदानको लेखाजोखा गरि ३ वर्षको क्षमता विकास कार्यक्रम र स्रोतको अनुमान गरिएको ।
* क्षमता विकास योजना तर्जुमाको सिलसिलामा चेकलिस्ट तथा प्रश्नावली प्रयोग गरि गाउँपालिकाका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुसँग प्रत्यक्ष भेटघाट, टेलिफोन, इमेल, लगायतका माध्यमबाट छलफल, परामर्श, अन्तर्क्रिया एवं अवलोकन र विद्यमान दस्तावेजहरुको अध्ययन जस्ता सहकार्यात्मक विधिहरु अपनाइएको ।
* यस गाउँपालिकामा कार्यरत जनप्रतिनिधिहरु र कर्मचारीहरुको वर्तमान क्षमताको विश्लेषण र पहिचान गरि उनीहरुले नियमित सम्पादन गर्ने बिषय क्षेत्रहरुको कार्य सम्पादनमा देखिएको क्षमता अन्तरालको एकिन गरि सो को जगमा क्षमता विकासका आवश्यकताहरु पहिचान गरिएको र आवश्यक बिषयगत क्षमता विकासका कार्यक्रमहरुको प्राथमिकता क्रम, समय र स्रोत समेतको आंकलन गरि यस गाँपालिकाको प्रारम्भिक त्रिवर्षीय क्षमता विकास योजना तयार गरिएको ।
* प्रारम्भिक त्रिवर्षीय क्षमता विकास योजना बागमती गाउँपालिका र प्रदेश सुशासन केन्द्र बागमती प्रदेशमा पेश गरि तहाँबाट प्राप्त सल्लाह सुझाबहरुलाई समेटेर योजनालाई अन्तिम रुप दिइएको ।

१.५ क्षमता विकास योजना तर्जुमाका सीमाहरु

क्षमता विकास योजना तर्जुमा प्रक्रियाको लागि बागमती गाउँपालिका पुग्दा स्थनीय तह निर्वाचनको चहलपहल शुरु भैसकेको थियो । चुनावी वातावरणकै कारण गाउँपालिकामा आयोजना गरिएको कार्यशाला गोष्ठीमा केही निर्वाचित पदाधिकारीहरुको मात्र उपस्थिती रहेता पनि समग्र उपस्थिती प्रतीनिधिमूलक नै रह्यो । कर्मचारी र शिक्षकहरुको उपस्थिती भने उल्लेख्य थियो । छलफल कार्यशाला, संस्थागत अवस्था (अ.बा.क.स./SWOT) विश्लेषण, ब्यक्तिगत भेटघाट तथा आवश्यक दस्तावेजहरुको संकलन र अध्ययनबाट योजना तर्जुमाकालागि तोकिएका आवश्यक सबै प्रक्रियाहरु पूरा गरिएको छ । उपर्युक्त प्रकृयाबाट मानवसंसाधन, संस्थागत क्षमता र विधि/प्रणालीगत क्षमता न्यूनताको एकिन गरि आवश्यक क्षमता विकास क्रियाकलापहरुको पहिचान गरिएको छ ।

यद्यपि, यस बागमती गाउँपालिकाको त्रिवर्षीय क्षमता विकास योजना निर्माणको सिलसिलामा देहाएका केही सीमाहरुको धेर थोर प्रभाव क्षमता विकास योजना रहने महशुस गरिएको छ ।

- ≈ कार्यशर्त अनुसार योजना तर्जुमाको लागि गाउँपालिका तहमा गरिनु पर्ने कार्यहरुमा स्थानीय तहको निर्वाचनका कारण निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुको सिमित सहभागिता र योगदान रहेको ।
- ≈ स्थानीय तहको निर्वाचनकै कारण गाउँपालिकामा कार्यरत सबै कर्मचारीहरुको अपेक्षित समय, सहभागिता र योगदान हुन नसकेको ।
- ≈ यो क्षमता विकास योजना गाउँपालिकाका केही जनप्रतिनिधिहरु तथा अलि बढी कर्मचारीहरुसँग गरिएको छलफल र अन्तरकृयाको आधारमा तयार पारिएकोले योजनामा समूहगत स्वार्थले प्रभाव पारेको हुनसक्दछ ।
- ≈ यो क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पर्ने वित्तीय स्रोत र साधन बिभिन्न निकायबाट प्राप्त हुने अपेक्षा गरिएकोले सो को विनियोजन र उपलब्धताको सुनिश्चित्ता नरहेको ।
- ≈ क्षमता विकास योजनाको कार्यक्रममा संस्थागत विकास अन्तरगत कार्यालय पूर्वाधार र संरचनागत कार्यक्रमहरु समावेश गरिएको छैन ।

१.६ कार्यकारी सारांश

नेपालको संविधान २०७२, स्थानीय तहको क्षमता विकास दिग्दर्शन २०७६, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ र नेपाल सरकारले विभिन्न समयमा तर्जुमा गरेको नीति, निर्देशिका र मार्गदर्शनका आधारमा गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, उपभोक्ता समिति, महिला स्थास्थ्य स्वयम्सेवीका, समुदाय, गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय र वडा कार्यालय समेतको मानव संसाधन, संस्थागत र विधि/प्रणालीको समग्र क्षमता विकास गरि प्रभावकारी सेवा प्रबाह र सुशासन प्रबद्धन मार्फत आम नागरिकका विकास र समृद्धिका आकांक्षा पूरा गर्न सकिने विश्वासका साथ प्रदेश सुशासन केन्द्र बागमती प्रदेशको आर्थिक सहयोग, RIMC, ECoCoDe Nepal, GES (JV) को प्राविधिक सहयोग र सहजीकरणमा यस बागमती गाउँपालिकाको त्रिवर्षीय (०७९।०८०–०८१।०८२) क्षमता विकास योजना तयार गरिएको छ।

योजना तर्जुमाको लागि यस गाउँपालिकामा मिति : १४ र १५ बैशाख ०७९ मा सम्पन्न सहभागितामुलक कार्यशाल र अन्य छलफलमा गाउँपालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, वडा अध्यक्ष लगायत जम्मा २३ जनाको सहभागिता रहेको थियो। सहभागीहरुको सारांश विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका नं.-१, *सहभागीहरुको सारांश विवरण*

जम्मा सहभागि संख्या	लिङ्ग			जातजाति		
	महिला	पुरुष	अन्य	दलित	जनजाति	अन्य
२३	५	१८	०	०	५	१८

सहभागीहरुको बिस्तृत विवरण ***अनुसुचि-१*** *मा हेर्न सकिने छ।*

गाउँपालिका र यसका प्रमुख सरोकारवालाहरुको मानव संशाधन, संस्थागत र विधि/प्रणालीगत क्षमता अभिवृद्धि मार्फत् विकास व्यवस्थापन तथा सार्वजनिक वस्तु तथा सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी, गुणस्तरीय र पारदर्शी बनाउन सहयोग गर्नु यस योजनाको लक्ष्य रहेको छ।

१.गाउँपालिका र यसका प्रमुख सरोकारवालाहरुको कार्यसम्पादन स्तरमा सुधार ल्याउने, २. क्षमता विकासका कृयाकलाप, आवश्यक स्रोत साधनहरूको एकीन र परिपूर्तीका लागि आवश्यक मार्ग दर्शन गर्ने र ३. स्थानीय विकास प्रक्रिया, सेवा एवम् सुविधामा बहिष्करणमा परेका, अल्पसंख्यक तथा सीमान्तकृत समूदाय र पिछडिएको तथा आर्थिक रूपले विपन्न वर्गको पहुँच वृद्धिमा सहयोग गर्नु यस क्षमता विकास योजनाको उद्देश्यहरु हुन्।

गाउँपालिकाको कार्य सम्पादन स्व-मूल्याङ्कन ०७७।०७८मा जम्मा **३९** अंक प्राप्त गर्दा, **सहकार्य र समन्वयमा-१.५**, **वातावरण संरक्षण र विपद् व्यवस्थापनमा-३**, **सामाजिक समावेशीकरणमा-२.५, भौतीक पूर्वाधारमा-३**, **वित्तीय एवं आर्थिक ब्यवस्थापन-३.५** र **संगठन तथा प्रशासनमा-२.५** अंक प्राप्त भएबाट क्रमश कमजोर बिषयगत क्षत्रहरु प्रष्ट भएका छन्। साथै संस्थागत अवस्था बिश्लेषण, अध्ययन र अबलोकनबाट पनि उपर्युक्त तथ्यलाई नै पुनर्पुष्टि गरेको छ। तसर्थ समग्र गाउँपालिकाको मानव संसाधन विकास, संस्थागत क्षमता विकास र विधि/प्रणालीको विकासमा टेवा पुग्ने गरि जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, उपभोक्ता समिति र समुदायको आवश्यक क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु तय गरि अतीजरुरी र धेरै महत्वराख्ने कार्यक्रमलाई क्रमश पहिलो, दोश्रो र तेस्रो प्राथमिकताक्रम तोकी सोहि बमोजिम यस योजनामा समावेश गरिएको छ।

उल्लिखित क्षमता न्यूनता र प्राथमिकताका आधारमा जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुको लागि योजनामा राखिएका क्षमता विकासका कार्यक्रम र बजेटको सारांश विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

तालिका नं.-२, गाउँपालिकाको वडागत रुपमा घरधुरी तथा जनसंख्या विवरण :

विषयगत क्षत्रको आधारमा क्षमता विकास कार्यक्रम			प्राथमिकताका आधारमा क्षमता विकास कार्यक्रम		
मानव संसाधन विकास	संस्थागत विकास	विधि/प्रणाली विकास	प्रथम (P1)	द्वित्तीय (P2)	त्रितीय (P3)
३६	८	१४	१६	२१	२१
लक्षित सहभागिको आधारमा क्षमता विकास कार्यक्रम			कार्यान्वयन बर्ष (आ.ब.) का आधारमा क्षमता विकास कार्यक्रम		
जनप्रतिनिधि	कर्मचारी	एकल अधिकार	०८९/०८०	०८०/०८१	०८१/०८२
१३	२८	१७	१७	१८	२३
कार्यान्वयन बर्षका आधारमा बजेटको विवरण				बजेट व्यहोर्ने निकाय	
०८९/०८०	०८०/०८१	०८१/०८२	**जम्मा रु.**	गाउँपालिका	बाह्य
२७,६०,०००	३३,३५,०००	२८,८५,०००	**८९,८०,०००**	५७,९०,०००	३१,९०,०००

योजनाका कार्यक्रमगत लागतको आधारमा समग्र योजना कार्यान्वयन गर्न तीन वर्षको लागि कूल रु. ८९,८०,०००।- रकम आवश्यक देखिएको छ । सो मध्य रु.५७,९०,०००।‡ ६४% गाउँपालिकाले आफ्नो स्रोतबाट र नपूग बाँकी रकम वाह्य सहयोगी निकायहरुबाट जुटाउने गरि प्रस्ताव गरिएको छ ।

क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनमा गाउँकार्यपालिका, बजेट तर्जुमा समिति, प्रशासन तथा योजना र आर्थिक शाखा र क्षमता विकास समन्वय समितिको प्रमुख भूमिका र जिम्मेवारी रहने छ । योजना कार्यान्वयनमा बिस्तृत जिम्मेवारी तालिका ***परिच्छेद-८ को ८.१*** मा हेर्न सकिनेछ ।

क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयन पछि क्षमता विकासका विषयगत क्षेत्र, **मानव संशाधन विकास, संस्थागत विकास र विधि/प्रणालीगत विकास**मा वार्षिक रुपमा प्राप्त हुने प्रतीफलको समेत आंकलन गरिएको छ । जसमा प्रयाप्त पूर्वाधार तथा प्रविधिको प्रयोग सहितको सेवाप्रवाह, संविधान प्रदत्त एकल अधिकारका क्षेत्रको कार्य सम्पादन स्तर र गाउँपालिकाको समग्र कार्यसम्पादन स्व-मूल्यांकन (LISA) मा प्राप्त हुने अंकको वार्षिक बढोत्तरीलाई आधार मानिएको छ । विषय क्षत्रगत रुपमा वार्षिक प्रतीफलको विवरण ***परिच्छेद-९ को ९.२*** मा हेर्न सकिनेछ ।

योजनाको कार्यान्वयन भइरहदा त्यसको उद्देश्यगत प्रभावकारिता, विधि र प्रकृयाको सान्दर्भिकता, स्रोत साधनको उपयोगको एकीन गरि कार्यक्रमको गुणस्तर कामय गर्न, नियमित र वार्षिक अनुगमन क्षमता विकास समन्वय समिति र अनुगमन समितिबाट हुनेछ । भने तेश्रो बर्ष पछि तेश्रो पक्षबाट अन्तिम मूल्यांकन गरि उपलब्धि, नतिजा र प्रभावको लेखाजोखा गरिनेछ । क्षमता विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्यांकन संयन्त्र ***परिच्छेद-९ को ९.१*** मा हेर्न सकिनेछ ।

यसप्रकार बागमती गाउँपालिकाको समग्र अपेक्षित क्षमतामा विद्यमान क्षमता राखेर हेर्दा नपुग क्षमता (क्षमता न्यूनता) पहिचान गरिएको थियो । त्यही न्यून क्षमतालाई परिपूर्ती गरि अपेक्षित अवस्था हासिल गर्न त्रिवर्षीय क्षमता विकास योजना निर्माण भएको छ । यस योजनाको पूर्ण अपनत्व बागमती गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरुले लिई, योजना अनुरुप आन्तरिक र बाह्य स्रोतको व्यवस्था र विनियोजन गरि उल्लेखित सबै जिम्मेवार पक्षहरुको कृयाशिलता र आवश्यक ईच्छाशक्ति प्रदर्शन गरि क्षमता विकास योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनबाट निर्धारित उपलब्धि सहितको समग्र लक्ष्य प्राप्तहुने अपेक्षा गरिएको छ ।

परिच्छेद : २ बागमती गाउँपालिकाको क्षमता विकास नीति तथा कार्यनीति

२.१ क्षमता विकासका लागि बागमती गाउँपालिकाले अंगिकार गरेका नीतिहरु

यस बागमती गाउँपालिकाले जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुको क्षमता विकासको लागि देहाएका नीतिहरु अंगिकार गरेको छ ।

* सूचना प्रविधिको उच्चतम प्रयोग गरि शासकीय व्यवस्थालाई कुशल पारदर्शी र सेवाग्राही मैत्री बनाईनेछ ।
* संघीय सरकारबाट तोकिएको अस्थायी संगठन संरचना अनुसार कर्मचारी पूर्ती गरि गाउँपालिका सञ्चालन भइरहेकोमा, गाउँपालिकालाई आवश्यक पर्ने संगठन संरचना तयार गरि सेवा सञ्चालन गर्न आर्थिक वर्ष ०७८/०७९ मा संगठन तथा ब्यवस्थापन सर्भेक्षण (O & M survey) गरि स्वीकृत संरचना कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
* गाउँपालिकामा रहेका कर्मचारीहरुलाई निजको माग र सेवाको आवश्यकता अनुसार क्षमता विकासमा जोड दिईनेछ ।
* कर्मचारीहरुको कार्यबोझ र कार्यसम्पादनका आधारमा निश्चित कार्यविधि तयार गरि प्रोत्साहन भत्ता उपलब्ध गराइनेछ ।
* कर्मचारीहरुको मनोबल वृद्धि गर्न मूल्यांकङ्नको वैज्ञानिक आधार तयार गरि उत्कृष्ट कर्मचारीलाई पुरस्कारको ब्यवस्था गरिनेछ ।
* गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरुबाट हस्तलिखित रुपमा सञ्चालन भ्इरहेको सेवा प्रवाहलाई पूर्ण रुपमा सूचना प्रविधिमैत्री तथा प्रभावकारी बनाउन कर्मचारीको क्षमता विकासको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
* गाउँपालिका अन्तरगतका सबै वडा कार्यालयमा सोलार र इन्टरनेट जडान गरि सबै वडा कार्यालयहरुलाई प्रविधि मैत्री वडा बनाइनेछ ।
* गाउँपालिका र वडा कार्यालयहरुमा डिजिटल सोधपुछ कक्ष, डिजिटल सूचना पाटी, डिजिटल नागरिक बडापत्रको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
* सेवाग्राहीहरुको बाक्लो उपस्थिती हुने सार्बजनिक स्थानहरुमा निशुल्क ईन्टरनेट सुविधाको व्यवस्था गरिनेछ ।
* कार्यरत कर्मचारीहरुको वृत्ति विकासका लागि ठोस नीति तर्जुमा गरिनेछ । साथै कर्मचारीहरुको उच्च मनोबल बढाइ सेवामा समर्पित रहनको लागि निजामती स्थायी कर्मचारीहरुलाई कामको आधारमा साधारण परिस्थिती भएमा प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था गरिने छ ।
* कर्मचारीहरुको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन र कार्य क्षमता मूल्याङ्कनका आधारमा पुरस्कार र दण्ड गर्ने प्रणालीको विकास गरिनेछ ।
* यस गाउँपालिकाका वडा कार्यालयमा स्थापना भएका मेलमिलापकेन्द्रको उपाध्यक्ष महिला सशक्तिकरण कार्यक्रमबाट व्यवस्थापन गरिनेछ ।
* नागरिकलाई सार्वजनिक रुपमा प्रदान गरिने वस्तु तथा सेवाहरु छितो, छरितो सरल र न्यायिक रुपमा उपलब्ध गराई असल शासनको अनुभूती दिलाउने नीति अबलम्बन गरिने छ ।
* जनसहभागिता, पारदर्शीता, उत्तरदायतिव, विधिको शासन जस्ता सुशासन पद्धतीको माध्यमबाट सुशासनको प्रवर्द्धन गरिदै लगिने छ ।
* यस गाउँपालिकाको सबै वडा कार्यालयहरुमा इन्टरनेटको व्यवस्था गरि विद्युतीय साशनको नीति अवलम्बन गरिदै लगिनेछ ।

* गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरुबाट प्रवाह गर्ने सेवाहरुको थप⁄भावकारिताको लागि आवश्यक सफ्टवयरहरु सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।
* यस गाउँपालिकालाई डिजिटल गाउँपालिकाको रुपमा रुपान्तरण गरिदै लगिनेछ ।
* विद्युतीय साशन प्रणालीको माध्यमबाट सेवा प्रवाहलाई छिटो, छरितो र प्रभावकारि बनाइने छ ।
* सूचनाको संकलन, संग्रह अभिलेखीकरण तथा प्रकाशन गरिने छ । सूचना प्रकाशनको लागि गाउँपालिको नाममा वेभसाइट, इमेल, फेसबुक पेज तथा एपको पूर्ण रुपमा प्रयोग गरिने छ ।
* गाउँपालिकाका प्रत्येक वडा र गाउँ कार्यपालिका भित्रका सबै शाखाहरुलाई विद्युतीय तथा सूचना मैत्री बनाइ सबै अभिलेखहरुलाई कम्प्युटरकृत गरि सुरक्षित गर्न पहल गरिनेछ ।
* सूचना प्रविधिको माध्यमबाट गाउँपालिकामा सेवाग्राहीको गुनासो सम्बोधन गरिने परिपाटीको विकास गरिनेछ । यसका लागि गुनासो सुन्ने ईकाई स्थापना गरिनेछ ।
* गाउँपालिका तथा अन्तर्गतका कार्यालयहरुबाट असुल हुने राजस्व आय लेखा अनलाइन एवम् अफलाइन सफ्टवेयर मार्फत कम्प्युटरकृत विलिङमार्फत गर्ने प्रणालीको कार्यान्वयन गरिने छ ।
* राष्ट्रिय भू-उपयोग नीति तथा भवन निर्माण आचार संहिता अनुसार आवास निर्माण गरि व्यवस्थित गाउँ निर्माण गरिनेछ । स्वच्छ वातावरणलाई ध्यानमा राख्दै भवन निर्माणको नक्सा पास गर्दा कम्तिमा एक घर दुई बृक्षारोपणलाई अनिवार्य गर्ने अभिइानका रुपमा भवन मापदण्ड निर्माण गरि लागू गरिनेछ ।
* सम्भावित विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि गाउँपालिकाका सबै वडामा प्राकृतीक प्रकोप सम्बन्धमा जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
* गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन भएका सबै विषयगत सहकारी संघ संस्थाहरुसँग समन्वय गरि उनीहरुलाई लक्षित वर्गका लागि सीप विकास तथा उद्यमशीलता विकास सम्बन्धी क्षमता अभिबृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै गरिवी र बेरोजगारी हटाउने कार्य गर्ने तर्फ अभिप्रेरित गरिनेछ ।

२.३ क्षमता विकासका लागि बागमती गाउँपालिकाले विगत ३ वर्षमा गरेको वजेट विनियोजन

बागमती गाउँपालिकाले आफ्नो सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी वनाउन तथा सुशासन प्रवर्धन, जवाफदेहि र सेवामा गुणस्तरीयता कायम गर्न उपलव्ध जनशक्तिको क्षमता विकासका लागि वार्षिक रुपमा विभिन्न क्षमता विकासका कार्यक्रमहरुमा वजेट विनियोजन गरि प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्ने गरेको छ। बागमती गाउँपालिकाले विगत ३ आर्थिक वर्षहरुमा क्षमता विकासका लागि गरेको बजेटको विनियोजन देहाय बमोजिम रहेको पाईयो ।

तालिका नं.-३, विगत ३ बर्षमा क्षमता विकासका कार्यक्रमका लागि विनियोजित वजेट र कृयाकलाप

विवरण	आ.व.०७६।०७७	आ.व.०७७।०७८	आ.व.०७८।०७९	क्षमता विकासका मुख्य कृयाकलापहरु
क्षमता विकासका कार्यक्रमका लागि विनियोजित वजेट	००.००	१३,००,०००	८,००,०००	सवारी चालक तालिम, कम्प्यूटर तालिम, नेतृत्व तथा उद्घोषण सीप विकास तालिम प्रजनन स्वास्थ्य तथा लैंगिक हिंसा निबारण तालिम, बालबिबाह न्यूनीकरण सम्बन्धी अन्तरकृया, बालमैत्री स्थानीय तह घोषणा छलफल तथा अन्तरकृया, विपद्व्यवस्थापन र जलवायू परिवर्तन सम्बन्धी विज्ञबाट अन्तरकृया, सीप विकास तथा जनचेतना तालिम

२.४ क्षमता विकाका लागि सञ्चालित कार्यक्रमहरु

यस बागमती गाउँपालिकामा संस्थागत क्षमता विकास तथा मानवसंसाधन विकासका लागि प्रत्येक आर्थिक वर्षमा आवश्यक नीतिगत व्यवस्था तथा कार्यक्रमगत रुपमा वजेट विनियोजन गरि प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्दै आएको छ। तथापि सुशासन प्रवर्धन र सेवामा गुणस्तरियता तथा/भावकारिता कायम गर्न अझै थुप्रै प्रयत्नहरु गर्न आवश्यक देखिएको छ। यस बागमती गाउँपालिकामा विगत तीन आर्थिक वर्षहरुमा आन्तरिक र बाह्य तवरमा सञ्चालन भएका क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु देहायबमोजिम रहेको पाइयो ।

तालिका नं.-४, (आन्तरिक, गाउँपालिका आफैले सञ्चालन गरेका कार्यक्रमहरु)

आ.व.०७६।०७७	आ.व.०७७।०७८	आ.व.०७८।०७९
- पंजिकरण सम्बन्धी तालिम - सीप विकास तथा जनचेतना अभिबृद्धि तालिम - नेतृत्व सीप विकास तालिम	- सवारी चालक तालिम, - कम्प्यूटर तालिम, - नेतृत्व तथा उद्घोषण सीप विकास तालिम	-प्रजनन स्वास्थ्य तथा लैंगिक हिंसा निवारण तालिम -बालबिबाह न्यूनीकरण सम्बन्धी अन्तरकृया, -बालमैत्री स्थानीय तह घोषणा छलफल तथा अन्तरकृया, -विपद्व्यवस्थापन र जलवायू परिबर्तन सम्बन्धी विज्ञबाट अन्तरकृया, -सीप विकास तथा जनचेतना तालिम

तालिका नं.-५, (बाह्य, अन्य निकायबाट सञ्चालन भएका कार्यक्रमहरु)

आ.व.०७६।०७७	आ.व.०७७।०७८	आ.व.०७८।०७९
-विवरण प्राप्त नभएको	विवरण प्राप्त नभएको	विवरण प्राप्त नभएको

परिच्छेद : ३ बागमती गाउँपालिकाको विद्यमान मानव संसाधान तथा संस्थागत अवस्था

३.१ बागमती गाउँपालिकामा विद्यमान मानव संसाधनको अवस्था

यस बागमती गाउँपालिकाको सङ्गठनिक संरचना अनुरुपनै कर्मचारीहरू परिचालन हुने र सेवा प्रवाह गर्ने हुँदा गाउँपालिकाको साङ्गठनिक गतीविधिहरूलाई मार्ग निर्देशन गर्न यसको सङ्गठनिक संरचनाले निकै महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको हुन्छ । बागमती गाउँपालिकाले आफ्ना दैनिक कार्य सञ्चालन गरि सेवा प्रवाहलाई व्यबस्थित गर्न तथा गुणस्तरीय बनाउनका लागि सङ्गठनिक ढाँचा स्वीकृत गरि सेवा प्रवाह गर्दै आएको छ । आवश्यकता अनुसार गउँपालिकाको सङ्गठनिक संरचनामा समयसापेक्ष सुधार र परिमार्जन गर्दै, बिद्यमान कर्मचारी संरचना भित्रका प्रत्येक शाखा, उपशाखा तथा इकाईहरूको स्पष्ट कार्य जिम्मेवारी र कार्य विवरण तयार गरि लागू गर्नु पर्ने देखिन्छ । यस बागमती गाउँपालिकाको मानव संसाधनको स्वीकृत दरवन्दी र कार्यरत जनशक्तिको विवरण १५ बैशाख ०७९ मा देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका :-६, संगठनात्मक संरचना अनुसार शाखागत रुपमा स्वीकृत दरवन्दी र पदपुर्तीको अवस्था

क.स.	संगठनात्मक संरचना अनुसार स्वीकृत दरवन्दी	शाखा	संख्या	पदपुर्तीको अवस्था		कैफियत
				पदपुर्ती	रिक्त	
१	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, रा.प.तृतीय	कार्यपालिका	१	१	-	संघ
२	अधिकृत सातौं	शिक्षा	१	१	-	
३	लेखा अधिकृत सातौं	लेखा	१	१	-	
	अधिकृत सातौं	योजना शाखा	१	१	-	
४	अधिकृत छैटौ	कृषि	-	१	-	
५	अधिकृत छैटौ	पशु	-	-	-	
६	अधिकृत सातौ	शिक्षा	१	१	-	
७	ईन्जिनियर सातौ	पूर्वाधार	१	१	-	
८	अधिकृत छैटौ	प्रशासन	२	२	-	
९	सहायक पाचौं	सबै शाखा/ईकाई	७	३	-	वडा कार्यालयमा कार्यरत समेत
१०	सहायक चौथो	सबै शाखा/ईकाई	४	२	-	वडा कार्यालयमा कार्यरत समेत
११	कम्प्युटर अपरेटर		१	१	-	
१२	स म वि नि		१	१	-	
१३	आ ले प		१	१	-	
१४	खा पा स टे		१	१	-	
१५	सब ईन्जिनियर		४	-	-	
१६	अ सब ईन्जिनियर		४	-	-	
१७	प्रा स		१	१	-	
१८	अधिकृत छैटौं	स्वास्थ्य	१९	६	-	३ जना पारामेडिक्स र ३ जना नर्सिङ कार्यरत र पाँचौ पदमा रहेका छैटौ पदमा बढुवा भइ जाने क्रममा रहेका
१९	सि अनमी पाँचौ	स्वास्थ्य	७	६	१	

२०	सि.अहेब पाँचौ	स्वास्थ्य	७	८	-	
२१	हे अ	स्वास्थ्य	-	२	-	
२१	अनमी चौथो	स्वास्थ्य	४	१	३	
२२	अहेब चौथो	स्वास्थ्य	७	८	-	
२३	कास स्वास्थ्य	स्वास्थ्य	-	१	-	
जम्मा			७४	४९	४	

३.२ बागमती गाउँपालिकाको समग्र संस्थागत अवस्थाको अ.बा.क.स. (SWOT) विश्लेषण ।

तालिका :-७, बागमती गाउँपालिकाको समग्र संस्थागत अवस्थाको विश्लेषण

(क) सवल पक्ष (Strength)	(ख) कमजोर पक्ष (Weakness)
ʘ गाउँपालिकामा आवश्यक ऐन, कानून, निर्देशिकाहरुको तयार भइ कार्य सम्पादनमा सहजता हुनु । ʘ आवधिक योजना र मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार हुनु । ʘ न्यायिक समिति मार्फत न्याय निरुपण राम्रो भएको । ʘ स्थानीय बीउ बिजन उत्पादन हुनु । ʘ जैबिक तथा भौगोलिक विविधता रहनु । ʘ बिभिन्न समितिहरुको गठन भइ आ-आफ्नो कार्य जिम्मेवारीमा क्रिशील रहनु । ʘ सेवा प्रवाह र शुसान सन्तोषजनक हुनु । ʘ सार्बजनिक वित्तको परिचालनमा मितव्ययिता हुनु । ʘ कर्मचारीहरु बीचको समूह भावना र एकता राम्रो रहेको । ʘ वार्षिक योजना तर्जुमा, नीति तथा कार्यक्रम समयमा तयार र पारित हुनु । ʘ प्रतिवेदन तथा अभिलेख व्यवस्थापन राम्रो रहेको । ʘ आय-व्ययको विवरण पारदर्शी हुनु र कानुनी व्यवस्था बमोजिम सार्वजनिक गरिनु । ʘ स्वस्थ वातावरण र सरसफाई राम्रो रहेको । ʘ प्राकृतीक स्रोत साधनको उपलब्धता हुनु । ʘ सहकारी संस्था मार्फत तरकारी संकलन तथा बजारीकरणको व्यवस्था हुनु । ʘ गैर-सरकारी संस्थासंगको साझेदारीका प्रभावकारी कार्य हुनु आयआर्जन । ʘ आधारभूत पूर्वाधारहरुमा गाउँपालिकाका नागरिकको सहज पहुँच हुनु ।	१. पदाधिकारीमा कानुन बनाउने ज्ञान र सीपको कमी । २. संविधान प्रदत्त अधिकारको कार्यान्वयनमा जनप्रतिनिधिहरुको ज्ञान, सीप, क्षमता र अनुभव अपेक्षित नहुनु । ३. अधिकांश कर्मचारीहरुमा सूचना प्रविधि संम्बन्धी ज्ञान, सीप र अभ्झासमा कमी हुनु । ४. बालबालिकाको विद्यालय छाड्ने दर उच्च हुनु । ५. जोखिममा आधारित आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तर्जुमा नहुनु । ६. कृषिमा प्रविधिहरुको उपलब्धता र प्रयोग अपेक्षित रुपमा नहुनु । ७. लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट परीक्षणको व्यवस्था नभएको । ८. सहकारीको व्यवस्थापन, परिचालन र अनुगमन प्रभावकारी नभएको । ९. आन्तरिक स्रोतको बृद्धि र परिचालन अपेक्षित हुन नसक्नु । १०. गाउँपालिका कार्यालयको भौतीक संरचना प्रर्याप्त र सेवाग्राही मैत्री नहुनु । ११. कर्मचारीहरुको बिस्तृत कार्य विवरण नहुनु । १२. तालिम आवश्यकता पहिचान तथा तालिमका अवसरको कमी रहनु । १३. कर्मचारीलाई सेवा प्रवेश तालिमको व्यवस्था नभएको । १४. सुविधा सम्मन्न स्वास्थ्य संस्थाको कमी रहेको । १५. पर्यटकीय गन्तव्यहरु सिमित हुनुको साथै अपेक्षित प्रर्यटन प्रबद्धन गर्न नसक्नु । १६. विद्यालयको शैक्षिक विकासमा कमी, शिक्षक क्षमता विकासमा कमी । १७. राजस्व सुधार कार्य योजनामा सम्पत्ति कर संकलन सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था नहुनु ।
(ग) अवसर (Opportunity)	**(घ) चुनौती (Threats)**

⊗ संघ र प्रदेश सरकारका नमुना ऐन, कानुनको आधारमा गाउँपालिकाले आवश्यक ऐन कानुन बनाउन सकिने । ⊗ प्रदेश सुशासन केन्द्र, बागमती प्रदेश मार्फत बिभिन्न क्षमता विकास र सुशासन प्रबर्द्धनका अवसरहरु हुनु । ⊗ प्रदेश सुशासन केन्द्र, बागमती प्रदेशको आर्थिक सहयोगमा गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना निर्माणको क्रममा रहनु । ⊗ राजस्वको दायरा फराकिलो पार्ने सम्भाबना रहेको । ⊗ कृषिमा व्यवसायीकरण गरि आय स्तर बढाउन सकिने । ⊗ Eco tourism, साईक्लिड., हाईकिड. मार्फत पर्यटन क्षेत्रमा पर्यटन प्रबद्धन गर्न सकिने, यस क्षत्रमा पदयात्रा तथा होम स्टेको व्यवस्था गर्न सकिने । ⊗ कान्ति लोकपथ लाई Bio-engineering प्रविधि प्रयोग गरि, सुरक्षित र नियमित रुपमा सुचाररु गर्न सकिने । ⊗ कृषि उत्पादन र बजारीकरण मार्फत आयआर्जन गर्न सकिने । ⊗ व्यबसायिक फलफुल खेतीबाट आयआर्जन गर्न सकिने । ⊗ कृषि तथा पशु उपजहरुको लागि बजारको उपलब्धता रहेको छ । ⊗ गै.स.स. र सहकारी संस्थाहरुको स्रोत परिचालन गर्न सकिने ।	© भौगोलिक विकटताको कारण स्रोत साधनको परिचालन र विकास व्यवस्थापन कठिन हुनु । © प्राकृतीक प्रकोप, भूक्षय र सुख्खा पहिरोले पिरोलीरहनु । © दिगो विकासका लक्ष्यहरुलाई स्थानीयकरण गर्न कठिनाइ हुनु । © एकिकृत बस्ती विकासको अवधारणालाई प्रबर्द्धन गर्न कठिन हुनु । © मानवीय विकास र यससंग सम्बन्धित कार्यक्रमहरुलाई महत्व दिई प्राथमिकतामा राख्न कठिन हुनु । © प्रकोप भूक्षय व्यवस्थापन गर्न कठिन हुनु । © शैक्षिक गुणस्तर अभिबृद्धि गरि बजारमा राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय वजारमा प्रतिस्प्रर्धा गर्न सक्ने जनशक्ती उत्पादन चुनौतीपूर्ण रहनु । © कृषि उपजको सहज बजारीकरण र बिचौलियाको उपस्थितिलाई कम गर्ने चुनौती बिद्यमान रहनु ।

गाउँपालिकाको हालको समग्र मानव संशाधन विकास, संस्थागत क्षमता विकास र विधि/प्रणालीको विकासको अवस्थालाई अ.बा.क.स/(SWOT) बिश्लेषण गरेर हेर्दा संस्थागत विकासमा धेरै त्यसपछि मानवसंसाधन विकास र विधि/प्रणालीको विकासमा योजनाबद्ध तवरले काम गर्नुपर्ने देखिएको छ । निर्माणाधिन कार्यपालिकाको कार्यालय भवन तथा वडा कार्यालयहरुका भवनहरुलाई थप सुरक्षित, व्यवस्थित र सेवाग्राही मैत्री बनाउनु पर्ने आवश्यकता रहेको छ । भने सुविधा सम्पन्न सभा कक्ष, सहायता कक्ष, स्तनपान कक्ष, समावेशी संरचना निर्माण गर्नुपर्ने देखिएको छ । आवश्यकता अनुसार कार्यालय फर्निचर, सवारी साधन, कम्प्युटर लगायतका सामग्रीहरुको व्यवस्थापन गर्नु पर्ने देखिन्छ । दरवन्दी अनुसारको जनशक्ति व्यवस्थापन र उनीहरुको क्षमता विकासमा लगानी गर्नुपर्ने छ । ऐन, कानून र नीति तर्फ केही कामहरु भएको देखिएता पनि संविधान प्रदत्त एकल अधिकार क्षेत्र भित्रका कार्य सम्पादनमा आवश्यक सुधार गर्नु पर्ने देखिएको छ ।

३.३ कार्यालय पूर्वाधार तथा कार्यालय उपकरणको अवस्था

यस बागमती गाउँपालिकाको पूर्वाधार तथा उपकरणहरुको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका :-८,, पूर्वाधार तथा कार्यालय उपकरणको विवरण ।

क्र.स.	कार्यालय पूर्वाधार र उपकरणहरुको विवरण	संख्या	अवस्था
			पूर्वाधारहरु
1	गाउँपालिका कार्यालय भवन	1 वटा	१ वटा पूरानो भवनमा कार्यालय रहेको, साँघुरो र न्यूनतम सेवा प्रबाह गर्न कठिन अवस्था रहेको । घेराबारा सहितको सुरक्षित नभएको । सहायता कक्ष, स्तनपान कक्ष, प्रतीक्षालय, अपाङ्गमैत्री संरचना सूचनापाटि, वडापत्र लगायताका व्यवस्था नभएको । सुविधा सम्पन्न सभा कक्ष नभएको । नयाँ भवन निर्मानाधिन हरेको ।
2	वडा कार्यालय भवनहरु	7 वटा	सामान्यतया कार्यालय भवनको व्यवस्था भएको । ईन्टरनेटको सुविधा राम्रो नभएको ।
3	विषयगत कार्यालय (पशु, कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य ……) का भवनहरु		विद्यालय भवनहरु रहेको । पशु र कृषि विकासको लागि छुट्टै र ब्यबस्थित कार्यालय नभएको । भाडाको घरमा सञ्चालन भ्इरहेको ।
			उपकरणहरु
1	दमकल	२	२ वटा चालु अवस्थामा रहेको ।
2	एम्बुलेन्स	२	२ वटा चालु अवस्थामा रहेको ।
3	सवारी साधन	१	Pick up Van चालु अवस्थामा रहेको ।
4	फोटोकपी	१५	चालु अवस्थामा रहेको ।
5	कम्प्युटर	४०	चालु अवस्थामा रहेको ।
6	प्रिन्टर	६०	चालु अवस्थामा रहेको ।
7	स्क्यानर	८	चालु अवस्थामा रहेको ।
8	ईन्टरनेट		सुविधा छ ।
9	फर्निचर		प्रयाप्त छ ।

३.४ विद्यमान अवस्था र अपेक्षित अवस्था वीचको अन्तराल

यस बागमती गाउँपालिकाको विद्यमान **मानव संशाधन विकास, संस्थागत विकास र विधि/प्रणाली**को समग्र अवस्थाको बिष्लेशण गर्दा देहाय बमोजिम रहेको पाईयो ।

तालिका :-९, विद्यमान अवस्था र अपेक्षित अवस्था बिचको अन्तराल ।

क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	अपेक्षित अवस्था	कार्य सम्पादनमा देखिएको अन्तराल
मानव संसाधन विकास	**जनप्रतिनिधि**		
	≈ संविधान प्रदत्त (अनुसूची-८) अधिकारको कार्यान्वयनमा ज्ञान, सीप, क्षमता र अनुभवको कमि । ≈ कानुन बनाउने ज्ञान र सीपको कमी । ≈ सूचना तथा संचारका प्रविधि संम्बन्धी ज्ञान, सीप र अभ्इासमा कमी । ≈ सहभागितात्मक योजना तर्जुमाको ज्ञान र सीपमा कमी । ≈ योजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन, समीक्षा, प्रतिवेदन र अभिलेख व्यवस्थापनमा ज्ञान र सीपको कमी । ≈ नेतृत्व, टोली निर्माण, समझदारी विकास, समन्वय र साझेदारी गर्ने ज्ञान र सीपको कमी । ≈ न्याय निरुपण प्रकृया र पद्धतीबारेको ज्ञान र सीपमा कमी । ≈ दिगो विकास लक्ष्य र त्यसको स्थानीयकरण सम्बन्धी ज्ञानको कमी । ≈ सहकारी र गै.स.स.को व्यवस्थापन, परिचालन र नियमन सम्बन्धी ज्ञान र सीपको कमी । ≈ शिक्षा र यसको गुणस्तर अभिबृद्धि गर्ने अवधारणा, ज्ञान र सीपको कमी । ≈ प्रगतीशील कर र आन्तरीक आयबृद्धि (**स्थानीय स्रोत साधन**) सम्बन्धी अवधारणा, ज्ञान र सीपको कमी । ≈ सेवा प्रबाह र सुशासनका नविनतम आयामहरुको बारेमा ज्ञानको कमी । ≈ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (GESI) र लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट (GRB) सम्बन्धीको अवधारणा र ज्ञानको कमी । ≈ जलवायू परिवर्तन र वातावरण प्रवर्द्धन सम्बन्धी ज्ञानको कमी ।	≈ संविधान प्रदत्त (अनुसूची-८) अधिकारको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने सक्ने ज्ञान, सीप र क्षमता सहितका जनप्रतिनिधिहरु । ≈ सक्षम स्थानीय सरकारको लागि आवश्यक सबै कानुन तयार र कार्यान्वयनको अवस्था । ≈ सूचना तथा संचारका प्रविधिमा पोख्त जनप्रतिनिधिहरु । ≈ सहभागितात्मक योजना तर्जुमा गर्न र गराउन सक्ने जनप्रतिनिधिहरु । ≈ योजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन, समीक्षा, प्रतिवेदन र अभिलेख व्यवस्थापनमा ज्ञान र सीप भएका जनप्रतिनिधिहरु । ≈ नेतृत्व, टोली निर्माण, समझदारी विकास, समन्वय र साझेदारी गर्न जान्ने र सक्ने जनप्रतिनिधिहरु । ≈ न्याय निरुपण प्रकृया र पद्धतीअनुरुप न्याय निरुपन गर्न सक्ने न्यायिक समिति । ≈ दिगो विकास लक्ष्यको स्थानीयकरण गर्न गराउन सक्ने जनप्रतिनिधिहरु । ≈ सहकारी र गै.स.स.को व्यवस्थापन, परिचालन र नियमन गर्न गराउन सक्ने जनप्रतिनिधिहरु । ≈ गाउँपालिकामा गुणस्तरीय शिक्षाको प्रबद्धन गर्न गर्न गराउन सक्ने जनप्रतिनिधिहरु । ≈ स्थानीय स्रोत साधनको पहिचान र परिचालन साथै प्रगतीशील कर मार्फत आन्तरिक आयबृद्धि र सन्तुलित विकास । ≈ चुस्त सेवा प्रवाह र सुशासनको प्रबद्धन । ≈ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (GESI) र लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट (GRB) कार्यान्वयनमा रहेको स्थानीय सरकार । जलवायू परिवर्तनका असरलाई न्यूनीकरण गरि र वातावरण प्रबर्द्धन भएको ।	≈ संविधान प्रदत्त (अनुसूची-८) अधिकारको कार्यान्वयनमा अपेक्षित प्रगती नहुनु । ≈ आवश्यक कानुन, नीति र कार्यबिधिहरु नहुदा र नियमित कामहरु प्रभाबित । ≈ सूचना तथा संचारका प्रविधिको प्रयोगबाट कार्य गर्न कठिनाई । ≈ अपेक्षित योजना तर्जुमा नहुनु । ≈ योजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन, समीक्षा, प्रतिवेदन र अभिलेख व्यवस्थापन अपेक्षित नहुनु । ≈ नेतृत्व, टोली निर्माण, समझदारी विकास, समन्वय र साझेदारीका कार्यहरु हुन नसकेको अवस्था छ । ≈ न्याय निरुपणमा अलमल र स्पष्टताको अवस्था छ । ≈ दिगो विकास लक्ष्य, स्थानीयकरणको कार्य प्रारम्भ नै नभएको अवस्था । ≈ सहकारी र गै.स.स.को व्यवस्थापन, परिचालन र नियमन सम्बन्धी उल्लेख्य काम नभएको अवस्था । ≈ शिक्षाको गुणस्तर खस्किरहेको छ, अनुगमन र नियमन छैन । ≈ स्थानीय स्रोत साधनको पहिचान र परिचालन तथ प्रगतीशील कर को व्यवस्था नभएको अवस्था । ≈ सेवा प्रबाहमा चुस्तता र सुशासन प्रबद्धनका कार्यहरु अपेक्षित हुननसकेको अवस्था । ≈ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (GESI) र लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट (GRB) सम्बन्धी उल्लेख्य कार्यहरु नभएको अवस्था । जलबायू परिवर्तन र वातावरण प्रबद्धन सम्बन्धी कामको थालनी भएको अवस्था ।
	कर्मचारी		

	≈ कार्यसम्पादन विकास पद्धती बारेको ज्ञान र सीपमा कमी । ≈ कर्मचारीको अनुगमन, सुपरिवेक्षण, पृष्ठपोषण, उत्प्रेरणा र मनोपरामर्श सम्बन्धी ज्ञान र सीपको कमी । ≈ टोली निर्माण, समझदारी विकास, समन्वय र साझेदारी गर्ने ज्ञान र सीपको कमी । ≈ सेवा प्रवेश र सेवाकालिन तालिमको व्यवस्था नहुनु । ≈ सूचना तथा संचारका प्रविधि संम्बन्धी ज्ञान, सीप र अभ्यासमा कमी । ≈ सहभागितात्मक योजना तर्जुमाको ज्ञान र सीपको कमी । ≈ योजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन, समीक्षा, प्रतिवेदन र अभिलेख व्यवस्थापन ज्ञान र सीपको कमी । ≈ सहकारी र गै.स.स.को व्यवस्थापन, परिचालन र नियमन सम्बन्धी ज्ञान र सीपको कमी । ≈ शिक्षा र यसको गुणस्तर अभिबृद्धि गर्ने अवधारणा, ज्ञान र सीपको कमी । ≈ सेवा प्रवाह र सुशासनका नविनतम् आयामहरुको बारेमा ज्ञानको कमी । ≈ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (GESI) र लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट (GRB) सम्बन्धीको अवधारणा, ज्ञान र सीपको कमी । ≈ आर्थिक प्रशासन (बजेट तर्जुमा, विनियोजन, नियन्त्रण, अभिलेख र प्रतिवेदन) सम्बन्धीको अध्याबधिक ज्ञान र सीपको कमी । ≈ प्रयोगमा रहेका सफ्टवयरहरु (SuTRA, CoPPoMIS, ...) को सञ्चालनमा समस्या नरहेको ।	≈ कार्यसम्पादन विकास पद्धतीको कार्यान्वयन र उच्च स्तरको कार्यसम्दान । ≈ कर्मचारीको अनुगमन, सुपरिवेक्षण, पृष्ठपोषण, उत्प्रेरणा र मनोपरामर्श सेवा सहितको सुदृढ कर्मचारी संयन्त्र । ≈ प्रभावकारी टोली कार्य, उच्च समन्वय र साझेदारी सहितको कार्य संयन्त्र । ≈ सेवा प्रवेश र सेवाकालिन तालिमको नियमितता । ≈ सूचना तथा संचारका प्रविधिमा पोख्त कर्मचारी । ≈ उपयुक्त योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन । ≈ योजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन, समीक्षा, प्रतिवेदन र अभिलेख व्यवस्थापन चुस्त र दुरुस्त भएको । ≈ सहकारी र गै.स.स.को व्यवस्थापन, परिचालन र नियमन नियमित र प्रभावकारी । ≈ गाउँपालिकामा गुणस्तरीय शिक्षाको प्रबद्धन । ≈ चुस्त सेवा प्रबाह र सुशासनको प्रबद्धन । ≈ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (GESI) र लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट (GRB) कार्यान्वयन भएको अवस्था । ≈ प्रभावकारी आर्थिक प्रशासन (बजेट तर्जुमा, विनियोजन, नियन्त्रण, अभिलेख र प्रतिवेदन) र व्यवस्थापन भएको ।	≈ कार्यसम्पादन विकास पद्धतीको विकास नभएको र कमजोर कार्यसम्दान स्तर । ≈ अनुगमन, सुपरिवेक्षण, पृष्ठपोषण, उत्प्रेरणा र मनोपरामर्शको कमी र कमजोर कर्मचारी संयन्त्र । ≈ समन्वय र साझेदारीका कार्यहरु नभएको अवस्था । ≈ मध्यम स्तरको सेवा प्रबाह । ≈ सेवामा सूचना तथा संचारका प्रविधिको कम प्रयोग । ≈ उपयुक्त योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन नभएको अवस्था । ≈ योजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन, समीक्षा, प्रतिवेदन र अभिलेख व्यवस्थापनमा धेरै कमी कमजोरीहरु रहेको अवस्था । ≈ सहकारी र गै.स.स.को व्यवस्थापन, परिचालन र नियमन व्यबस्थित र प्रभावकारी नभएको अवस्था । ≈ खस्कदो शिक्षाको गुणस्तर । ≈ सेवा प्रवाह र सुशासन प्रबद्धनमा कमी कमजोरी । ≈ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (GESI) र लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट (GRB) सम्बन्धीका कार्यको थालनी नभएको अवस्था । ≈ कमजोर आर्थिक प्रशासन (बजेट तर्जुमा, विनियोजन, नियन्त्रण, अभिलेख र प्रतिवेदन) पेश्कि र बेरुजु रहेको अवस्था ।
	उपभोक्ता समिति/समुदाय		
	≈ योजना परियोजना प्रस्ताव तयार गर्ने सीपको कमी । ≈ अभिलेख व्यवस्थापन, लेखापालन र प्रतिवेदन लेखन ज्ञान र सीपको कमी । ≈ संचार, समन्वय र समझदारिता विकास गर्ने ज्ञान र सीपको कमी ।	≈ योजना परियोजना प्रस्ताव तयार र पेश गर्न सक्ने उ.स.हरु । ≈ आवश्यक अभिलेख व्यवस्थापन, लेखापालन र प्रतिवेदन लेख्न सक्ने उ.स.हरु । ≈ संचार, समन्वय र समझदारिता विकास गरि कार्य सम्पन्न गर्न सक्ने उ.स.हरु ।	≈ गुणस्तरीय योजना परियोजना प्रस्ताव तयार र पेश गर्न कठिनाई । ≈ आवश्यक अभिलेख व्यवस्थापन, लेखापालन र प्रतिवेदन लेख्न कठिन । ≈ संचार, समन्वय र समझदारिता विकास गर्न कठिन ।

संस्थागत विकास	≈ २ वटा भवनहरु भए पनि सेवा प्रबाहमा साँघुरो, र घेराबारा सहितको सुरक्षित नभएको । सहायता कक्ष, स्तनपान कक्ष, प्रतीक्षालय, अपाङ्गमैत्री संरचना र सुविधा सम्पन्न सभा कक्ष नभएको । ≈ बारुणयन्त्र (दमकल), को सुविधा उपलब्ध नभएको । ≈ आवश्यक केही सफ्टवयरहरु नभएको । ≈ शाखागत कार्य जिम्मेवारी र कार्यविवरणको व्यवस्था नभएको । ≈ विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थाहरुकोलागि आवश्यक भवनहरु रहेको । ≈ पशु र कृषि सेवा केन्द्रको लागि छुट्टै र व्यबस्थित कार्यालय भवनहरु, प्राविधिक प्रविधिहरु नभएको । ≈ पशु, कृषि र पूर्वाधार शाखामा आवश्यक ल्याबहरु नहुनु ।	≈ प्रयाप्त, सहज, सुरक्षित, प्रविधिमैत्री, समावेशी संरचना (सहायता कक्ष, स्तनपान कक्ष, प्रतीक्षालय, अपाङ्गमैत्री) सहित आवश्यक औजार र उपकरणले सहित भएको सुबिधि सम्पन्न कार्यालय । ≈ बारुणयन्त्र (दमकल) र एम्बुलेन्सको व्यवस्था । ≈ आवश्यक सबै सफ्टवयरहरु भएको । ≈ शाखागत कार्य जिम्मेवारी र कार्यविवरणको व्यवस्था नभएको । ≈ विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थाहरुकोलागि आवश्यक भवनहरुको व्यवस्था । ≈ स्रोत साधन, प्रविधि र दक्ष जनशक्ति सहितको गुणस्तरीय सेवा दिन सक्ने पशु र कृषि सेवा केन्द्र । ≈ पशु, कृषि र पूर्वाधार शाखामा आवश्यक ल्याबहरुको व्यवस्था ।	≈ अप्रयाप्त, साँघुरो, असुरक्षित कार्यालय भवन । जहाँ सहायता कक्ष, स्तनपान कक्ष, प्रतीक्षालय, अपाङ्गमैत्री संरचना सूचनापाटि, वडापत्र लगायताका व्यवस्था नभएको । सुविधा सम्पन्न सभा कक्ष नभएको । ≈ बारुणयन्त्र (दमकल)को सुविधा नभएको । ≈ कमजोर कार्यसम्पादन स्तर । ≈ विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट नियमित सेवाहरु प्रवाह भ्इरहेको । ≈ पशु र कृषि सेवा केन्द्रमा नाम मात्रको सेवा प्रबाह । ≈ पशु, कृषि र पूर्वाधार शाखाबाट गुणस्तर मापन र आवश्यक सेवा दिन नसकेको अवस्था ।
बिधि/प्रणालीको विकास	≈ आवश्यक सबै कानुनहरु निर्माण नभएको । ≈ आबधिक योजना र मध्यकालिन खर्च संरचनाहरु तयार भएको । ≈ जनप्रतिनिधिर कर्मचारीको लागि आचारसंहिता तयार भएको । ≈ कार्यसम्पादन विकास प्रणाली र कार्य सम्पादन संझौताको कार्यबिधि तयार नहुनु । ≈ जोखिममा आधारित आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तर्जुमा नहुनु । ≈ प्रविधिहरुको उपलब्धता र प्रयोग अपेक्षित रुपमा नहुनु । ≈ समन्वय र साझेदारती विकास सम्बन्धी बिधि र प्रकृया तयार नहुनु । ≈ वातावरण संरक्षण तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी आवश्यक बिधि र प्रकृयाहरु तय नहुनु । ≈ बौद्धिक सम्पत्तिको संरक्षण, सिकाई र उपलब्धिको व्यवस्थापन र अनुभव आदानप्रदानको बिधि तथा प्रणालीको विकास नभएको ।	≈ आवश्यक सबै कानुनहरु निर्माण भएको । ≈ आबधिक योजना र मध्यकालिन खर्च संरचनामा आधारित वार्षिक योजना र कार्यक्रमहरु । ≈ जनप्रतिनिधिर कर्मचारीले आचार संहिताको पालना गरेको । ≈ कार्यसम्पादन विकास प्रणालीको कार्यान्वयन र कार्य सम्पादन संझौताको आधारमा उच्च स्तरमा कार्यसम्पादन । ≈ प्रभावकारी आर्थिक प्रशासन, पेश्कि र बेरुजू शून्य रहेको अवस्था । ≈ आवश्यक प्रविधिहरुको उपलब्धता र प्रयोग बाट चुस्त सेवा प्रवाह । ≈ समन्वय र साझेदारती मार्फत योजनाको कार्यानवयनबाट उच्च प्रतीफल प्राप्त । ≈ बिधि र प्रकृयाबद्ध वातावरण संरक्षण तथा विपद् व्यवस्थापन हुने अवस्था । बौद्धिक सम्पत्तिको संरक्षण, सिकाई र उपलब्धिको व्यवस्थापन र अनुभव आदानप्रदानबाट यथोचित लाभ प्राप्त गरिरहेको अवस्था ।	≈ आवश्यक कानुनको अभावमा कार्य प्रभावित भएको अवस्था । ≈ टुक्रे र छरपष्ट योजना र कार्यक्रमबाट न्यून प्रतीफल । ≈ जनप्रतिनिधिर कर्मचारीको आचरण र व्यबहारमा एकरुपता नहुनु । ≈ कार्यजिम्मेवारी, कार्यविवरणमा अलमल कमजोर कार्यसम्पादन स्तर । ≈ कमजोर आर्थिक प्रशासन, पेश्कि र बबेरुजु रहेको अवस्था । ≈ प्रविधिहरुको उपलब्धता र प्रयोग अपेक्षित नहुदा सेवा प्रभावित । ≈ समन्वय र साझेदारती विहिन अवस्था । ≈ वातावरण संरक्षण तथा विपद् व्यवस्थापनमा कुनै काम नभएको अवस्था । बौद्धिक सम्पत्तिको संरक्षण, सिकाई र उपलब्धिको व्यवस्थापन र अनुभव आदानप्रदानको थालनी नै नभएको अवस्था ।

परिच्छेद : ४ बागमती गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजनाको लक्ष्य तथा उद्देश्य

४.१ क्षमता विकास योजनाको लक्ष्य

बागमती गाउँपालिका र यसका सहयोगी निकायहरूको मानव संशाधन तथा संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि मार्फत् विकास व्यवस्थापन तथा सार्वजनिक वस्तु तथा सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी, गुणस्तरीय र पारदर्शी बनाउन सहयोग गर्नु यस योजनाको लक्ष्य रहेको छ ।

४.२ उद्देश्य

बागमती गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना तर्जुमा गर्नुको प्रमुख उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेका छन् ।

* गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना तर्जुमा भइ सोको कार्यान्वयनबाट गाउँपालिका तथा सहयोगी निकायहरूको कार्यसम्पादन स्तरमा सुधार गर्नु ।
* क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक स्रोत तथा साधनहरूको एकीन भइ सो को परिपूर्तीका लागि सरोकारवालाहरूलाई मार्ग दर्शन गर्नु ।
* स्थानीय विकास प्रक्रिया, सेवा एवम् सुविधामा अल्पसंख्यक तथा सीमान्तकृत समूदाय र पिछडिएको तथा आर्थिक रूपले विपन्न वर्गको पहुँच वृद्धि गर्न सहयोग गर्नु ।

निर्दिष्ट उद्देश्यहरू

* संविधान तथा प्रचलित कानुनहरूबाट प्राप्त अधिकार अनुरूप जन उत्तरदायीपूर्ण ढंगबाट कार्यसम्पादन गर्नका लागि स्थानीय सरकारको सवल र कमजोर पक्षहरूको पहिचान गर्नु ।
* गाउँपालिकालाई प्राप्त अधिकार र जिम्मेवारी दक्षताका साथ सम्पादन गर्न जननिर्वाचित पदाधिकारी, कर्मचारी तथा सहयोगी निकायहरू लगायत स्थानीय विकासका सरोकारवालाहरूको कार्यदक्षता वृद्धिको आवश्यकता सहभागितात्मक विधि अवलम्बन गरि पहिचान गर्नु ।
* प्रभावकारी सेवा प्रवाहका लागि आवश्यक धारणा, ज्ञान र सीप विद्यमान क्षमता बीचको फरक पहिचान र आवश्यकतामा आधारित क्षमता विकासका कार्यक्रम तर्जुमा गरि कार्यान्वयन गर्न मार्गदर्शन गर्ने ।
* सेवा प्रवाह तथा विकास व्यवस्थापनमा आधुनिक प्रशासनका नवीनतम आयाम, प्रविधि र प्रणालीको अनुशरण तथा प्रयोग गर्न आधार तयार गर्नु ।
* संस्थागत विकास तथा मानव संशाधन विकासका क्षेत्रमा देखिएका कमजोर क्षेत्रहरू पहिचान गरि क्षमता विकास कार्यक्रमलाई प्रक्रियाका रूपमा सञ्चालन, कार्यान्वयन तथा प्रयोग गर्नका लागि कार्यनीति निर्धारण गर्नु ।
* संस्थागत विकासका लागि लगानी गर्नुपर्ने क्षेत्रहरूको पहिचान गरि तदनुरूप संस्थागत विकासका कार्यक्रम तय गर्नु ।

४.३ बागमती गाउँपालिकामा क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन पछिको अपेक्षित नतिजा

क्षमता विकास योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन भएपछि गाउँपालिकाबाट सञ्चालन हुने सेवा प्रवाह तथा विकास व्यवस्थापनमा आधुनिक प्रशासनका नवीनतम आयाम, प्रविधि एवं प्रणालीको प्रयोग एवं अनुशरण भइ नतिजामुखी प्रशासन सञ्चालन भएको हुनेछ । यस क्षमता विकास योजना तर्जुमाबाट निम्नानुसार नतिजाको अपेक्षा गरिएको छ ।

* संगठनात्मक संरचनामा देखिएको क्षमता अन्तराल पत्ता लगाई गाउँपालिकाले मानवीय संसाधन, संस्थागत र बिधि/प्रणाली विकासको अवसर प्राप्त गर्नेछ ।
* कर्मचारीको रुचि, चाहाना तथा कार्यसम्पादनको स्तर एवं क्षेत्रलाई सम्वोधन गर्ने गरि क्षमता विकास कार्यक्रम कार्यान्वयनको आधार तयार हुनेछ ।
* मानव संसाधन विकासको प्राथमिकता निर्धारण गरि सो क्षेत्रमा उपलव्ध स्रोत विनियोजन गर्नका लागि ३ वर्षे क्षमता विकास कार्ययोजना प्रमुख आधार हुनेछ ।
* माग र आपूर्तीको आधारमा क्षमता विकास कार्ययोजनालाई वर्गीकरण गरि स्रोत साधन जुटाउन उपयुक्त अवसर प्राप्त हुनेछ ।
* मुलुकमा संघीयता कार्यान्वयनका लागि स्थानीय स्तरबाट हुने योगदान गर्न गाउँपालिका सक्षम हुनेछ ।
* गाउँपालिकाको क्षमता विकासको साथै समुदाय र सरोकारवालहरुलाई उनीहरुको कार्य सम्पादन स्तरमा समेत वृद्धि गर्ने अवसर प्राप्त हुनेछ ।

परिच्छेद : ५ बागमती गाउँपालिकाको क्षमता विकास आवश्यकता विश्लेषण

क्षमता विकास योजना तर्जुमाको क्रममा सिलसिला र प्रकृयाबद्ध तबरमा क्षमता विकास आवश्यकता विश्लेषण सम्म आईपुग्दा यससंग सम्बन्धित धेरै पक्षहरु प्रष्ट भ्इसकेका छन् । हामीले देखे सुनेका र अनुभव गरेको आधारमा भन्न सकिन्छ कि विद्यमान बस्तुस्थितीको जगमा उभिएर अबको गन्तब्य तय गर्नुनै आवश्यकता पहिचान गर्नु हो । तसर्थ यहाँ बागमती गाउँपालिकाको **मानव संसाधन, संस्थागत र विधि/प्रणाली** को बिद्यमान क्षमता लाई अपेक्षित क्षमताबाट घटाएर क्षमता विकासको आवश्यकताहरु एकिन गरिएको छ ।

क्षमता विकासका आवश्यकता विश्लेषण

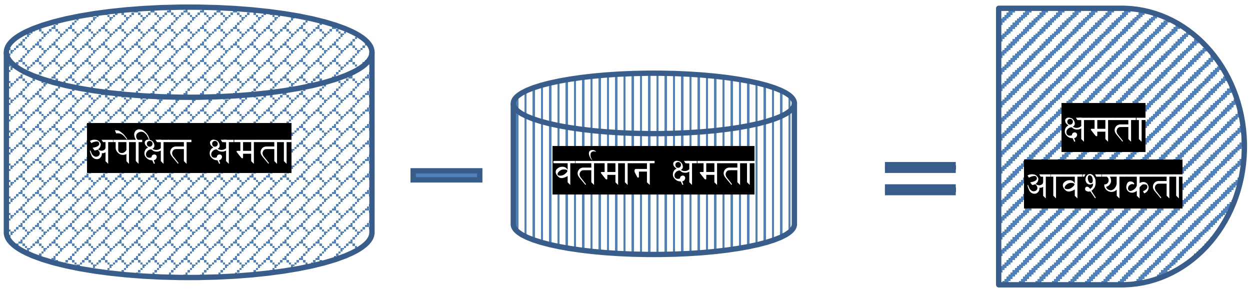

बागमती गाउँपालिकाको क्षमता विकास आवश्यकता विश्लेषण जनप्रतिनिधिस्तर, समिति तथा उपसमिति स्तर, कर्मचारी स्तर, संस्थागत स्व-मूल्याङ्कनका कमजोर सूचकहरु र संविधानको अनुसूची ८ मा उल्लेखित स्थानीय सरकारका एकल अधिकारका क्षत्रमा भएको कार्य सम्पादनको स्तरको विश्लेषण गरि गरिएको छ । जसको विस्तृत विवरण देहाए बमोजिम रहेको छ ।

५.१ जनप्रतीनिधि स्तर

तालिका :-१०, जनप्रतिनिधिको क्षमता विकास आवश्यकता विश्लेषण ।

पदीय जिम्मेवारी वा पद	सम्पादन गर्नु पर्ने प्रमुख कार्य	कार्य सम्पादनको विद्यमान अवस्था (ज्ञान, सीप, दक्षता)	कार्य सम्पादनमा देखिएको अन्तराल **(Performance Gap)**	कार्य सम्पादन सुधारका लागि आवश्यक क्षमता विकास कार्यक्रम (ज्ञान, सीप, दक्षता)	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
अध्यक्ष	सभा तथा कार्यपालिकाको बैठक बोलाउने, अध्यक्षता गर्ने, कार्यसूची पेश गर्ने, वार्षिक कार्यक्रम बजेट तयार र पेश गर्ने । निर्णयको कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।	कार्यपालिकाको नियमित बैठक बस्ने गरेको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम समयमै पेश गरेको जस्तै–आ.व. ०७८।०७९ को बजेट असार १० गते पेश गरि पारित भएको ।	प्रभावकारी योजना तर्जुमा, जीवन्त प्रगती समीक्षा र नतिजामुखी अनुगमनको थालनी नभएको ।	सहभागितात्मक योजना तर्जुमा, प्रगती समीक्षा र नतिजामुखी अनुगमन सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम ।	मानव संशाधन संस्थागत
	कानुन निर्माण सम्बन्धी कार्य ।	संविधान र एनले प्रदत्त गरेका र गाउँपालिकाको विधिवत स.चालन र	बाँकी रहेका आवश्यक कानुन निर्माण नभएको ।	कानुन निर्माण सम्बन्धी बिस्तृत ज्ञान । कानुन निर्माणमा विज्ञ जनशक्तिको व्यवस्थापन ।	मानव संशाधन

		व्यवस्थापनको लागि करिब ९१ वटा (ऐन, नीति, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि, आचार संहिता) निर्माण गरि कार्यान्वयनको क्रममा रहेका ।	कानुन निर्माण गर्न विज्ञ जनशक्ति कमी रहेको ।		
	प्रशासकीय तथा आर्थिक व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य ।	प्रशासनिक, आर्थिक तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाह सम्बन्धीका नियमित कार्यहरु भइरहेको ।	सेवा प्रवाहलाई गुणात्क बनाउने । प्रविधिको व्यवस्था र प्रयोग गरि सेवा ग्राहि मैत्री बनाउन आवश्यक रहेको ।	सेवा प्रबाह, सुशासन, नेतृत्व विकास लगायत व्यबस्थापनका नविनतम् आयाम सम्बन्धी अभिमुखिकरण/प्रशिक्षण । आवश्यक प्रविधिको व्यवस्थापन ।	मानव संशाधन
उपाध्यक्ष	न्यायिक समिति, अनुगमन समित र अन्य बिभिन्न समितिको संयोजक भै काम गर्ने । गैर सरकारी संस्था र उपभोक्ता हित संरक्षण सम्बन्धीका कार्यको समन्वय गर्ने ।	न्यायिक समितिले न्या निरुपणमा राम्रो काम गरेको । ७ वटा मुद्धामा ६ वटाको किनारा लगाएको । न्यायिक समितिको प्रतिवेदन समयत्रै तयार र पेश भएको । गैरसरकारी संस्था र उपभोक्ता हित संरक्षण का कार्यहरुको समन्वय गरेको । राजस्व परामर्श र बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको संयोजक भइ काम गरेको ।	न्याय निरुपण सम्बन्धी ज्ञान र सीपको कमी । अनुगमन र मुल्यांकन अवधारणा, ज्ञान र सीपको कमी । योजना तर्जुमा, बजेट व्यवस्थापन र समन्वय सीपको कमी ।	न्याय निरुपण सम्बन्धी ज्ञान र सीपको अभिबृद्धि कार्यक्रम । विकास आयोजनाको अनुगमन तथा मुल्यांकन ज्ञान र सीप विकास सम्बन्धीका कार्यकम । योजना तर्जुमा, बजेट व्यवस्थाप र समन्वय कार्य सम्बन्धीका ज्ञान र सीप अभिबृद्धिका कार्यक्रम ।	मानव संशाधन
वडा अध्यक्ष	वडा समितिको समन्वयकर्ता भै काम गर्ने । स्वीकृत योजना तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन, अनुगमन र समीक्षा गर्ने । सिफारिस तथा प्रमाणित गर्ने ।	वडाका नियमित प्रशासनिक तथा समन्वय र अनुगमनका कार्यहरु नियमित रुपमा भैरहेको । ऐन प्रदत्त कार्य जिम्मेवारीहरु (सिफारिस तथा प्रमाणित) निरन्तर भइरहेको ।	योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी अवधारणा, ज्ञान र सीप को कमी । वडा कार्यलयमा प्रयाप्त पूर्वाधार, प्रविधि, उपकरण र दक्ष जनशक्तिको कमी ।	योजना तर्जुमा, कार्यान्वयनमा गुणस्तरीयता अभिवृद्धि सम्बन्धी आधारभूत तालिम अनुगमन तथा मुल्यांकन सीप विकास तालिम संचार र समन्वय सीप विकास तालिम	मानव संसाधन
कार्यपालिका सदस्य	विषयगत क्षेत्रको संयोजक रहने संयोजनको अवधारणा र भूमिका मानव संशाधन सम्बन्धी कार्यपालिकाले तोकेको कार्य गर्ने ।	तोकेको जिम्मेवारी सामान्यतया सम्पादन भैरहेको ।	योजना तर्जुमा र संयोजनका कार्यहरुमा थप प्रभावकारिता आवश्यक ।	संयोजनको अवधारणा र संयोजकको भूमिका सम्बन्धमा सीपमूलक तालिम	मानव संसाधन

५.२ समिति तथा उप समिति (गठन, परिचालन र कृयाशिलता)

तालिका :-११, समिति तथा उपसमितिको क्षमता विकास आवश्यकता विश्लेषण ।

समिति/ उप समिति	संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन बमोजिम सम्पादन गर्नु पर्ने प्रमुख कार्य जिम्मेवारीहरु	कार्य सम्पादनको विद्यमान अवस्था (ज्ञान, सीप, दक्षता)	कार्य सम्पादनमा देखिएको अन्तराल (Performance Gap)	कार्य सम्पादन सुधारका लागि आवश्यक क्षमता विकास कार्यक्रम (ज्ञान, सीप, दक्षता)	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)
न्यायिक समिति	घरायसी भैंभगडा, लैङ्गिक हिंसा, लेनदेन, घरजग्गा विबाद, अन्य व्यक्तिलाई परेको असर, सम्बन्ध बीचछेद, कुटपिट, गाली बेइजती, साधँ मिचेको, आदि ।	न्यायिक समितिले न्याय निरुपणमा राम्रो काम गरेको । ७ वटा मुद्धामा ६ वटाको किनारा लगाएको । न्यायिक समितिको प्रतिवेदन समयत्रै तयार र पेश भएको । गैरसरकारी संस्था र उपभोक्ता हित संरक्षण का कार्यहरुको समन्वय गरेको । मेलमिलाप केन्द्र र समितिहरु गठन नभएको । आवश्यक कानुनी किताबहरु उपलब्ध नभएको ।	मेलमिलाप केन्द्र र समितिहरु गठन नभएको आवश्यक कानुनी किताबहरु उपलब्ध नभएको ।	न्याय निरुपण सम्बन्धी ज्ञान र सीपको अभिबृद्धि कार्यक्रम ।	स्थागत
राजस्व परामर्श समिति	राजस्व सम्बन्धी नीति ऐन नियम र सो को परिपालना गर्ने । स्रोत, दर, दायराको निर्णय गर्ने । व्यबसायको प्रवर्द्धन र रोजगारीको सृजना गर्ने । कर, गैरकर आम्दानी, सेवा शुल्क, दस्तुर, आदि बारे निर्णय लिने ।	राजस्व परामर्श समितिको नियमित बैठक बसी प्रतिवेदन तयार र पेश गरेको कर तथा गैर कर राजस्व सम्बन्धी ऐन , २०७८ लागू भएको । कर, गैरकर आम्दानी, सेवा शुल्क, दस्तुर, आदि बारे निर्णय गरि सो को कार्यान्वयनमा प्रकृयामा रहेको ।	आन्तरिक आय प्रक्षेपण अनुसार आय संकलन कार्ययोजनाको कमी र आय बृद्धि गर्न सक्ने दक्ष जनशक्तिको कमी रहेको ।	आन्तरिक आयको वार्षिक प्रक्षेपण बमोजिम आय बृद्धि गर्न सक्ने सीप र क्षमताको विकास	मानव संसाधन
स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति	आयको प्रक्षेपण गर्ने । आन्तरिक आय, राजस्वको बाँडफाँड बाट प्राप्त हुने राजस्व, वत्तीय हस्तान्तरण र आन्तरिक ऋणबाट प्राप्त हुने आय । स्रोत अनुमानको आधारमा बजेटको कुल सीमा निर्धारण गर्ने । बजेट तथा कार्यकमको प्राथमिकीकरण गर्ने ।	आय प्रक्षेपणको कार्य भ्इरहेको । आन्तरिक आय, हस्तान्तरणबाट प्राप्त आय, र अनुदानको रकमलाई सन्तुलित रुपमा वितरण गरि गाउँपालिकाको सन्तुलित विकासमा प्राथमिकता दिएको । विषयगत शाखा र वडा समितिले निर्धारित समयमा नै कार्यक्रम र अनुमानित बजेट तर्जुमा गरि कार्य पालिकामा पेश गरेको ।	स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण कार्यलाई थप प्रभावकारी र यथार्थपरक बनाउन आवश्यक रहेको ।	स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारणमा समिति र कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि	मानव संसाधन
बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति	समितिले दिएको बजेट सीमा भित्र रही बजेट तथा कार्यकमको प्राथमिकीकरण गर्ने । विषय क्षेत्रगत रुपमा छलफल गर्ने । योजना तथा कार्यकममा दोहोरो हुन नदिने । स्थानीय आवश्यकतालाई हेरेर कार्यकमको तर्जुमा गर्ने ।	समितिले दिएको बजेट सीमा भित्र रही बजेट तथा कार्यकमको तर्जुमा र प्राथमिकीकरण गरेको । स्थानीय आवश्यकताको आधारमा बिषयगत छलफल गरि योजना र कार्यक्रमको तर्जुमा गर्ने गरेको ।	योजना, बजेट तथा कार्यकमको तर्जुमा र प्राथमिकीकरण गर्ने । विषय क्षेत्रगत रुपमा स्थानीय आवश्यकता र सम्भावनाको आधारमा कार्यका तर्जुमा लाई थप प्रभावकारी बनाउन आवश्यक ।	योजनाको छनौट तथच तर्जुमा, बजेट तथा कार्यकमको प्राथमिकीकरण गर्ने, स्रोतको पहिचान र आँकलन गर्ने ज्ञान र सीप विकासका कार्यक्रमहरु ।	मानव संसाधन संस्थागत

५.३ कर्मचारी स्तर (बिभिन्न तहगत श्रेणी अनुसार)

तालिका :-१२, कर्मचारीको क्षमता विकास आवश्यकता विश्लेषण ।

पदीय जिम्मेवारी वा पद	सम्पादन गर्नु पर्ने प्रमुख कार्य जिम्मेवारी	कार्य सम्पादनको विद्यमान अवस्था (ज्ञान, सीप, दक्षता)	कार्य सम्पादनमा देखिएको अन्तराल (Performance Gap)	कार्य सम्पादन सुधारका लागि आवश्यक क्षमता विकास कार्यक्रम (ज्ञान, सीप, दक्षता)	क्षमता विकासको क्षेत्र (मानव संशाधन वा संस्थागत वा प्रणालीगत)

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	- निर्णय कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्य । - योजना, सार्वजनिक खरिद, आर्थिक प्रशासन तथा लेखा पपरीक्षण सम्बन्धी कार्य । - अनुगमन, मुल्यांकन सम्बन्धी कार्य ।	- सबै प्रकारका नियमित बैठकहरु आयोजना र सञ्चालन गर्ने गरेको । - गाउँ सभा सम्पन्न गरेको, बजेट समयमा पेश तथा पारित गराएको, - खर्च गर्ने अख्तियारी प्राप्त गरि बजेट कार्यान्वयन गरेको, आर्थिक कारोवारको अभिलेख राख्न लगाएको - लेखापपरीक्षण र कर्मचारी प्रशासन राम्रो रहेको ।	- आर्थिक विवरणको तयारीमा NPSAS को प्रयोग नगरेको । - आलेप तथा मलेपका बेरुजुहरु लक्ष्य निर्धारण गरि फछ्र्यौट नभएको । - अनुगमन संयन्त्र प्रभावकारी नरहेको ।	- NPSAS सम्बन्धी सीप विकास तालिम । - बेरुजु फछ्र्यौट सम्बन्धी उत्प्रेरणात्मक प्रशिक्षण । - सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी आधारभूत्त तालिम । - अनुगमन र कार्यसम्पादन पद्धती सम्बन्धी तालिम ।	मानव संसाधन संस्थागत विकास
प्रशासन योजना तथा अनुगमन शाखा (अधिकृत, नास, खसिदार)	1. आवधिक योजना तयार गर्ने । २. वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तयार गर्ने । ३.आयोजनाहरुको कार्यान्वयन तथा अनुगमन, मुल्यांकन गर्ने । ४.परियोजना बैंक तयार गर्ने । सामाजिक पपरीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाईको व्यवस्था गर्ने ५. O & M Survey गर्ने ६. कर्मचारीको कार्यविवरण तयार गर्ने ७. पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुको आचार संहिता बनाउने ।	- वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम समयमा तयार र पेश भएको । - आयोजनाहरुको कार्यान्वयन तथा अनुगमनको कार्य भ्इरहेको । - सार्वजनिक सुनुवाइ १ पटक मात्र भएको । - सबै कर्मचारीहरुको विस्तृत कार्यविवरण नरहेको । - पालिकाको कूल स्वीकृत दरबन्दी मध्ये केही पदहरु रिक्त रहेको । - कर्मचारीको लागि संघीयता निजामती आचार संहिता लागू भएको ।	- योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन तयार नभएको । - सबै कर्मचारीहरुको विस्तृत कार्यविवरण नरहेको । - अन्तर शाखा समन्वयमा कमी । - O & M सर्भेक्षण भएको ।	- आवधिक योजना र मध्यमकालिन खर्च संरचना सम्बन्धी प्रशिक्षण । - अनुगमन तथा मुल्यांकन सम्बन्धी ज्ञान र सीप विकास तालिम - सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक पपरीक्षण र सार्वजनिक पपरीक्षणको बिधि र प्रकृया निर्धारण । कर्मचारी र पदाधिकारीहरुको लागि आचार संहिता निर्माण र पालना । - कार्यसम्पालन पद्धतीबारे ज्ञान र सीप विकास तालिम ।	मानव संसाधन प्रणालीगत
आर्थिक प्रशासन शाखा (लेखा अधित, लेखापाल)	१. आय व्ययको सार्वजनिकीकरण गर्ने । २. एकीकृत सम्पत्तिको व्यवस्थापन गर्ने । ३. अन्तिम लेखा परीक्षणको प्रतिवेदन तयार गर्ने । ४. एकिकृत आर्थिक बिवरणको तयार गर्ने ।	- मासिक रुपमा आय व्ययको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको । - एकीकृत सम्पत्ति विवरणको लागि सफ्टवेयर तयार भएको - मासिक प्रतिवेदन तथा सूचनाहरु वेभसाइट मार्फत सार्वजनिक गर्ने गरेको । - बजेटको तर्जुमा, खर्चको लेखा र प्रतिवेदन कार्यमा SuTRA लाई कार्यान्वयनमा ल्याइएको ।	- बेरुजु फछ्र्यौट एवं फरफारक सन्तोषजनक नभएको । - आर्थिक विवरणको तयारीमा NPSAS को प्रयोग नगरेको ।	- आर्थिक प्रशासन तथा आन्तरिक नियन्त्रण सम्बन्धी अभिमुखिकरण - बेरुजु फछ्र्यौट कार्य योजना	- मानवसंसाधन - प्रणालीगत
पूर्वाधार विकास तथा वातावरण (ईन्जिनियर, सब-ईन्जिनियर, सहायक प्राविधिक)	१.सहरी विकास तथा बस्ती विकास विकास सम्बन्धी नीति तयार, कार्यान्वयन एवं अनुगमन गर्ने । २. भवन सम्बन्धी मापदण्डको	- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन बनेको । - वाताबरण संरक्षण तथा फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन बनेको । - पुर्वधार विकासका योजना निर्माण, कार्यान्वयन र	- बस्ती विकास कार्यविधि नभएको - यातायात तथा सवारी व्यवस्थापन कार्यविधि नभएको ।	- सार्वजनिक नजी साझेदारी नीतिको तयारी रल कार्यान्वयन सम्बन्धी अभिमुखिकरण ।	- संस्थागत

	तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन गर्ने । ३. वातावरण, सरसफाई तथा विपद् व्यवस्थापन । ४. पुनः निर्माण सम्बन्धी कार्य ।	अनुगमनका कार्यहरु भइरहेको ।			
स्वास्थ्य तथा सामाजिक विकास साखा (अधिकृत, सहाएक, अ.हे.ब., अ.न.मी.)	१.नगर स्तरीय अस्पतालको स्थापना र सञ्चालन । २.आधारभूत स्वास्थ्य र सरसफाइ एवं पोषण, प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्य । ३. खाद्य पदार्थको गुणस्तर सम्बन्धी ४. स्वच्छ खानेपानी सम्बन्धी ५.स्वास्थ्यजन्य फोहरमैला व्यवस्थापन ६. औषधि पसल सञ्चालन अनुमती, नियमन ७.सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जिकरण सम्बन्धी ८.बेरोजगारीको तथ्यांक संकलन गर्ने ।	- सामाजिक सुरक्षा प्रणालीमा आवद्ध लाभग्राहीहरुको तीन पुस्ते विवरण अद्यावधिक गरेको । - ५ शैयाको अस्पताल सहित ७ वटा स्वास्थ्य संस्था सञ्चालनमा रहेको । - स्थानीय स्वास्थ्य तथा सरसफाइ ऐन कार्यान्वयनमा रहेको । - १५ शैयाको अस्पताल निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको । - वातावरण संरक्षण तथा फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन भएको । - सामाजिक सुरक्षा तथा पंजिकरणका कार्यहरु भ्इहेको । - बेरोजगारको तथ्यांक संकलन र व्यवस्थानको कार्य आंशिक रुपमा भ्इरहेको ।	- स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि नभएको - स्वास्थ्य संस्था दर्ता, नवीकरण, स्तरोन्नती तथा थप सेवासम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि नभएको - स्वरोजगार कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि नभएको - सुर्तीजन्य पदार्थ नियन्त्रण र नियमन गर्ने ऐन कार्यान्वयनमा नरहेको । - मदिरा उत्पादन, विक्रि वितरण तथा नियन्त्रण सम्बन्धी ऐनको निर्माण नभएको । - गैरसरकारी संस्थासँग साझेदारी तथा सहकार्य नभएको ।	- सरसफाई र गुणस्तरीय कार्य सम्बन्धी चेतानमूलक अभिमुखीकरण कार्यक्रम । - गैरसरकारी संस्थासँग साझेदारी तथा सहकार्य सम्बन्धी कार्यविधि	- मानव संशाधन प्रणालीगत संस्थागत संस्थागत प्रणालीगत
शिक्षा, यूवा तथा खेलकूद (अधिकृत, प्रा.स)	१. बाल विकास, आधारभूत शिक्षा, अनौपचारिक शिक्षा, विशेष शिक्षा सम्बन्धी २. गुठी एवं सहकारी विद्यालय ३.प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम सम्बन्धी ४. विद्यालयहरुको जग्गा तथा सम्पत्ति व्यवस्थापन एवं अभिलेख ५. विद्यालय शिक्षकहरुको दरबन्दी एवं पदपूर्ती व्यवस्था ६. शैक्षिक गुणस्तरको अभिवृद्धि तथा पाठ्य सामाग्रीको व्यवस्थापन ।	- शिक्षक दरबन्दी मर्ज तथा मिलान गरेको - शैक्षिक क्यालेन्डर निर्माण भएको - विभिन्न समिति उपसमितिको वैठक बस्ने गरेको - युवा प्रतीभा पहिचान र प्रोतसाहन गन गरेको - जिन्सी तथा सम्पत्ति व्यबस्थापनको ढाँचागत फर्ममा अभिलेख राख्ने - सामुदायिक बिद्यालयको सञ्चालन, व्यवस्थापन र नियमन हुने सामान्य रुपमा हुने गरेको - सामुदायिक बिद्यालयको संख्या माध्यामिक २० र आधारभूत तर्फ १४ रहेको - पाठ्यसामग्रीको वितरण गर्ने गरेको ।	- सामुदायिक विद्यालय तथा बालविकास केन्द्रहरुलाई प्रदान गरिने अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि नभएको । - शिक्षा विकास कोष सम्बन्धी व्यवस्था नभएको । - पुस्तकालय तथा वाचनालयको स्थापना नभएको । - गाउँपालिकामा विद्यमान जनशक्तिबाट विद्यालयहरुको अनुगमन गर्न कठिन भएको । - शिक्षक तथा कर्मचारीको पेशागत क्षमता विकास तर्फ खास काम हुन नसकेको । - बालमैत्री स्थानीय सरकार निर्माणको लागि आवश्यक कार्यहरु नभएको । - खेलकूदको क्षत्रमा आवश्यक कार्यहरु नभएको ।	- बालमैत्री स्थानीय सरकार निर्माणको लागि अभिमखिकरण - अतीरिक्त शैक्षिक क्रियाकलापको सञ्चालन सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम । - शैक्षिक प्रशासन तथा प्रविधिक बिषयक शिक्षण सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम - प्रधानाध्यापकहरुका लागि नेतृत्व विकास, सार्वजनिक खरिद एवम् लेखापालन सम्बन्धी प्रशिक्षण ।	- प्रणालीगत - मानव संशाधन - संस्थागत

कृषितथा पशु सेवा (अधिकृत, सहायक)	१. कृषि सेवा सम्बन्धी २.पशु सेवा सम्बन्धी ३.बीउ बिजन, मलखाद, रसायन तथा औषधिको आपूर्ती र नियमन ४. कृषकहरुको क्षमता अभिवृद्धि ५.कृषि सम्बन्धी प्रविधिको संरक्षण र हस्तान्तरण	- वटा कृषि समुह गठन भएको। - कृषकहरुलाई ५०% अनुदानम कृषि औजार बितरण गरेको - ७ वटा पकेट क्षेत्रका कृषि फार्महरुलाइ रकम वितरण गरेको - व्यवसायिक तरकारी खेतीका लागि कृषकहरुलाई ५०% अनुदानमा प्लाष्टिक वितरण गरेको - तरकारी खरिद बिक्री केन्द्र स्थापना भएको।	- कृषि कार्यक्रम सञ्चालन तथा अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि नभएको - पशु स्वास्थ्य सञ्चालन कार्यविधि नभएको - बीउ बिजन, मलखाद, रसायन तथा औषधि र नियमन सम्बन्धी कार्यविधि नभएको	- प्रांगारिक खेती तथा मल बनाउने सम्बन्धी सीपमूलक तालिम - तालिम बीउ बिजन, मलखाद तथा औषधिसम्बन्धी नियमन कार्यविधिको तर्जुमा	- मानव संशाधन - प्रणालीगत
आन्तरिक ले.प. ईकाई (सहायक)	१. गाउँपालिकाको आर्थिक कारोवारको आन्तरिक लेखा परीक्षण गर्ने। २. अन्तिम लेखा परीक्षणको लागि गा.पा. को लेखा श्रेस्तालाई दुरुस्त तथा तयारी हालतमा राख्न लगाउने।	- आन्तरिक लेखा पपरीक्षण भ्इरहेको। - लेखाको श्रेष्ता दुरुस्त राखेको।	- आन्तरिक लेखा परीक्षण दिग्दर्शन नभएको।	- आन्तरिक लेखा परीक्षण दिग्दर्शनको तयारी।	- प्रणालीगत

५.४ वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्याङ्कन (FRA) विश्लेषण ।

स्थानीय तहको वित्तीय जोखिम मूल्यांङ्कन विश्लेषणमा बागमती गाउँपालिकाले ६९.५ अंक प्राप्त गरि ललितपुर जिल्लाकै उत्कृष्ट गाउँपालिका हुन सफल भएको देखिन्छ । यसबाट बागमती गाउँपालिका समग्रमा वित्तीय क्षेत्रको व्यवस्थापन, योजना बजेट तथा कार्यक्रम, कार्यान्वयन क्षमता, लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन, अनुगमन, मूल्यांङ्कन तथा लेखापरीक्षण र राजस्व व्यवस्थापनमा राम्रो कार्यसम्पादन भएको देखिन्छ । विषयगत रुपमा प्राप्त अंकको विवरण देहाय वमोजिम रहेको छ ।

तालिका :-१३, बागमती गाउँपालिकाको आ.ब. ०७७/०७८को वित्तीय जोखिम मूल्यांङ्कन विश्लेषणको सारांस नतिजा

क्र.स.	विषय शीर्षक	प्राप्तांक	कैफियत
१	योजना बजेट तथा कार्यक्रम व्यवस्थापन	१४	
२	कार्यान्वयन क्षमता तथा व्यवस्थापन	२३.५	
३	लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन	१०	
४	अनुगमन, मुल्यांङ्कन तथा लेखापरीक्षण	९.५	
५	राजस्व व्यवस्थापन	१२.५	
जम्मा		६९.५	

वित्तीय सुशासनको क्षेत्रमा हालका राम्रा अभ्इासहरुलाई निरन्तता दिदै कम अंक प्राप्त भएका विषयहरुमा थप सुधारकालागि आवश्यक क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु योजनामा प्रस्ताव गरिएको छ ।

५.५ विषय क्षेत्र अनुसार संस्थागत स्वमूल्यांकन (LISA) मा कमजोर कार्यसम्पादन देखिएका क्षेत्रहरुको विश्लेषण ।

स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्व-मूल्याङ्कनका विषय क्षेत्र अनुसार बागमती गाउँपालिकाको आ.व. २०७७/०७८ को संस्थागत स्व-मूल्याङ्कनका १० वटा विषय क्षेत्र अनुसार प्राप्त गरेको कुल प्राप्तांक ३९ रहेको छ । जुन कमजोर समूहमा पर्दछ । विषय क्षेत्रगत रुपमा प्राप्त अंकको आधारमा, सहकार्य तथा समन्वय, समाजिक समावेशीकरण, वातावरण संरक्षण तथा विपद व्यवस्थापन, भौतीक पूर्वाधार, वित्तीय एबं आर्थिक व्यवस्थापन र संगठन तथा प्रशासन जस्ता क्षत्रहरुमा निकै कमजोर देखियो भने बाँकी क्षेत्रहरुमा पनि धेरै सुधारको आवश्यकता देखिएको छ ।

तालिका :-१४, बागमती गाउँपालिकाको आ.ब.०७७/०७८को संस्थागत स्वङ्खमूल्याङ्कनको सारांस नतिजा

क्र.स.	विषय शीर्षक	पुर्णाङ्क	प्राप्तांक
१	शासकीय प्रवन्ध	९	५.५
२	संगठन तथा प्रशासन	८	२.५
३	वार्षिक वजेट तथा योजना व्यवस्थापन	११	४
४	वित्तीय एवं आर्थिक ब्यवस्थापन	११	३.५
५	सेवा प्रवाह	१६	७.५
६	न्यायिक कार्यसम्पादन	७	६
७	भौतीक पूर्वाधार	१३	३
८	समाजिक समावेशीकरण	१०	२.५
९	वातावरण संरक्षण तथा विपद् व्यवस्थापन	९	३
१०	सहकार्य तथा समन्वय	६	१.५
जम्मा		१००	३९

नोट : यस बागमती गाउँपालिकाको संस्थागत क्षमता स्वङ्खमूल्याङ्कनमा कमजोर नतिजा देखिनुमा प्राविधिक त्रुटि (कागजातहरु पेश गर्न छुट्नु) को कारणलेगर्द भएको हो । चालु वर्षमा संस्थागत क्षमता स्वङ्खमूल्याङ्कनमा राम्रो अंक प्राप्त हुनेमा गाउँपालिका विश्वस्त रहेको छ ।

संस्थागत स्व-मूल्यांकन (LISA) को आधारमा कमजोर देखिएका विषय क्षेत्रका सूचकहरुमा क्षमता अन्तराल विश्लेषण गरि सुधारका लागि निम्न अनुसारको क्षमता विकासका गतिविधिहरु सञ्चालन गर्नु उपयुक्त देखिन्छ ।

तालिका :-१५, बागमती गाउँपालिकाको आ.ब. ०७७/०७८को संस्थागत स्वमूल्याङ्कनको विस्तृत नतिजा

क्र.स.	स्वमूल्याङ्कनका विषय क्षेत्र र प्रमुख सूचक	पुर्णाक	प्राप्तांक	कमजोर सूचकका आधारमा देखिएको अन्तराल (Gap)	क्षमता विकासका लागि प्रस्तावित कार्यक्रम
१.	**शासकीय प्रबन्ध**	**९**	**५=५**		
१.१.१.	सभाको सञ्चालन प्रकृया	१	०	सभाको बैठक अगाबै सदस्यहरुलाई छलफल र निर्णयका विषयहरुको जानकारी दिने नगरिएको	समयमा जानकारी सहित प्रभावकारी सभा सञ्चालन
१.१.२.	कार्यपालिकाको निर्णय प्रकृया	१	०.५	छलफलको विषय र सो को निर्णय कार्यपालिकामा पेश भएको कार्यसुचि बमोजिम हुनेगरेको	खुला छलफल र सर्बसम्मत निर्णय प्रकृया
१.१.३.	सभा/कार्यपालिकाकाले बनाएका स्थानीय कानून (ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड) तथा निर्णयहरुको सार्वजनिकीकरण	१	०.५	निर्णय सार्बजनिकिकरण गर्ने नगरिएको	निर्णय सार्बजनिकीकरण गर्ने
१.२.१.	सभा र कार्यपालिकाका समिति/उपसमिति सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
१.२.२.	कार्यपालिकाको बैठक सञ्चालन (बैठक बोलाउने, मिति स्थान तोक्ने, कार्य सूची उपलब्ध गराउने, गणपुरक संख्या, निर्णय पुस्तिकामा हस्ताक्षर, निर्णयमा असहमती आदी)	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
१.२.३.	आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली	१	०	आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार नभएको	आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली विकासको ज्ञान र सीप
१.२.४	स्थानीय तहका पदाधिकारीहरुको सम्पत्ति विवरण	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
१.३.१	मूल्याङ्कन अवधिमा बसेको कार्यपालिकाको बैठक संख्या	१	०.५	महिनामा एक पटक मात्र बैठक बसेको	नियमित बैठकको आयोजना
१.३.२	लेखा प्रणालीमा SuTRA को प्रयोग	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
२.	**संगठन तथा प्रशासन**	**८**	**२=५**		
२.१.१	गाउँपालिकाको क्षमता विकास	१	०	क्षमता विकास योजना निर्माण नभएको	क्षमता विकास योजना निर्माण
२.१.२	प्रतिवेदन तथा विवरण प्रेषण	१	०	संघ र प्रदेशमा पेश गर्नुपर्ने प्रतिवेदन तथा विवरण प्रेश नगरेको	प्रतिवेदन तयार र पेश गर्ने
२.२.१	विषयगत विभाग/महाशाखा शाखा/उपशाखा/एकाइहरु एवं जनशक्तिको काम, कर्तव्य, अधिकार र जिम्मेवारीको कार्यविवण	१	०.५	केही संरचनाको मात्र कार्यविवरण तयार भएको तर कार्यावयन नभएको	कार्य सम्पादन पद्धती र कार्य विवरण निर्माण तालिम
२.२.२.	स्थायी पदपूर्ती नगर्ने भनिएका पदहरुमा करारबाट मात्र पदपूती	१	०	ऐन लागू भएपछि पनि स्थायी पदपूर्ती नगर्ने भनिएका पदहरुमा स्थायी पदपूर्ती गरिएको	ऐन कानुनको पालना
२.२.३.	कर्मचारीहरुको कार्यसम्पादन सम्झौता	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
२.३.१.	जनशक्ति क्षमता विकासमा लगान	१	०	कुल चाल खर्चको ०.५% भन्दा कम	क्षमता विकासमा लगानि अभिबृद्धि
	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको उपस्थिती दिन	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
२.३.३.	क्षमता विकास कार्यक्रममा पदाधिकारी र कर्मचारीहरुको सहभागिता	१	०	क्षमता विकास कार्यक्रममा कुल पदाधिकारी र कर्मचारीहरुको ४०% भन्दा कम सहभागिता	सहभागिता अभिबृद्धि अवधारणा
३.	**वार्षिक बजेट तथा योजना व्यवस्थापन**	**११**	**४**		
३.१.१.	वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम र आवधिक योजना तर्जुमा	१	०.५	आबधिक योजना र मध्यकालिन खर्च संरचना तयार भएको तर वार्षिक योजना तथा बजेट आबधिक योजनामा आधारित नभएको ।	योजना तर्जुमा ज्ञान
३.१.२.	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा र पारित गर्ने कार्यमा सम्बद्ध समिति र समन्वय	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
३.२.१.	दिगो विकासका लक्ष्यहरुको स्थानीयकरण	१	०.५	दिगो विकासका लक्ष्यहरुको स्थानीयकरणका लागि नीति तथा कार्ययोजना तयार भइ आबधिक र वार्षिक योजनाका समावेश भएको ।	दिगो विकासका लक्ष्यहरुको स्थानीयकरण सम्बन्धी अभिमुखीकरण
३.२.२.	विषय क्षेत्रगत रुपमा बजेट सिलिङ्ग निर्धारण	१	०	विषय क्षेत्रगत रुपमा बजेट सिलिङ्ग निर्धारण नगरिएको	योजना तथा बजेट तर्जुमा
३.२.३.	बजेट प्रस्तुती तथा स्वीकृति	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–

३.२.४.	गैरसरकारी संघ संस्थाहरुले गाउँ/नगरसभाबाट पारित गरि योजना कार्यान्वियन	१	०	गैससका याजना तथा कार्यक्रमहरु गाउँपालिकाको बार्षिक योजनामा समावेश नभएको	योजना तर्जुमा सम्बन्धमा
३.३.१.	कूल वार्षिक बजेटमा आन्तरिक आयको हिस्सा	१	०	कूल वार्षिक बजेटमा आन्तरिक आयको हिस्सा १०% मात्र रहेको	आन्तरिक आयको बृद्धि कार्यशाला
३.३.२.	पाँच लाखभन्दा कम लागतका योजनाले कूल पूँजीगत बजेटले ओगटेको हिस्सा	१	०.५	पाँच लाखभन्दा कम लागतका योजनाले कूल पूँजीगत बजेटले ओगटेको हिस्सा ५०%देखि ३०% सम्म रहेको	योजना तथा बजेट तर्जुमा सम्बन्धमा
३.३.३.	वार्षिक आन्तरिक आय वृद्धि गत वर्षको तुलनामा	१	०	वार्षिक आन्तरिक आय वृद्धि गत वर्षको तुलनामा यथावत वा कम रहेको	आन्तरिक आयको बृद्धि कार्यशाला
३.३.४.	गैसस मार्फत योजना कार्यान्वियन गरेको अवस्थामा गै.स.स. को नगद लागत साझेदारी	१	०	२०% भन्दा कम लागत साझेदारी भएको	साझेदारती र सहकार्य सम्बन्धमा
३.३.५.	समपुरक अनुदानबाट सञ्चालन हुने आयोजनाहरुमा लागत साझेदारीका लागि विनियोजित बजेट	१	०.५	समपुरक अनुदानबाट सञ्चालन हुने आयोजनाहरुमा लागत साझेदारीका लागि कार्यबिधिले तोके भन्दा बढी बजेट विनियोजन भएको	लागत साझेदारी सम्बन्धमा
४.	**वित्तिय एबं आर्थिक ब्यवस्थापन**	**११**	**३=५**		
४.१.१	आन्तरिक स्रोत	१	०.५	आन्तरिक आयको दर र दायरा सम्बन्धमा अध्ययन भै सुझाबको आंशिक कार्यान्वियन भएको।	आन्तरिक आय बृद्धिका योजना र कार्यान्वियन
४.१.२.	वित्तिय अनुशासन	१	०	गत बर्षको अन्तिम ले.प.प्रतिवेदनमा कुल खर्चको ५% भन्दा बढी बेरुजु देखिएको।	वित्तिय अनुशासन र आन्तरिक नियन्त्रण सम्बन्धी अभिमुखिकरण
४.२.१	आय व्ययको वर्गीकरण तथा लेखांकनका लागि नेपाल सरकारद्वारा निर्धारित पद्धती र ढाँचाको प्रयोग	१	०.५	आंशिक प्रयोग गरिएको।	पुर्ण प्रयोग सम्बन्धमा
४.२.२.	आय र व्ययको विवरण सार्वजनिकीकरण	१	०	आय र व्ययको विवरण सार्वजनिकीकरण नगरिएको	सेवा र सूचना प्रबाह
४.२.३.	प्रचलित कानुन अनुसार खरिद गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयारी र कार्यान्वियन	१	०	खरिद गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयार नभएको	खरिद गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना निर्माण कार्यान्वयन
४.२.४.	वार्षिक बजेट कार्यान्वयनको प्रगती समिक्षा	१	०	गत आ.ब.को समीक्षा चालु आ.ब.को प्रथम चौमासिक भित्र नगरेको।	योजना कार्यान्वियन र प्रगती समिक्षा सम्बन्धमा
४.३.१.	रकमान्तर	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
४.३.२.	प्रशासनिक खर्च	१	०	अन्तरीक आय र सराजस्व बाडफाटबाट प्राप्त रकम भन्दा बढी प्रशासनिक खर्च भएको	आय र खर्चको सन्तुलन
४.३.३.	पूँजिगत खर्च	१	०.५	पूँजिगत बजेटको ६०% देखि ८०% सम्म खर्च भएको	योजना कार्यान्वियन क्षमता
४.३.४.	राजस्व संकलन	१	०	अनुमानको ७०% भन्दा कम राजस्व संकलन भएको	राजस्व संकलन क्षमता अभिबृद्धि
४.३.५.	खर्च गर्ने अख्तियारी	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
५.	**सेवा प्रबाह**	**१६**	**७=५**		
५.१.१.	सेवा प्रवाह	१	०.५	सेवा प्रवाहमा गर्नुपर्ने सुधारको सम्बन्धमा छलफल र निर्णय समेत भएको	प्रभावकारी सेवा प्रवाह
५.१.२.	वडाले उपलब्ध गराउने सेवा	१	०.७५	सबै वडामा कार्यालय स्थापना भइ वडाबाट सेवा प्रबह भएको	–
५.१.३.	सेवा प्रतीको सन्तुष्टि	१	०.७५	सेवा प्रवाहको स्तर सन्तोषजनक रहेको	–
५.२.१.	सेवा प्रवाह प्रविधिमा आधारित टोकन, अनलाइन रजिष्ट्रेसन वा कम्प्युटर विलिङ प्रविधिको प्रयोग	१	०	सेवा प्रवाहमा उल्लिखित कुनै पनि सूचना प्रविधिको प्रयोग नभएको	सेवा प्रवाहको प्रभावकारिता र प्रविधिको प्रयोग सम्बन्धमा
५.२.२.	सेवा प्रवाहको मापदण्ड (SOP)	१	०	सेवा प्रवाहको मापदण्ड तयार नभएको	मापदण्ड तयार र कार्यानवयन सम्बन्धमा

५.२.३.	बैंकिङ प्रणालीबाट भुक्तानी	१	०.५	सबै भुक्तानीहरु बैंकिङ प्रणालीबाट गर्ने गरिएको	–
५.२.४.	वडामा सेवा प्रवाहको वैकल्पिक व्यवस्था	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
५.३.१.	गुनासो फछ्र्योट	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
५.३.२.	सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैंक खाता मार्फत भुक्तानी	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
५.३.३.	जन्मेको मितिले ३५ दिनभित्र भएको कूल जन्म दर्ता संख्या	१	०	जन्मेको ३५ दिनभित्र भएको कूल जन्म दर्ता संख्या ७०% भन्दा कम रहेको	प्रचार प्रशार सम्बन्धी
५.३.४.	सार्वजनिक सुनुवाई	१	०	मुल्याङ्कन अवधिमा १ पटक मात्र सार्बजनिक सुनुवाई भएको	चौमासिक रुपमा सार्बजनिक सुनुवाई गर्ने व्यवस्था सम्बन्धमा
५.३.५.	सेवा प्रवाहमा घुम्ती सेवाको प्रयोग	१	०	बर्षमा १ पटक घुम्ति सेवा को व्यवस्था गरेको	प्रभावकारी सेवा प्रवाह सम्बन्धमा
५.३.६.	शिक्षामा सबै बालबालिकाको पहुँच	१	०	मुल्याङ्कन अबधिमा विद्यार्थि भर्ना दर ८०% भन्दा कम रहेको विद्यालय छोड्ने दर गत बर्ष भन्दा नघटेको	भर्ना अभिइान र गुणस्तरीय शिक्षा सम्बन्धी
५.३.७.	स्वास्थ्य सेवामा नागरिकको पहुँच	१	०.५	बालबालिकाको लागि उपलब्ध खोपहरु ८० देखि ९% ले लगाएको	–
५.३.८.	कृषि र पशु सेवा	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
५.३.९.	स्थानीय उत्पादनको प्रबर्द्धन र बजारीकरण	१	०.५	स्थानीय उत्पादनको प्रबर्द्धन र बजारीकरणको लागि नीतिगत व्यवस्था गरेको तर कार्यान्वयन नभएको	नीति तथा योजनाको कार्यान्वयन सम्बन्धमा
६.	**न्यायिक कार्य सम्पादन**	**७**	**६**		
६.१.१.	न्याय सम्पादन	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
६.२.१.	मेलमिलाप कर्ताको व्यवस्थापन	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
६.२.२.	न्याय समितिको प्रकृया	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
६.२.३.	न्यायिक समितिको प्रतिवेदन प्रणाली	१	०	प्रतिवेदन पेश गर्ने नगरेको	प्रतिवेदन तयरी सम्बन्धमा
६.३.१.	उजूरी फछ्र्योट	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
६.३.२.	न्यायिक समितिको निर्णय उपर पुनरावेदन	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
६.३.३.	मेलमिलाप केन्द्र गठन	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
७.	**भौतीक पूर्वाधार**	**१३**	**३**		
७.१.१.	सडक यातायात गुरुयोजना अनुसार सडक पूर्वाधार निर्माण	१	०	सडक यातायात गुरुयोजना तयार नभएको	सडक यातायात गुरुयोजना तयार गर्ने सम्बन्धमा
७.१.२.	जोखिम संवेदनशिल भूउपयोग योजना	१	०	जोखिम संवेदनशिल भूउपयोग योजना तयार नभएको	योजना कार्यान्वयन सम्बन्धमा
७.१.३.	भौतीक पूर्वाधार विकासमा सार्वजनिक-निजी साझेदारी नीति	१	०	भौतीक पूर्वाधार विकासमा सार्वजनिक-निजी साझेदारी नीति तयार नभएको	भौतीक पूर्वाधार विकासमा सार्वजनिक-निजी साझेदारी नीति तयार गर्ने सम्बन्धमा
७.२.१.	बालमैत्री तथा अपाङ्गमैत्री पूर्वाधार	१	०	बालमैत्री तथा अपाङ्गमैत्री नीति तथा कार्यक्रम नभएको	नीति तथा कार्यक्रम सम्बन्धमा
७.२.२.	निर्मित पूर्वाधारको उपयोग र दिगो व्यवस्थापन	१	०.५	निर्मित पूर्वाधारको उपयोग र दिगो व्यवस्थापनको लागि कार्यक्रम तथा बजेट भएको तर त्यसको व्यवस्थापनको लागि कुनै नीतिगत व्यवस्था नभएको	निर्मित पूर्वाधारको उपयोग र दिगो व्यवस्थापन नीति निर्माण सम्बन्धमा
७.२.३.	योजनाको वातावरणीय अध्ययन-संक्षिप्त, प्रारम्भिक वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (IEE) र वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (EIA)	१	०.५	केही आयोजनाहरुमा मात्र संक्षिप्त, वातावरणीय अध्ययन-प्रारम्भिक वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (IEE) र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA) गरिएको	योजनाको वातावरणीय अध्ययन र वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (IEE) सम्बन्धमा
७.२.४.	राष्ट्रिय भवन संहिता र मापदण्ड	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
७.३.१.	सडकको विस्तार	१	०	मुल्यांकन अबधिमा गत बर्ष भन्दा १०% भन्दा कम सडक थपिएको	सडक विस्तार योजना र कार्यान्वयन

७.३.२.	सडकको स्तर उन्नती	१	०	मुल्याङ्कन अबधिमा गत बर्ष भन्दा ५% भन्दा कम सडकको स्तर उन्नती भएको	सडक स्तर उन्नती योजना र कार्यान्वयन
७.३.३.	खानेपानी सेवा विस्तार	१	०	मूल्यांकन अबधिमा गत बर्षको तुलनामा १०% भन्दा कम घरधुरीमा खा.पा. विस्तार भएको	सेवामा सबैको पहुँच सम्बन्धमा
७.३.४.	वार्षिक योजनाको कार्यान्वयन स्थिती	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
७.३.५.	फोहोरमैला व्यवस्थापन	१	०	फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि नीतिगत व्यवस्था र फोहरमैलाको व्यवस्थापन नभएको	फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि नीतिगत व्यवस्था
७.३.६.	औद्योगिक पूर्वाधार	१	०	एक स्थानीय तह एक औद्योगिक ग्रामको नीति बमोजिम औधोगिक ग्रामको स्थापना नभएको	औधोगिक ग्रामको स्थापना सम्बन्धी
८.	**सामाजिक समावेशीकरण**	**१०**	**२=५**		
८.१.१.	सामाजिक विभेदको न्यूनीकरण	१	०.५	सामाजिक विभेदको न्यूनीकरणका लागि स्थानीय नीति तथा कार्यक्रम तयार भएको	सामाजिक विभेदको न्यूनीकरणका कार्यक्रम
८.१.२.	समानुपातीक सहभागिता	१	०.५	स्थानीय तहमा गठन हुने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरु गठन गर्दा आंशिक रुपमा कानुनले निर्दिष्ट गरेको समानुपातीक सावेशीता कायम गरेको	समानुपातीक समावेशीता प्रवद्धन
८.२.१.	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	१	०	बालबालिका पुनर्स्थापना केन्द्र जेष्ठ नागरिक आश्रम, अशक्त स्याहार केन्द्र स्थापना सम्बबनधमा कुनै कार्य नभएको	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणका कार्य सम्बन्धमा
८.२.२.	घरेलु हिंसा अन्त्यका लागि बहस, पैरवी तथा चेतनामूलक अभिइान	१	०	घरेलु हिंसा अन्त्यका लागि बहस, पैरवी तथा चेतनामूलक अभिइान जस्ता कुनै पनि कार्यहरु नभएको	घरेलु हिंसा अन्त्यका लागि प्रयाप्त र प्रभावकारी बहस, पैरवी तथा चेतनामूलक अभिइानहरु सञ्चालन
८.२.३.	बालश्रम, बाल विवाह, बहुविवाह, दाइजो/दहेज, बोक्सी, छाउपडी जस्ता प्रथासँग सम्बन्धी कार्यहरु	१	०.५	बालश्रम, बाल विवाह, बहुविवाह, दाइजो/दहेज, बोक्सी, छाउपडी जस्ता प्रथाहरुको नियन्त्रणको लागि नीति तथा कार्यक्रमहरु तय भएको	बालश्रम, बाल विवाह, बहुविवाह, दाइजो/दहेज, बोक्शी, छाउपडी जस्ता प्रथाहरुको नियन्त्रणका कार्यक्रमहरु सम्बन्धी
८.२.४.	लैगिक उत्तरदायी बजेट परीक्षण (GESI Audit)	१	०	लैंगिक उत्तरदायी बजेट परीक्षण (GESI Audit) नभएको	लैंगिक उत्तरदायी बजेट परीक्षण (GESI Audit) गर्ने कार्यक्रम सम्बन्धमा
८.३.१.	महिला विरुद्ध हुने घरेलु हिंसाको घटनामा कमी	१	०	महिला विरुद्ध हुने घरेलु हिंसाका घटनामा कमी आएको	महिला विरुद्ध हुने घरेलु हिंसामा न्यूनीकरण सम्बन्धमा
८.३.२.	बालश्रम, बालविवाह, बहुविवाह, दहेज, बोक्सी, छाउपडी जस्ता प्रथा रोकथामका लागि तर्जुमा गरिएका कार्यक्रममा लगानी	१	१	अन्तराल नदेखिएको	
८.३.३.	महिला/दलित/अपांगता भएका व्यक्ति संयोजक/अध्यक्ष भएको उपभोक्ता समितिहरुको संख्या	१	०	महिला/दलित/अपांगता भएका व्यक्ति संयोजक/अध्यक्ष भएको उपभोक्ता समितिहरुको संख्या १०% भन्दा कम रहेको	सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धमा
८.३.४.	आर्थिक तथा सामाजिक रुपमा पछि परेका समुदाय (महिला, बालबालिका, दलित, अपांगता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत) को सामाजिक र आर्थिक उत्थानमा गरिने लगानी	१	०	आर्थिक तथा सामाजिक रुपमा पछि परेका समुदाय (महिला, बालबालिका, दलित, अपांगता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत) को सामाजिक र आर्थिक उत्थानमा गरिने लगानी २% भन्दा कम रहेको	आर्थिक तथा सामाजिक रुपमा पछि परेका समुदाय (महिला, बालबालिका, दलित, अपांगता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत) को सामाजिक र आर्थिक उत्थानमा गरिने लगानीमा बृद्धि गर्ने
९.	**वातावरण संरक्षण तथा विपद् व्यवस्थापन**	**९**	**३**		
९.१.१.	विपद्व्यवस्थापन	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
९.२.१.	वातावरणीय प्रदूषण नियन्त्रण (जल, भूमि, ध्वनी, वायू र खाद्य)	१	०	वातावरणीय प्रदूषण नियन्त्रणका लागि कुनै कार्यक्रम नभएको	उपयुक्त योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन

९.२.२.	वातावरण मैत्री पूर्वाधार	१	०	स्थानीय वातावरण ऐन, वातावरणमैत्री नीति तथा कार्यक्रम नभएको	वातावरण मैत्री ऐन र नीति निर्माण सम्बन्धमा
९.२.३.	विपद् जोखिम क्षेत्रको पहिचान र नक्सांकन	१	०.५	विपद् जोखिम क्षेत्रको पहिचान र नक्सांकन भएको तर सो अनुसार कार्यक्रम नभएको	कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन
९.३.१.	वातावरणीय क्षेत्र प्रबर्द्धनमा बजेट विनियोजन	१	०	वातावरणीय प्रबर्द्धन (बाल उद्यान, खुला, हरियाली क्षेत्र विस्तार) मा समानिकरण अनुदानको बजेट १% भन्दा बढी विनियोजन गरेको	वातावरणीय प्रबर्द्धन (बाल उद्यान, खुला, हरियाली क्षेत्र विस्तार) मा समानिकरण अनुदानको बजेट बृद्धि
९.३.२.	वातावरण संरक्षणमा टोल विकास संस्था, नागरिक तथा निजी क्षेत्र र गै.स.स. को सहभागिता	१	०	वातावरण संरक्षणमा टोल विकास संस्था, नागरिक तथा निजी क्षेत्र र गै.स.स. को सहभागिता नरहेको	वातावरण संरक्षणमा टोल विकास संस्था, नागरिक तथा निजी क्षेत्र र गै.स.स. को सहभागिता
९.३.३.	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषमा बजेट विनियोजन र खर्च (वार्षिक रुपमा)	१	०.५	कुल पुँजिगत बजेटको ०.५ % बजेट विपद् व्यवस्थापन र पुनर्लाभका कार्यमा बिनियोजन भइ विनियोजित कार्यक्रममा ५०% भन्दा बढी खर्च भएको	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषमा प्रयाप्त बजेट विनियोजन र खर्च
९.३.४.	टोल विकास संस्था गठन तथा सञ्चालन	१	०.५	टोल विकास संस्था गठन तथा सञ्चालन सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था भइ केही टोलमा टोल विकास संस्था गठन भएको	सबै टोलमा टोल विकास संस्था गठन र परिचालन
९.३.५.	एम्बुलेन्स, अग्नी नियन्त्रण जस्ता आकस्मिक सेवाहरुको उपलब्धता	१	०.५	एम्बुलेन्स, अग्नी नियन्त्रण जस्ता आकस्मिक सेवाहरुमा ५०% सम्म जनसंख्याको पहुँच भएको	सेवामा पहुँच बृद्धि सम्बन्धमा
१०.	**सहकार्य र समन्वय**	**६**	**१=५**		
१०.१.१.	संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीचको सहकार्य र समन्वय	१	०	स्थानीय तहले आफ्ना नीति तथा कार्यक्रम तय गर्दा संघ र प्रदेश संग गर्नुपर्ने नीतिगत र कार्यक्रमगत समन्वय नगरेको	समन्वयको ज्ञान र सीप
१०.१.२.	अन्तर स्थानीय तह सहकार्य र समन्वय (प्राकृतीक स्रोतको संरक्षण र उपयोग, पूर्वाधार निर्माण, वातावरण संरक्षण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन, आपतकालीन सेवा व्यवस्थापन, राजस्व संकलन आदी)	१	०.५	अन्तर स्थानीय तहको बीचमा साझा सरोकारका विषयहरु पहिान भएको तर नीति र संरचना तयार नभएको	साझा सरोकारका विषयहरु मा सहकार्य र समन्वय ज्ञान र सीप सम्बन्धीका कार्यक्रमहरु
१०.२.१.	दुई वा सो भन्दा बढी स्थानीय तहको सरोकारको विषयमा बन्ने समितिहरुको गठन र सञ्चालन	१	०	स्थानीय तहको बीचमा साझा हित र सरोकारका विषयमा कुनै पनि संयूक्त समितिहरु गठन नभएको	साझा हित प्रवद्धनको लागि समन्वय र सहकार्य
१०.३.१.	अन्तर सरकारी समन्वय तथा सहजीकरण	१	०	संघ, प्रदेश र स्थानीयतह बीचको अन्तर सरकारी समन्वय तथा सहजीकरण बारे कुनै जानकारी नरहेको	साझा सरोकारका विषयहरु मा सहकार्य र समन्वय ज्ञान र सीप सम्बन्धीका कार्यक्रमहरु
१०.३.२	अन्तर स्थानीय तह साझेदारी	१	०	अन्तर स्थानीय तह साझेदारी सम्बन्धी कुनै काम नभएको	साझेदारी अबधारणा सम्बन्धी
१०.३.३	जिल्ला समन्वय समितिसँगको समन्वय	१	१	अन्तराल नदेखिएको	–
	जम्मा	**१००**	**३९**		

उपरोक्त तालिका बमोजिम कमजोर कार्यसम्पादन देखिएको बिषय क्षेत्रगत सुचकहरुमा राखिएका क्षमता विकासका कार्यक्रमहरुलाई क्षमता विकास योजनामा समावेश गरिएको छ ।

५.६ संविधान प्रदत्त अधिकार (अनुसूची-८) र कार्यसम्पादन अवस्थाको संक्षिप्त विश्लेषण

यस बागमती गाउँपालिकामा संविधान प्रदत्त स्थानीय सरकारका एकल अधिकारहरुको कार्यान्वयनको अवस्था देहाय बमोजिम रहेको पाईयो ।

तालिका :-१६, बागमती गाउँपालिकामा संविधान प्रदत्त एकल अधिकारहरुको कार्यान्वयनको संक्षिप्त अवस्था

क्र.स.	गाउँपालिकाको अधिकारका क्षेत्रहरु	अधिकारको उपयोग भए/नभएको	जनशक्ति भए /नभएको	आवश्यक कानून बनेको/नबनेको
१.	नगर प्रहरी	नभएको	नभएको	नबनेको
२.	सहकारी संस्था	आंसिक भएको	नभएको	बनेको
३.	एफ.एम. सञ्चालन	नभएको	नभएको	बनेको
४.	स्थानीय कर, सेवा शुल्क, दस्तुर	भएको	भएको	बनेको
५.	स्थानीय सेवा व्यवस्थापन	भएको	भएको	बनेको
६.	स्थानीय तथ्यांक र अभिलेख व्यवस्थापन	भएको	भएको	नबनेको
७.	स्थानीय स्तरका विकास आयोजना तथा परियोजना	नभएको	नभएको	नबनेको
८.	आधारभूत र माध्यमिक शिक्षा	भएको	भएको	बनेको
९.	आधारभूत स्वास्थ्य र सरसफाइ	भएको	भएको	बनेको
१०.	स्थानीय बजार व्यवस्थापन	भएको	भएको	बनेको
११.	वातावरण संरक्षण र जैविक विविधता	नभएको	नभएको	नबनेको
१२.	स्थानीय सडक, ग्रामीण सडक, कृषि सडक र सिंचाइ	भएको	भएको	बनेको
१३.	गाउँ सभा, मेलमिलाप र मध्यस्थताको व्यवस्थापन	भएको	भएको	बनेको
१४.	जग्गाधनी दर्ता प्रमाणपुर्जा वितरण	नभएको	नभएको	नबनेको
१५.	कृषि तथा पशुपालन, कृषि उत्पादन व्यवस्थापन, पशु, स्वास्थ्य, सहकारी	भएको	भएको	बनेको
१६.	ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र अशक्तहरूको व्यवस्थापन	भएको	भएको	बनेको
१७.	बेरोजगारको तथ्यांक संकलन	नभएको	भएको	नबनेको
१८.	कृषि प्रसारको व्यवस्थापन, सञ्चालन र नियन्त्रण	नभएको	भएको	नबनेको
१९.	खानेपानी, साना जलविद्युत् आयोजना, वैकल्पिक ऊर्जा	नभएको	नभएको	नबनेको
२०.	विपद् व्यवस्थापन	भएको	नभएको	नबनेको
२१.	जलाधार, वन्यजन्तु, खानी तथा खनिज पदार्थको संरक्षण	नभएको	नभएको	नबनेको
२२.	भाषा, संस्कृती र ललितकलाको संरक्षण र विकास	नभएको	नभएको	नबनेको

उपर्यूक्त तालिकाको विवरणलाई हेर्दा खासगरि नगर प्रहरी, सहकारी संस्था, स्थानीय स्तरका विकास आयोजना तथा परियोजना, वातावरण संरक्षण र जैविक विविधता, जग्गाधनी दर्ता प्रमाणपूर्जा वितरण, बेरोजगारको तथ्यांक संकलन, कृषि प्रसारको व्यवस्थापन, सञ्चालन र नियन्त्रण, खानेपानी, साना जलविद्युत् आयोजना, वैकल्पिक ऊर्जा, विपद् व्यवस्थापन, जलाधार, वन्यजन्तु, खानी तथा खनिज पदार्थको संरक्षण र भाषा, संस्कृती र ललितकलाको संरक्षण र विकासका क्षेत्रमा अपेक्षीत कार्यहरु नभएको र गाउँपालिकाका नागरिकले सम्बन्धीत क्षेत्रबाट लाभ लिन नसकेको देखिन्छ । बाँकी अन्य क्षेत्रहरुमा भने आवश्यक कानून र जनशक्तीको व्यवस्था भइ सेवाको उपयोग समेत भइरहेको देखिन्छ ।

परिच्छेद : ६ क्षमता विकास योजनाका प्राथमिकताहरु

क्षमता विकास योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनको उद्देश्य मानव संशाधन, संस्थागत तथा विधि/प्रणालीगत क्षमताको अभिवृद्धि गरि सेवा प्रवाहलाई चुस्त र प्रभावकारी बनाउनु हो । यसरी क्षमता विकास योजना तर्जुमा गर्दा कुन क्षेत्रमा विद्यामान क्षमताको अन्तराल बढी छ त्यस विषयलाई प्राथमिकता दिई क्षमता विकास योजना तर्जुमा गर्न सकियो भने यसको कार्यान्वयन मार्फत लक्ष्यमा पुग्न सहज हुने गर्दछ । तसर्थ यस बागमती गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना तर्जुमा गर्ने क्रममा गाउँपालिकामा भएको कार्यशाला गोष्ठी, पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुसँग भएको छलफल, समूहगत छलफल, सरोकारवालाहरुसँगको छलफल, विगतका वर्षहरुमा भएको क्षमता विकास सम्बन्धी गतीविधिहरुको विश्लेषण तथा सन्दर्भ सामग्रीहरुको अध्ययन तथा विश्लेषणबाट जनप्रतिनिधि, समिति/उपसमिति, शाखा र कर्मचारीहरुको लागि देहाय बमोजिम प्राथमिकताका विषयहरु तय गरिएको छ ।

६.१ जनप्रतिनिधि स्तर

भर्खरै मात्र सम्पन्न स्थानीय तहको दोस्रो निर्वाचनवाट निर्वाचित भ्इ जनप्रतीनिधीहरुले धमाधम आफ्नो जिम्मेवारी सम्हालीरहेको बखतमा उनीहरुको क्षमता विकासको सन्दर्भ आफैमा ओजपूर्ण रहन्छ । स्थानीय तहको सेवा प्रवाह र सुशासन प्रवर्धनलाई केन्द्रमा राखेर यस बागमती गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधिहरुको कार्यसम्पादनमा सुधारको लागि आवश्यक क्षमता विकासका कार्यक्रमको प्राथमिकता देहाय बमोजिम तय गरिएको छ ।

तालिका नं.-१७, जनप्रतिनिधिको लागि क्षमता विकासका प्राथमिकताका बिषय क्षेत्र तथा कार्यक्रमहरु

क्र.स.	क्षमता विकासका प्राथमिकताका बिषय क्षेत्र तथा कार्यक्रमहरु
1	तालिम तथा सीप अभिवृद्धि
2	अवलोकन, अध्ययन भ्रमण, सिकाई तथा अनुभव आदानप्रदान
3	सूचना तथा संचार प्रविधीमैत्री कार्य स्थाल र कार्य क्षमता
4	आवश्यक नीति तथा कानून निर्माण र कार्यान्वयन
5	जनप्रतिनिधिहरुको काम, कर्तब्य र अधिकार सम्बन्धी स्पष्टता र कायर्दक्षता अभिवृद्धि
6	सहभागितात्मक योजना तर्जुमा (अर्थपुर्ण जनसहभागिता, पहिचान, प्राथमिकिकरण, स्रोत व्यवस्थापन) अवधारणा, ज्ञान र सीप विकास
7	योजना कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन सम्बन्धी अवधारणा, ज्ञान र सीप विकास
8	सेवाप्रबाह, सुशासन, नेतृत्व विकास लगायत व्यवस्थापनका नविनतम् आयाम सम्बन्धी अभिमुखीकरण/प्रशिक्षणका कार्यक्रम
9	योजनाको कार्यान्वयनमा गुणस्तर पपरीक्षण विधि र आवश्यक ज्ञान सीपको विकास
10	संचार, समन्वय, साझेदारिता विकासको अधारणा ज्ञान र सीप अभिवृद्धि
11	संयोजन, सहजीकरण र समझदारी निर्माण (Negotiation) अवधारणा र संयोजकको भूमिका सम्बन्धमा अभिमुखीकरण/तालिम
12	न्याय निरुपण सम्बन्धी ज्ञान र सीप अभिवृद्धि कार्यक्रम
13	कानून निर्माण सम्बन्धी बिस्तृत ज्ञान
14	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (GESI) सम्बन्धी अभिमुखीकरण
15	लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट (GRB) सम्बन्धी अभिमुखीकरण
16	दिगो विकास लक्ष्य स्थानीयकरण सम्बन्धी अभिमुखीकरण

६.२ समिति तथा उप समिति

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनमा व्यवस्था भए वमोजिमका विभिन्न विषयगत समितिहरुको गठन र परिचालनबाटै गाउँपालिकाको समग्र सेवा प्रवाहलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी वनाउन सकिने भएकाले

यस गाउँपालिकामा पनि ऐनमा व्यवस्था भए वमोजिमका समिति, उपसमिति गठन र परिचालन भइरहेको पाईयो । उपर्युक्त समितिहरुको थप गतिशीलताका लागि आवश्यक पर्ने ऐन, नियमावली, कार्यविधि तथा निर्देशिकाहरु निर्माण र कार्यान्वयनमा ल्याउन आवश्यक छ । यसर्थ यस बागमती गाउँपालिकामा क्रियाशील समिति तथा उपसमितिहरुको कार्यसम्पादनमा सुधारको लागि आवश्यक क्षमता विकासका बिषय क्षेत्र र कार्यक्रमको प्राथमिकता देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं.-१८, समिति तथा उपसमितिको लागि क्षमता विकासका प्राथमिकताका बिषय क्षेत्र तथा कार्यक्रमहरु

क्र.स.	क्षमता विकासका प्राथमिकताका बिषय क्षेत्र तथा कार्यक्रमहरु
1	तालिम तथा सीप अभिवृद्धि
2	अवलोकन, अध्ययन भ्रमण, सिकाई तथा अनुभव आदानप्रदान
3	सूचना तथा संचार प्रविधीमैत्री कार्य स्थाल र कार्य क्षमता
4	आवश्यक नीति तथा कानून निर्माण र कार्यान्वयन
5	न्यायिक समितिको काम, कर्तब्य र अधिकारमा स्पष्टता र कार्यसम्पान सीप र क्षमता अभिबृद्धि
6	न्याय निरुपण सम्बन्धी ज्ञान र सीपको अभिबृद्धि
7	स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण प्रकृया सम्बन्धमा समितिको क्षमता अभिवृद्धि
8	योजनाको छनौट तथा तर्जूमा, बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण गर्ने, स्रोतको पहिचान र आँकलन गर्ने ज्ञान र सीप विकासका कार्यक्रमहरु
9	आन्तरिक आयको वार्षिक प्रक्षेपण बमोजिम आय बृद्धि गर्न सक्ने सीप र क्षमताको विकास
10	कर, करको दायरा, प्रगतिशील करको अवधारणा सम्बन्धी अभिमुखीकरण/तालिम

६.३ शाखा, उपशाखा तथा ईकाइ

यस बागमती गाउँपालिकाका शाखा तथा ईकाइवाट प्रवाह हुने सेवालाई सहज र प्रभावकारी बनाउनको लागि आवश्यक क्षमता विकासका कार्यक्रमको प्राथमिकता क्रम देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं.-१९, शाखा, उपशाखा र ईकाइको लागि क्षमता विकासका प्राथमिकताका बिषय क्षेत्र तथा कार्यक्रमहरु ।

क्र.स.	क्षमता विकासका प्राथमिकताका बिषय क्षेत्र तथा कार्यक्रमहरु
1	बेरुजु फछ्र्यौट सम्बन्धी उत्प्रेरणा, अभिमुखीकरण र कार्य योजना निर्माण र कार्यान्वयन
2	आवधिक योजना र मध्यकालिन खर्च संरचना निर्माण र कार्यान्वयन सीप विकास
3	सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक परीक्षणको विधि र प्रकृया निर्धारण सम्बन्धी अभिमुखीकरण
4	आर्थिक प्रशासन तथा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सम्बन्धी अवधारणा र सीप विकास
5	सरसफाई र गुणस्तरीय कार्य सम्बन्धी अबधारणामा स्पष्टता र सचेतना अभिबृद्धि
6	सार्वजनिक नजिी साझेदारी नीतिको तयारी र कार्यान्वयनको तत्परता
7	गैरसरकारी संस्थासँग साझेदारी तथा सहकार्य सम्बन्धी कार्यविधि निर्माण
8	बालमैत्री स्थानीय सरकार निर्माणको लागि नीति निर्माण र कार्यान्वयन
9	अतिरिक्त शैक्षिक कियाकलापको सञ्चालन सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम
10	तालिम बीउ बिजन, मलखाद तथा औषधि सम्बन्धी नियमन कार्यविधिको तर्जूमा
11	आन्तरिक लेखा परीक्षण दिग्दर्शन तर्जुमा र कार्यान्वयन

६.४ कर्मचारी स्तर

जनताको सबै भन्दा नजिकको सरकार स्थानीय तह भएका कारण उनीहरुको जन्म देखि मृत्यु सम्मका व्यक्तिगत घटना, आधारभूत शिक्षा देखि प्राथमिक स्वास्थ्य सेवा, खानेपानी, सडक यातायात सम्म, खाद्य सुरक्षा देखि फोहर मैला व्यवस्थापन सम्म, सामान्य सिफारिस देखी झैझगडा मेलमिलाप सम्मका सबै

सेवाहरुमा छिटो छरितो, पारदर्शीता र प्रभावकारिता खोजिरहेका हुन्छन । यि सबै खाले सेवा प्रवाहका लागि कार्यरत कर्मचारीहरुको क्षमता विकास आवश्यक हुन्छ। यसर्थ यस बागमती गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरुको विषयगत क्षेत्र र ब्यक्तिगत आवश्यकताको आधारमा प्रभावकारी कार्यसम्पादनका लागि विकास गर्नुपर्ने, क्षमता विकासका कार्यक्रमको प्राथमिकता क्रम देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं.-२०, कर्मचारीको लागि क्षमता विकासका प्राथमिकताका बिषय क्षेत्र तथा कार्यक्रमहरु

क.स.	क्षमता विकासका प्राथमिकताका बिषय क्षेत्र तथा कार्यक्रमहरु
1	अभिमुखीकरण, कार्यशाला, तालिम तथा प्रशिक्षण
2	अवलोकन, अययन, भ्रमण तथा अनुभव अदानप्रदान
3	कार्यस्थलको भौतिक सुविधा व्यवस्थापन तथा बिस्तार
4	सूचना, संचार तथा अन्य उपलब्ध नबीनतम प्रविधिहरुको आवश्यक व्यवस्थापन र विस्तार (प्रबन्ध, जडान, अभिमुखीकरण, तालिम तथा प्रशिक्षण)
5	ऐन, कानून, नीति, कार्यविधि र आचार संहिता निर्माण र पालना
6	सम्बन्ध विकास, समन्वय र सहकार्यको अवधारणा र संयन्त्रको निर्माण र कार्यान्वयन
7	कार्यसम्पादन पद्धतीको विकास र कार्यसम्पादन करार संझौता पद्धतीको विकास र कार्यान्वयन
8	नतिजामा आधारित कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन पद्धतीको विकास, प्रशंसा, उत्प्रेरणा, पुरस्कार तथा दण्डको व्यवस्था
9	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सम्बन्धी पद्धती र ज्ञान र सीप विकास
10	आर्थिक प्रशासन तथा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको विकास कार्यान्वयन
11	सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक परीक्षणको विधि र प्रकृया निर्धारण र कार्यान्वयन
12	विद्यालयमा नेतृत्व विकास, सार्वजनिक खरिद एवम् लेखा पालनमा सीप अभिबृद्धि
13	पंजिकरण व्यवस्थापन (अनलाईन व्यक्तिगत घटना दर्ता समेत)
14	लाइब्रेरी स्थापना र ब्यवस्थापन (ई लाइब्रेरी समेत)
15	जिन्सि तथा सम्पत्तिको अभिलेख व्यवस्थापन
16	प्रशंसनीय खोज तथा सकारात्मक सोंच अवधारणा र ज्ञान हासिल
17	सामुदायिक मेलमिलाप तथा द्वन्द्ध व्यवस्थापन
18	प्रांगारिक खेती तथा मल बनाउने सम्बन्धी सीप विकास
19	कृषि कर्ममा बीउ बिजन, मलखाद तथा औषधि सम्बन्धी नियमन कार्यविधिको तर्जुमा र कार्यान्वयन

परिच्छेद : ७ त्रिवर्षीय क्षमता विकास योजना (लक्ष्य, नतिजा र स्रोत)

७.१ क्षमता विकास नीति

यस बागमती गाउँपालिकाले पालिकामा कार्यरत जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुको क्षमता विकासको लागि देहाय बमोजिमका नीति अबलम्बन गर्नेछ ।

* क्षमता विकास योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन, अनुगमन, प्रतिवेदन र वार्षिक अद्यावधिक कार्यको लागि गाउँपालिकामा एक क्षमता विकास समन्वय समिति गठन र परिचालन गरिनेछ ।
* क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन गर्दा प्रदेश सुशासन केन्द्र, PLGSP, प्रदेश र सङ्घीय सरकारहरूसँग समन्वय गरि दोहोरोपना नहुने गरि कार्यान्वयन गरिनेछ ।
* क्षमता विकासका योजना कार्यान्वयनका लागि यस गाउँपालिकाले प्रत्येक वर्ष वार्षिक बजेटको निश्चित अंश विनियोजन गर्नेछ ।
* क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्दा संघीय मन्त्रालय, प्रदेश सरकार तथा अन्य विकास साझेदारहरूसँगको स्रोत साझेदारी र सहकार्यमा सञ्चालन गरिनेछ ।
* क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दा लक्षित सहभागीहरुको अपेक्षित सहभागिताको सुनिश्चित गरि कार्यक्रमलाई प्रभावकारी र गुणस्तरीय बनाईनेछ ।
* क्षमता विकासका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्दा महिला, दलित, मधेशी, आदिवासी, जनजाति, सीमान्तकृत लगायत पछाडि परेका वर्ग र समुदायलाई समेत लक्ष्यित गरि लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण र मूलप्रवाहीकरणलाई प्रवर्द्धन गर्ने खालका क्रियाकलापहरूलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
* संस्थागत तथा बिधि/प्रणालीगत क्षमता विकासको क्रममा नवीनतम अवधारणा, प्रविधि तथा सूचना प्रविधिहरूको उपयोगलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
* विकास प्रशासन तथा सेवा प्रवाहमा आएका नवीनतम अवधारणा, सोच, प्रविधि, नयाँ नीति नियम जस्ता विषयहरुमा आवश्यक क्षमता विकास गर्न, संघीय मन्त्रालय, प्रदेश सरकार, आयोग, विभाग तथा अन्य विशिष्ट प्रकृतीका क्षमता विकासका क्षेत्रमा क्रियाशील संघ संस्था र निकायबाट सञ्चालन गरिने कार्यक्रमहरूमा गाउँपालिकाबाट सहभागिता जनाईनेछ ।
* क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन गर्दा प्रशेश सुशासन केन्द्र, PLGSP, प्रदेश र संघीय सरकारसंग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
* क्षमता विकास कार्यक्रमहरुको गुणस्तरको शुनिश्चितता तथा संस्थागत दिगो पनाका लागि अनुगमन संयन्त्रको स्थापना गरि नियमित रुपमा अनुगमन र सुपरिवेक्षण गर्ने प्रणालीको विकास गरिनेछ ।

७.२ जनप्रतिनिधिहरुका लागि प्रस्तावित क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु

तालिका नं.-२१, जनप्रतिनिधिहरुको लागि प्रस्तावित क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु

क्र.स.	क्षमता विकासका कृयाकलापहरु	ईकाई/ परिमाण	लक्षित सहभागी	योजना कार्यान्वयन अवधि (आ.ब.)			प्रस्तावित वार्षिक वजेट रु. (000)				लागत व्यहोर्ने निकाय		कार्यान्वयन प्राथमिकता
				०७९/०८०	०८०/०८१	०८१/०८२	०७९/०८०	०८०/०८१	०८१/०८२	जम्मा	आन्तरिक	बाह्य	
१.	जनप्रतिनिधिहरुको काम, कर्तब्य र अधिकार सम्बन्धी अभिमुखीकरण/तालिम ।	१ वटा	गाउँपालिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्ष र वडा सदस्यहरु	१	०	०	२४५	०	०	२४५	२४५	०	प्रथम (P1)
२.	सहभागितात्मक योजना तर्जुमा (अर्थपुर्ण जनसहभागिता, पहिचान, प्राथमिकिकरण, स्रोत व्यवस्थाप) तालिम ।	१ वटा		१	०	०	२४५	०	०	२४५	२४५	०	प्रथम (P1)
३.	योजना कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन सम्बन्धी ज्ञान र सीप विकास तालिम कार्यक्रम ।	१ वटा		१	०	०	१७५	०	०	१७५	१७५	०	प्रथम (P1)
४.	सेवाप्रबाह, सुशासन, नेतृत्व विकास लगायत व्यबस्थापनका नविनतम् आयाम सम्बन्धी अभिमुखीकरण/प्रशिक्षण ।	१ वटा		१	०	०	२४५	०	०	२४५	०	२४५	प्रथम (P1)
५.	योजनाको कार्यान्वयनमा गुणस्तर परीक्षण विधि र सीप विकास सम्बन्धी आधारभूत तालिम ।	१ वटा		०	१	०	०	२४५	०	२४५	२४५	०	द्वित्तिय (P2)
६.	संचार र समन्वय ज्ञान र सीप विकास तालिम ।	१ वटा		०	१	०	०	१७५	०	१७५	१७५	०	द्वित्तिय(P2)
७.	संयोजन, सहजीकरण र समझदारी निर्माण (Negotiation) अवधारणा र संयोजकको भूमिका सम्बन्धमा अभिमुखीकरण/तालिम ।	१ वटा		०	१	०	०	१७५	०	१७५	१७५	०	द्वित्तिय (P2)
८.	न्याय निरुपण सम्बन्धी ज्ञान र सीप अभिबृद्धि कार्यक्रम ।	१ वटा		०	१	०	०	१७५	०	१७५	१७५	०	द्वित्तिय (P2)
९.	कानून निर्माण सम्बन्धी बिस्तृत ज्ञान ।	१ वटा		०	०	१	०	०	१७५	१७५	१७५	०	त्रितीय(P3)
१०.	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (GESI) सम्बन्धी अभिमुखीकरण ।	१ वटा		०	०	१	०	०	१०५	१०५	०	१०५	द्वित्तिय (P2)
११.	लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट (GRB) सम्बन्धी अभिमुखीकरण ।	१ वटा		०	०	१	०	०	१०५	१०५	०	१०५	त्रितीय (P3)
१२.	दिगो विकास लक्ष्य स्थानीयकरण सम्बन्धी अभिमुखीकरण ।	१ वटा		०	०	१	०	०	१०५	१०५	०	१०५	त्रितीय (P3)
१३.	जनप्रतिनिधिहरुको काम, कर्तब्य र अधिकार सम्बन्धी पुनर्ताजगि अभिमुखीकरण/तालिम ।	१ वटा		०	०	१	०	०	२४५	२४५	२४५	०	त्रितीय (P3)
जम्मा		१३		४	४	५	९१०	७७०	७३५	२४१५	१८५५	५६०	४/५/४

७.३ कर्मचारीहरुका लागि प्रस्तावित क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु

तालिका नं.-२२, कर्मचारीहरुको लागि प्रस्तावित क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु

क्र.स.	क्षमता विकासका कृयाकलापहरु	ईकाई/ परिमाण	लक्षित सहभागी	योजना कार्यान्वयन अवधि (आ.व.)			प्रस्तावित वार्षिक वजेट रु. (०००)				लागत व्यहोर्ने निकाय		कार्यान्वयन प्राथमिकता
				०७९/०८०	०८०/०८१	०८१/०८२	०७९/०८०	०८०/०८१	०८१/०८२	जम्मा	आन्तरिक	बाह्य	
१.	सेवा प्रवेश र सेवाकालिन तालिम	३ वटा	तालिम नपाएका कर्मचारी	१	१	१	४०	४०	४०	१२०	०	१२०	प्रथम (P1)
२.	सूचना तथा संचार प्रविधि र सफ्टवयर (SuTRA, CoPPoMIS) सञ्चालन सम्बन्धी अभिमुखीकरण/तालिम ।	२ वटा	सम्बन्धित कर्मचारी	२	०	०	९०	०	०	९०	९०	०	प्रथम (P1)
३.	नतिजामुखी अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सम्बन्धी ज्ञान र सीप विकास तालिम ।	१ वटा	प्रमुख पसाशकीय अधिकृत र शाखा प्रमुखहरु	१	०	०	९०	०	०	९०	९०	०	प्रथम (P1)
४.	कार्यसम्पादन पद्धतीको विकास, कार्यसम्पादन करार र नतिजामा आधारित कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन सम्बन्धी तालिम	१ वटा		१	०	०	९०	०	०	९०	९०	०	प्रथम (P1)
५.	आर्थिक प्रशासन तथा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सम्बन्धी अभिमुखीकरण/तालिम ।	१ वटा		१	०	०	१०५	०	०	१०५	१०५	०	प्रथम (P1)
६.	आवधिक योजना र मध्यमकालिन खर्च संरचना सम्बन्धी प्रशिक्षण ।	१ वटा		१	०	०	१०५	०	०	१०५	१०५	०	प्रथम (P1)
७.	लेखापरीक्षण, बेरुजु फछ्यौट तथा आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्बन्धी अभिमुखीकरण	१ वटा		०	०	१	०	०	१०५	१०५	०	१०५	त्रितीय (P3)
८.	प्रशंसनीय खोज तथा सकारात्मक सोंच अवधारणा र ज्ञान हासिल	१ वटा		०	०	१	०	०	१०५	१०५	०	१०५	त्रितीय (P3)
९.	सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी आधारभूत्त तालिम ।	१ वटा	प्रशासन, आर्थिक र सामाजिक विकास शाखा	०	१	०	०	१७५	०	१७५	१७५	०	द्वितिय (P2)
१०.	सार्वजनिक सुनवाई, सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक परीक्षणको विधि र प्रकृया निर्धारण अभिमुखीकरण ।	१ वटा		०	१	०	०	१७५	०	१७५	१७५	०	द्वितिय (P2)
११.	किशोर किशोरी शिक्षा र जीबन उपयोगी सीप विकास तालिम	१ वटा	सामाजिक विकास शाखा र शिक्षक	०	१	०	०	२४५	०	२४५	२४५	०	द्वितिय (P2)
१२.	गुणस्तरीय शिक्षाको अवधारणा र भूमिका विषयक प्रशिक्षण	१ वटा	प्र.अ. र शिक्षक	०	१	०	०	२४५	०	२४५	२४५	०	द्वितिय (P2)
१३.	विद्यालयमा लेतृत्व सीप, शैक्षिक प्रशासन र अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धी प्रशिक्षण ।	१ वटा	विद्यालय कर्मचारी र प्र.अ.	०	१	०	०	२४५	०	२४५	२४५	०	द्वितिय (P2)

१४.	प्रांगारिक खेती तथा मल बनाउने सम्बन्धी सीपमूलक तालिम ।	१ वटा	कृषि, पशु र वडा सचिव	०	१	०	०	१७५	०	१७५	०	१७५	द्वितिय (P2)
१५.	तालिम बीउ बिजन, मलखाद तथा औषधि सम्बन्धी नियमन कार्यविधि तर्जुमा ।	१ वटा		०	१	०	०	९०	०	९०	९०	०	द्वितिय (P2)
१६.	पंजिकरण व्यवस्थापन (अनलाईन व्यक्तिगत घटना दर्ता समेत)	१ वटा	सामाजिक विकास शाखा र वडा सचिब	०	०	१	०	०	१०५	१०५	१०५	०	त्रितीय (P3)
१७.	लाइब्रेरी स्थापना र व्यवस्थापन (ई लाइब्रेरी समेत)	१ वटा	शिक्षा शाखा, विद्यालय कर्मचारी र प्र.अ.	०	०	१	०	०	५००	५००	२५०	२५०	त्रितीय (P3)
१८.	जिन्सी तथा सम्पत्तिको अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धी सीप विकास	१ वटा	प्रशासन, आर्थिक र जिन्सि शाखा	०	०	१	०	०	४०	४०	४०	०	त्रितीय (P3)
१९.	सामुदायिक मेलमिलाप सञ्चालन तथा द्वन्द्व व्यवस्थापन तालिम	१ वटा	वडा सचिब, मेलमिलाप कर्ता र न्यायिक सहजकर्ता	०	०	१	०	०	१०५	१०५	१०५	०	त्रितीय (P3)
२०.	कृषिका नयां प्रविधीहरु सहित माटो परीक्षण र ल्याव सञ्चालन वारे पुनर्ताजगी तालिम	१ वटा	कृषि सेवा	०	०	१	०	०	४०	४०	०	४०	त्रितीय (P3)
२१.	पशु पालनमा नयाँ प्रयोग र प्रविधि तथा प्रयोगशाला सञ्चालन समन्धि तालिम	१ वटा	पशु सेवा	०	०	१	०	०	४०	४०	०	४०	त्रितीय (P3)
२२.	कार्यालय सञ्चालन, व्यवस्थापन तथा अभिलेख व्यवस्थापन तालिम	१ वटा	आर्थिक योजना र जिन्सिका सहायक कर्मचारीरु	०	०	१	०	०	९०	९०	९०	०	त्रितीय (P3)
२३.	प्राविधिक शाखाका कर्मचारीहरुका लागि सर्भे, डिजाइन, लगत ईष्टिमेट एवं संरचनात्मक विश्लेषण तालिम	१ वटा	पूर्वाधार विकास शाखा	०	०	१	०	०	१७५	१७५	१७५	०	त्रितीय (P3)
२४.	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (GESI) सम्बन्धी अभिमुखीकरण ।	१ वटा	वडा सचिब सहित सबै	०	०	१	०	०	२४५	२४५	४५	२००	त्रितीय (P3)
२५.	लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट (GRB) सम्बन्धी अभिमुखीकरण ।	१ वटा		०	०	१	०	०	२४५	२४५	४५	२००	त्रितीय (P3)

			कर्मचारी हरु									
जम्मा		**२८**		**७**	**८**	**१३**	५२०	१३९०	१८३५	**३७४५**	२५१०	१२३५	६/१०/१२

७.४ संविधान प्रदत्त अधिकार (अनुसूची-८) को प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि प्रस्तावित क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु

तालिका नं.-२३, संविधान प्रदत्त अधिकारको कार्यान्वयनको लागि प्रस्तावित क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु

क्र.स.	क्षमता विकासका कृयाकलापहरु	ईकाई/ परिमाण	लक्षित सहभागी	योजना कार्यान्वयन अवधि (आ.ब.)			प्रस्तावित वार्षिक वजेट रु. (000)				लागत व्यहोर्ने निकाय		कार्यान्वयन प्राथमिकता
				०७९/०८०	०८०/०८१	०८१/०८२	०७९/०८०	०८०/०८१	०८१/०८२	जम्मा	आन्तरिक	बाह्य	
१.	सहकारी संस्थाको व्यवस्थापन, परिचालन, अनुगमन तथा नियमनका लागि ज्ञान र सीप विकास तालिम ।	१ वटा	कार्यपालिका, प्र.पअधिकृत र सहकारी हेर्ने कर्मचारी	१	०	०	१७५	०	०	१७५	७५	१००	प्रथम (P1)
२.	न्यायिक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारक्षेत्र सम्बन्धी अभिमुखीकरण	१ वटा	न्यायिक समिति, सहजकर्ता, मेलमिलाप कर्ता	१	०	०	१७५	०	०	१७५	७५	१००	प्रथम (P1)
३.	संयोजन, सहजीकरण र समझदारी निर्माण (Negotiation) अवधारणा र संयोजकको भूमिका सम्बन्धमा अभिमुखीकरण/तालिम	१ वटा	वडा समितिका पदाधिकारीहरु	१	०	०	२४५	०	०	२४५	४५	२००	प्रथम (P1)
४.	स्थानीय सेवा व्यबस्थापन सम्बन्धी नीति, मापदण्ड, सेवा शर्तको तर्जुमा र कार्यान्वयन ।	१ वटा	कार्यपालिका र कर्मचारी	१	०	०	२४५	०	०	२४५	४५	२००	प्रथम (P1)
५.	दीगो विकासका लक्ष्यहरु स्थानीयकरण सम्बन्धी नीति,कार्ययोजना र प्रतिवेदन सम्बन्धी प्रशिक्षण	१ वटा	जनप्रतिनिधि र शाखा प्रमुखहरु	१	०	०	२४५	०	०	२४५	४५	२००	प्रथम (P1)
६.	संघ, प्रदेश र अन्तर स्थानीय तहबीच समन्वय सहकार्य र साझेदारिका लागि रणनैतीक कार्ययोजना तर्जुमा ।	१ वटा	कार्यपालिका र कर्मचारी	०	१	०	०	९०	०	९०	९०	०	द्वितिय (P2)
७.	कृषि र पशुको व्यवसायीक उत्पादन र बजारीकरण सम्बन्धिका कार्यविधि र कार्यक्रमहरु	१ पटक	कार्यपालिका र कृषि,पशु सेवाका कर्मचारी	१	०	०	२४५	०	०	२४५	१४५	१००	प्रथम (P1)

८.	वातावरण संरक्षण र जैबिक विविधता सम्बन्धिका नीति तथा कार्यहरु ।	१ पटक	कार्यपालिका र कर्मचारी	०	०	१	०	०	१०५	१०५	५०	५५	त्रितीय (P3)
९.	स्थानीय सडक, ग्रामीण सडक, कृषि सडक, सिंचाइ सुविधाको विकासको लागि आवश्यक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा ।	१ वटा	कार्यपालिका र कर्मचारी	०	१	०	०	९०	०	९०	९०	०	द्वित्तिय (P2)
१०.	स्थानीय अदालत, मेलमिलाप र मध्यस्थता सम्बन्धी अभिमुखीकरण ।	१ वटा	न्यायि समिति र मेलमिलाप कर्ताहरु	०	१	०	०	४०	०	४०	४०	०	द्वित्तिय (P2)
११.	विपद् व्यवस्थापन तथा राहत उद्दारका लागि आवश्यक तयारी र कार्यविधि निर्माण	१ वटा	कार्यपालिका र कर्मचारी	०	१	०	०	३५०	०	३५०	२५०	१००	द्वित्तिय (P2)
१२.	जलबायू परिबर्तनका असर र वातावरण प्रबर्द्धन अभिमुखीकरण ।	१ वटा	जनप्रतिनिधि र शाखा प्रमुखहरु	०	१	०	०	१०५	०	१०५	१०५	०	द्वित्तिय (P2)
१३.	जलाधार, वन्यजन्तु, खानी तथा खनिज पदार्थको संरक्षण सम्बन्धी नीति तर्जुमा र कार्यान्वयन ।	१ वटा	कार्यपालिका र कर्मचारी	०	०	१	०	०	४०	४०	४०	०	त्रितीय (P3)
१४.	बालउद्धार गृह, जेष्ठ नागरिक आश्रम तथा सामुदायिक केन्द्र व्यवस्थापन नीति र कार्यक्रम ।	१ वटा	कार्यपालिका र कर्मचारी	०	१	०	०	५००	०	५००	२५०	२५०	द्वित्तिय (P2)
१५.	बैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएकाको ज्ञान, सीप र उद्यमशिलताको उपयोग सम्बन्धी कार्यविधि ।	१ वटा	कार्यपालिका र कर्मचारी	०	०	१	०	०	४०	४०	४०	०	त्रितीय (P3)
१६.	भाषा, संस्कृती र ललित कलाको संरक्षण र विकास सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम ।	१ वटा	कार्यपालिका र कर्मचारी	०	०	१	०	०	९०	९०	०	९०	त्रितीय (P3)
१७.	फोहरमैला व्यवस्थापन र वातावरण प्रबर्द्धनका लागि आवश्यक कार्यविधि र कार्यक्रम ।	१ वटा	कार्यपालिका र कर्मचारी	०	०	१	०	०	४०	४०	४०	०	त्रितीय (P3)
जम्मा		**१७**		**६**	**६**	**५**	१३३०	११७५	३१५	**२८२०**	१४२५	१३९५	**६/६/५**

माथि उल्लेख गरिए बमोजिमका क्षमता विकासका कृयाकलापहरुको बजेट प्रस्ताव गर्दा स्थानीय स्तरमा सञ्चालन हुने कार्यक्रममा अधिकतम ३५ जनाको सहभागिता रहने र ३ दिन समय अबधिको तालिमकोलागि रु. २,४५,०००।‡, 2 दिन समयअबधिको लागि रु. १,७५,०००।‡ / 1 दिन समय अबधिको लागि रु. १,०५,०००।‡ गरिएको ५ । लक्षित सानो समूह र केही ब्यक्तिको लागि रु. डण,ण्ण्ण। र 40,000। को अनुमान गरिएको ५ ।

क्षमता विकास योजनाको सारांस विवरण

तालिका नं.-२४, क्षमता विकास योजनाको सारांस विवरण

विषयगत क्षत्रको आधारमा क्षमता विकास कार्यक्रम			प्राथमिकताका आधारमा क्षमता विकास कार्यक्रम		
मानव संसाधन विकास	संस्थागत विकास	विधि/प्रणाली विकास	प्रथम (P1)	द्वित्तिय (P2)	त्रितीय (P3)
३६	८	१४	१६	२१	२१
लक्षित सहभागिको आधारमा क्षमता विकास कार्यक्रम			कार्यान्वयन बर्ष (आ.ब.) का आधारमा क्षमता विकास कार्यक्रम		
जनप्रतिनिधि	कर्मचारी	एकल अधिकार	०८९/०८०	०८०/०८१	०८१/०८२
१३	२८	१७	१७	१८	२३
कार्यान्वयन बर्षका आधारमा बजेटको विवरण				बजेट ब्यहोर्ने निकाय	
०८९/०८०	०८०/०८१	०८१/०८२	**जम्मा रु.**	गाउँपालिका	बाह्य
२७,६०,०००	३३,३५,०००	२८,८५,०००	**८९,८०,०००**	५७,९०,०००	३१,९०,०००

प्रस्तावित क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्दा अनुमानित बजेट रु. ८९,८०,०००।‡ अक्षरुपी उनान्नब्बे लाख असी हजार लाग्ने देखिन्छ । जसमा गाउँपालिकाको आन्तरिक स्रोतबाट रु. ५७,९०,००० अक्षरुपी सन्ताउन्न लाख नब्बे हजार र बाह्य सहयोगी निकायबाट रु. ३१,९०,००० अक्षरुपी एकतीस लाख नब्बे हजार जुटाउन आवश्यक छ। तसर्थ, गाउँपालिकाले बाह्य स्रोत जुटाउनका लागि संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, पदेश सुशासन केन्द्र, PLGSP, लगायत बिभिन्न विकास साझेदारहरुको स्रोत, साधन र जनशक्ति समेत प्रयोग गरि पहिलो प्राथमिकतामा रहेका क्षमता विकासका क्रियाकलापहरुलाई आ.ब.२०७९/०८० को प्रथम चौमासिक देखि नै कार्यान्वयनमा ल्याउन आवश्यक पहल गर्नु पर्दछ।

परिच्छेद : ८ क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनको जिम्मेवारी

८.१ क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन जिम्मेवारी तालिका

कुनै पनि योजना निर्माण जति महत्वपूर्ण छ । त्यो भन्दा धेरै गुणा बढी महत्व यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन प्रकृयाले राख्दछ । गाउँपालिकामा निर्मित क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयनको एक जिम्मेवार संयन्त्र बन्नु आवश्यक हुन्छ । तसर्थ यस गाउँपालिकामा योजना प्रक्रियाको नेतृत्व तथा क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनको लागि गाउँ/नगरपालिकाको क्षमता विकास योजना तर्जुमा सम्बन्धी दिग्दर्शनको बुंदा नं. ६ मा व्यवस्था भए बमोजिम एक क्षमता विकास समन्वय समिति गठन गरिनेछ । सो समितिमा गाउँपालिकाको क्षमता विकाससँग सम्बन्धित सम्पूर्ण पक्षहरूको समावेशी सहभागिता सुनिश्चित गरि देहाय बमोजिम गठन गरिनेछ ।

१. कार्यपालिकाको कुनै एक सदस्य – संयोजक
२. मानव संशाधन विकास वा कर्मचारी प्रशासन शाखा प्रमुख – सदस्य-सचिव
३. पूर्वाधार विकास तथा वातावरण शाखा प्रमुख – सदस्य
४. सामाजिक विकास शाखा प्रमुख – सदस्य
५. कृषि, पशु र स्वास्थ्य शाखा प्रमुख मध्येबाट – सदस्य

५ सदस्यीय समितिमा कमतीमा २ जना महिलाको प्रतिनिधित्व हुनुपर्नेछ ।

क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनको जिम्मेवारी मुख्यरुपमा यसै समितिको हुनेछ । समितिको मुख्य कार्य जिम्मेवारी बुंदागत रुपमा निम्न बमोजिम हुनेछ ।

- संस्थागत तथा मानव संशाधन क्षमता विकास योजना तर्जूमामा नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने ।
- क्षमता विकास सम्बन्धी नीति तथा रणनीतिहरू तर्जूमा गरि कार्यपालिका मार्फत् सभाबाट पारित गराउने र कार्यान्वयनका लागि बजेटको सुनिश्चित्ता गर्ने ।
- क्षमता विकास योजनालाई वार्षिक रुपमा अध्यावधिक गर्ने गराउने ।
- **क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने गराउने ।**
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन हुने क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू बीच समन्वय गर्ने गराउने ।
- समितिले सूचकमा आधारित भइ क्षमता विकास कार्यक्रमको अनुगमन गरि प्रतिवेदन पेश गर्ने ।
- कार्यक्रमको गुणस्तर सुनिश्चित गर्न नियमित रूपमा कार्यक्रमको अनुगमन र समीक्षा गर्ने ।
- क्षमता विकास सम्बन्धमा अन्य सहयोगी तथा साझेदार निकायहरूबीच समन्वय गर्ने ।
- क्षमता विकास सम्बन्धी अध्ययन, अन्वेषण गर्ने गराउने ।
- क्षमता विकास सम्बन्धी अन्य आवश्यक कार्यहरू गर्ने ।

क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयनको जिम्मेवारीलाई देहाय बमोजिम तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.-२४, क्षमता विकासका योजना कार्यान्वयनको जिम्मेवारी ।

कार्यान्वयन चरण	**योजना कार्यान्वयन गतिविधि**	**मूल जिम्मेवारी**
चरण १: योजना स्वीकृति र बजेटको सुनिश्चित्‌ता		
१.१	क्षमता विकास योजना कार्यपालिका मार्फत नगर सभाबाट पारित गराउने ।	क्षमता विकास समन्वय समिति र प्रमुख प्रसाशकीय अधिकृत
१.२	योजना कार्यान्वयनका लागि गाउँपालिकाको आन्तरिक स्रोतको बजेट विनियोजनको सुनिश्चित्‌ता गर्ने ।	क्षमता विकास समन्वय समिति र प्रमुख प्रसाशकीय अधिकृत
१.३	बाह्य सहयोगि निकायको खोजी, स्रोत पहिचान र सुनिश्चित गर्ने ।	क्षमता विकास समन्वय समिति र प्रमुख प्रसाशकीय अधिकृत
चरण २: सहयोगी संस्था तथा स्रोत व्यक्तिको पहिचन, लागत र क्षमता विकास कार्य सञ्चालन संभौता		
२.१	क्षमता विकास सम्बन्धमा विभिन्न सहयोगी निकायहरूसंग समन्वय गर्ने ।	क्षमता विकास समन्वय समिति र प्रशासन शाखा प्रमुख
२.२	क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक स्रोत व्यक्ति वा संस्थाको पहिचान गर्ने ।	क्षमता विकास समन्वय समिति र प्रशासन प्रमुख
२.३	क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालनको लागि बिस्तृत लागत, आवश्यक बन्दबस्तिको व्यवस्था (Logistic arrengement) सहभागीहरुको एकिन र सूचना प्रवाह गर्ने ।	क्षमता विकास समन्वय समिति र प्रशासन प्रमुख
२.४	क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालनको लागि पहिचान गरिएको स्रोत व्यक्ति वा संस्थासंग बिस्तृत कार्य सर्त सहित कार्य संभौता गर्ने ।	क्षमता विकास समन्वय समिति र प्रमुख प्रसाशकीय अधिकृत
चरण ३: क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन		
३.१	आवश्यक मानव संसाधन व्यवस्थापनको लागि नीति नियम र दरबन्दी मातहतमा रहेर भर्ना प्रकृया पूरा गर्ने ।	प्रमुख प्रसाशकीय अधिकृत
३.२	संस्थागत संरचना भित्रको तथा समुदाय स्तरको मानव संसाधनको क्षमता विकासको हकमा अवश्यक स्थान तथा सामाग्री व्यवस्थापन गर्ने ।	प्रमुख प्रसाशकीय अधिकृत
३.३	क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन भइरहदा व्यवस्थापन र सहजीकरणमा सहयोग गर्ने ।	प्रशासन प्रमुख ।
३.४	संस्थागत संरचनामा सुधारका कार्यहरु सम्पन्न गर्ने ।	प्रशासन प्रमुख ।
चरण ४: अनुगमन, अध्ययन तथा अध्यावधिक		
४.१	क्षमता विकास कार्यक्रम कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन र समीक्षा गर्ने ।	क्षमता विकास समन्वय समिति
४.२	क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनको वार्षिक प्रगतीको समीक्षाको आधारमा आवश्यक परिमार्जन सहित आगामी वार्षिक योजनामा क्षमता विकासका कार्यक्रम तयार र पेश गर्न सहयोग गर्ने ।	क्षमता विकास समन्वय समिति
४.३	क्षमता विकास बाट आएको परिवर्तन तथा सेवा प्रवाह र सुसाशनमा आएको सुधार बारे अध्ययन र अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने गराउने ।	क्षमता विकास समन्वय समिति

परिच्छेद : ९ अनुगमन तथा मूल्यांकन

९.१ क्षमता विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्यांकन संयन्त्र

योजनाको कार्यान्वयन भइ रहदा त्यसको उद्देश्यगत प्रभावकारिता, विधि र प्रकृयाको सान्दर्भिकता, स्रोत साधनको उपयोग लगायतको एकिन गरि कार्यक्रमको गुणस्तर कामय गर्न अनुगमनको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । तसर्थ यो क्षमता विकास योजनाको प्रभावकारिताको लागि देहाय बमोजिमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन संयन्त्र कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।

तालिका नं.-२५, क्षमता विकासका योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन संयन्त्र

अनुगमन र मूल्यांकनको समय अबधि	जिम्मेवार निकाय	अनुगमनको क्षेत्र
नियमित	क्षमता विकास समन्वय समिति तथा अनुगमन समिति	प्रगतिको अवस्था मापन र गुणस्तर अनुगमन
वार्षिक	क्षमता विकास समन्वय समिति, अनुगमन समिति, कार्यपालिका	वार्षिक रूपमा उपलब्धि मापन वार्षिक योजनालाई पृष्ठपोषण
अन्तिम मूल्याङ्कन	तेस्रो पक्षद्वारा ३ वर्षपछि	उपलब्धि, नतिजा तथा प्रभाव मूल्याङ्कन

गाउँपालिका भन्दा बाह्य निकायको सहयोगमा सञ्चालन हुने क्षमता विकासका कार्यक्रमहरुको अनुगमन उक्त सहयोगी निकायका प्रतिनिधि तथा प्रदेश वा संघीय सरकारका प्रतिनिधिहरुबाट समेत हुनेछ ।

९.२ क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन वाट प्राप्त हुने वार्षिक प्रतिफल (विषय क्षेत्र अनुसार)

क्षमता विकास योजनाको वार्षिक मूल्याङ्कनबाट क्षमता विकासका कार्यक्रमहरुले योजना अवधिमा हासिल गर्नु पर्ने उपलब्धिहरूको अवस्था स्पष्ट रूपमा देखाउदछ । यस योजनाको कार्यान्वयन पश्चात बिषय क्षेत्र अनुसार वार्षिक रुपमा देहाय बमोजिमका प्रतिफलहरु प्राप्त हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

तालिका नं.-२६, क्षमता विकासका योजना कार्यान्वयनबाट प्राप्त हुने वार्षिक प्रतिफलहरु

आर्थिक वर्ष	बिषय क्षेत्र	अपेक्षित वार्षिक प्रतीफल
पहिलो वर्ष (०७९।०८०)	~ मानव संसाधन विकास	~ सबै कर्मचारीहरुले सेवा प्रवेश र सेवाकालिन तालिम पाएका हुनेछन । ~ सबै पदाधिकारीहरु स्थानीय तहको काम कर्तव्य र अधिकार वारे स्पष्ट भइ कार्य सम्पादनमा प्रभावकारी आएको हुनेछ ।
	~ संस्थागत विकास	~ गाउँपालिकाको पूर्वाधार थप सेवाग्राही मैत्री (सहायता कक्ष, स्तनपान कक्षको व्यवस्था) भएको हुनेछ ।
	~ विधि/प्रणालीको विकास	~ सक्षम स्थानीय सरकारको लागि आवश्यक कानून मध्य थप ८ वटा कानूनहरु तयार भइ कार्यान्वयनमा गएका हुनेछन् ।
	~ गाउँपालिकाको समग्र क्षमता विकास	~ आ.ब.(०७९।०८०) मा योजना अनुरुप १७ वटा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु प्रभावकारी तवरमा सञ्चालन भएका हुनेछन् । ~ स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन कार्यविधि, २०७७ बमोजिम स्वमूल्याङ्कनमा यो गाउँपालिकाले ६० अंक प्राप्त गरेको हुनेछ । *(आधार वर्ष ०७७।०७८ मा कुल प्राप्त अंक -३९)* ~ संविधान प्रदत्त अधिकार (अनुसूची-८) का २२ वटा बिषय क्षत्रहरु मध्य कम्तिमा १० वटा बिषय क्षत्रमा आवश्यक कार्य सम्पादन भएको हुनेछ ।
	~ मानव संसाधन विकास	~ जनप्रतिनिधिहरुको नेतृत्व क्षमता र कार्यदक्षता वृद्धि भएको हुनेछ । ~ गाउँपालिकाले प्रवाह गर्ने सेवा तथा सुविधामा पहुँच कम रहेका महिला, दलित, लैगिंक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपांगता भएका ब्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, बालबालिका एवं विपन्न वर्गको सहभागिता र पहुँचमा आधार वर्षको तुलनामा वृद्धि भएको हुनेछ ।
	~ संस्थागत विकास	~ गाउँपालिकाको पूर्वाधार थप सेवाग्राही मैत्री (सहायता कक्ष, स्तनपान कक्ष, डिजिटल नागरिक बडापत्र र आवश्यक प्रविधिहरुको व्यवस्था) भएको हुनेछ ।

दोश्रो बर्ष (०८०।०८१)	~ विधि/प्रणालीको विकास	~ आबधिक योजना र मध्यकालिन खर्च संरचनामा आधारित वार्षिक योजना र कार्यक्रमहरु तयार भइ कार्यान्वयन भएका हुनेछन् ।
	~ गाउँपालिकाको समग्र क्षमता विकास	~ आ.ब.(०८०।०८१) मा योजना अनुरुप १८ वटा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु प्रभावकारी तवरमा सञ्चालन भएका हुनेछन् । ~ स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन कार्यविधि, २०७७ बमोजिम स्वमूल्याङ्कनमा यो गाउँपालिकाले ७५ अंक प्राप्त गरेको हुनेछ । *(आधार बर्ष ०७७।०७८ मा कुल प्राप्त अंक -३९)* ~ संविधान प्रदत्त अधिकार (अनुसूची-८) का २२ वटा बिषय क्षेत्रहरु मध्य कमतीमा १५ वटा बिषय क्षत्रमा आवश्यक कार्य सम्पादन भएको हुनेछ ।
तेश्रो बर्ष (०८१।०८२)	~ मानव संसाधन विकास	~ कर्मचारी र जनप्रतिनिधि बीच सम्बन्ध, सहकार्य र समन्वयमा वृद्धि भइ सेवा प्रवाहमा चुस्तता, पारदर्शीता र सुशासन प्रबर्द्धन भएको हुनेछ । ~ गाउँपालिकाले प्रवाह गर्ने सेवा र सुविधा सम्वन्धिको गुनासोमा गुणात्मक एवं परिमाणात्मक रुपमा कमी आएको हुनेछ ।
	~ संस्थागत विकास	~ पशु र कृषि सेवा केन्द्र स्रोत साधन, प्रविधि र दक्ष जनशक्ती सहितको गुणस्तरीय सेवा दिन सक्ने भएका हुनेछन् ।
	~ विधि/प्रणालीको विकास	~ आवश्यक प्रविधिहरुको उपलब्धता, जडान र प्रयोगबाट गाउँपालिकाका बिषयगत सेवा प्रणालीहरु स्थापित र सुदृढ भइ सेवा प्रवाहको परिमाण र गुणस्तरमा बृद्धि हुनेछ ।
	~ गाउँपालिकाको समग्र क्षमता विकास	~ आ.ब.(०८१।०८२) मा योजना अनुरुप २३ वटा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु प्रभावकारी तवरमा सञ्चालन भएका हुनेछन् । ~ स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन कार्यविधि, २०७७ बमोजिम स्व‡मूल्याङ्कनमा यो गाउँपालिकाले ९० अंक प्राप्त गरेको हुनेछ । *(आधार बर्ष ०७७।०७८ मा कुल प्राप्त अंक -३९)* ~ संविधान प्रदत्त अधिकार (अनुसूची-८) का २२ वटा बिषय क्षेत्रहरु मध्य कम्तिमा १८ वटा बिषय क्षेत्रमा आवश्यक कार्य सम्पादन भएको हुनेछ ।

सन्दर्भ सामग्रीहरु

नेपालको संविधान २०७२ ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ।

स्थानीय तहको क्षमता विकास दिग्दर्शन, २०७६ ।

नपालको पन्ध्रौ राष्ट्रिय योजना ।

राष्ट्रिय जनगणना, २०७८, केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, काठमाडौं ।

राष्ट्रिय प्राकृतीक स्रोत तथा वीत्त आयोग ऐन, २०७४ ।

बागमती गाउँपालिकाको गुरु योजना, २०७६ ।

स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमुल्याङ्कन कार्यविधि, २०७७, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, काठमाडौं ।

बागमती गाउँपालिकाको आ.ब. ०७६।०७७ र ०७७।०७८ को संस्थागत क्षमता स्व‡मुल्याङ्कको सुचकगत नतिजा र पुष्ट्याईका आधारहरु ।

बागमती गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट २०७६।०७७ ।

बागमती गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट २०७७।०७८ ।

बागमती गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट २०७८।०७९ ।

बागमती गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७७।०७८को बजेट तथा कार्यक्रमको वार्षिक प्रगति समीक्षा ।

बागमती गाउँपालिका कार्यालयको आ.व. २०७७।०७८ को आय व्ययको विवरण ।

बागमती गाउँपालिकाको कर्मचारी दरबन्दी तेरिज ।

बागमती गाउँपालिका ऐन कानूनहरुको सूचि, ०७४ देखि ०७८ सम्म ।

बागमती गाउँपालिकाको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन, ०७७।०७८ ।

बागमती गाउँपालिकाको स्थलगत भ्रमण छलफल तथा कार्याशालको टिपोट, २०७९ ।

परिच्छेद : १० अनुसूचीहरु

अनुसूची – १

तालिम लागत निर्धारणको आधार ।

Three days training program at local level

Service/activities	Rate	qty	Total	Remarks
Trainer Fee	15,000	6	90,000	2*3*15000
DSA for trainer	1,600	2.5	4,000	For 2 person
Transportation for trainer	1,000	4	4,000	Two way 2 person
Tea / Snacks for ptps	300	105	31,500	35*300*3
DSA for participants	700	105	73,500	35*700*3
Transportation for ppts	1,000	35	35,000	Per person Rs.500 for Two way
Training materials	3,500	1	3,500	
Stationery	200	35	7,000	
MiscelleneOus	10,000	1	10,000	
Total			**258,500**	

Two days training program at local level

Service/activities	Rate	qty	Total	Remarks
Trainer Fee	15,000	4	60,000	2*3*15000
DSA for trainer	1,600	2.5	4,000	For 2 person
Transportation for trainer	1,000	4	4,000	Two way 2 person
Tea / Snacks for ptps	300	70	21,000	35*300*3
DSA for participants	700	70	49,000	35*700*3
Transportation for ppts	1,000	35	35,000	Per person Rs.500 for Two way
Training materials	3,000	1	3,000	
Stationery	200	35	7,000	
MiscelleneOus	7,000	1	7,000	
Total			**190,000**	

One days training program at local level

Service/activities	Rate	qty	Total	Remarks
Trainer Fee	15,000	2	30,000	2*3*15000
DSA for trainer	1,600	2.5	4,000	For 2 person
Transportation for trainer	1,000	4	4,000	Two way 2 person
Tea / Snacks for ptps	300	35	10,500	35*300*3
DSA for participants	700	35	24,500	35*700*3
Transportation for ppts	1,000	35	35,000	Per person Rs.500 for Two way
Training materials	2,500	1	2,500	
Stationery	200	35	7,000	
MiscelleneOus	5,000	1	5,000	
Total			**122,500**	

अनुसूची – २

क्षमता विकास योजना निर्माणको छलफल कार्यशालामा सहभागीहरुको विवरण ।

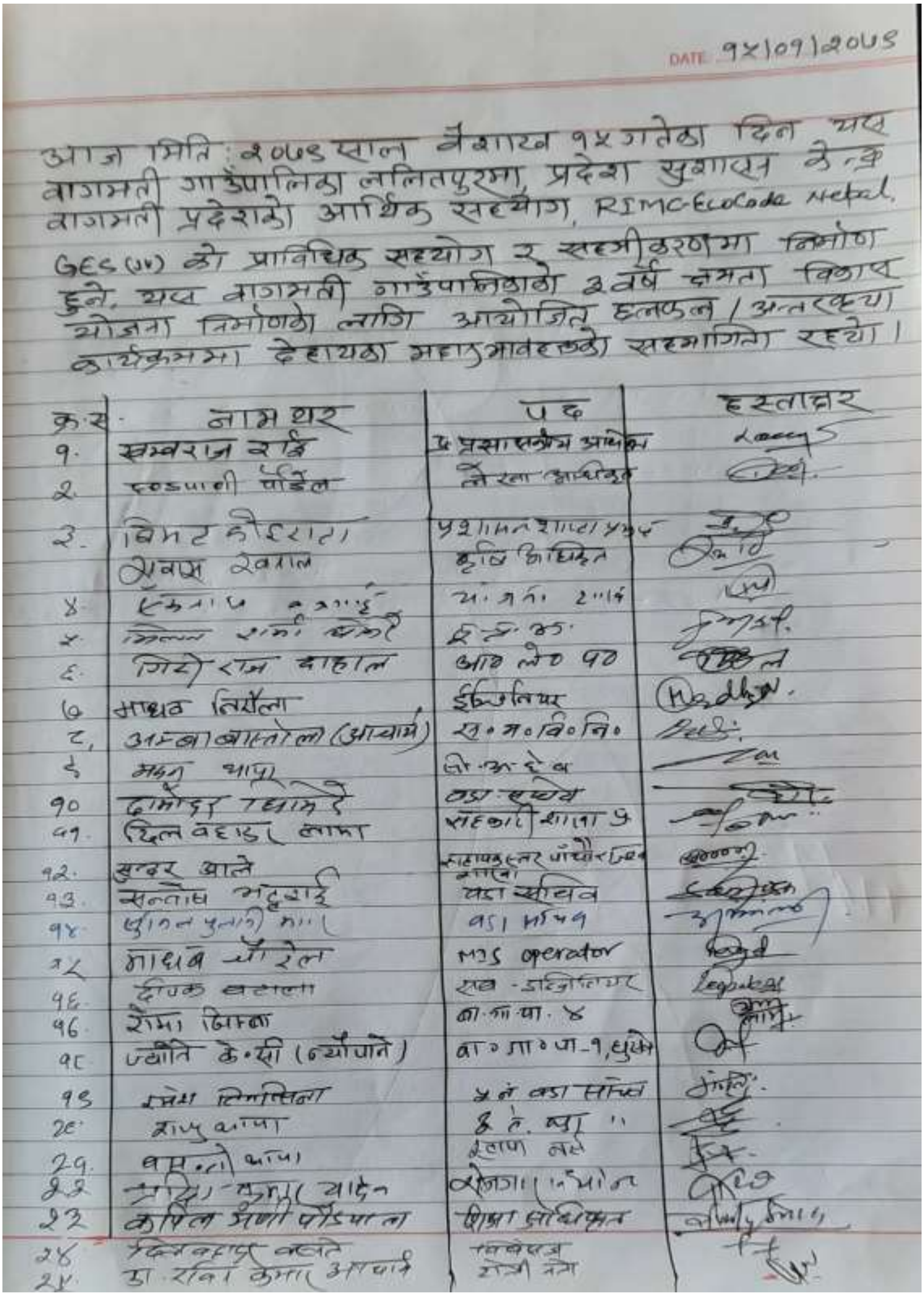

DATE १५।०१।२०७९

आज मिति २०७९ साल वैशाख १५ गतेका दिन यस बागमती गाउँपालिका ललितपुरमा, प्रदेश सुशासन केन्द्र बागमती प्रदेशको आर्थिक सहयोग, RIMC-EcoCode Nepal, GES (UK) को प्राविधिक सहयोग र सहजीकरणमा निर्माण हुने, यस बागमती गाउँपालिकाको ३ वर्षे क्षमता विकास योजना निर्माणको लागि आयोजित छलफल / अन्तरक्रिया कार्यक्रममा देहायका महानुभावहरुको सहभागिता रह्यो ।

क्र.सं.	नाम थर	पद	हस्ताक्षर
१.	खम्बराज रहि	प्र. प्रशासकीय अधिकृत	
२.	खड्गपाणी पौडेल	लेखा अधिकृत	
३.	बिमट कोइराला	प्रशासन शाखा प्रमुख	
	प्रकाश खनाल	कृषि अधिकृत	
४.	[illegible]	[illegible]	
५.	[illegible]	[illegible]	
६.	गिरी राज दाहाल	आ.ले.प.	
७.	माधव तिमल्सिना	इन्जिनियर	
८.	अम्बा बास्तोला (आचार्य)	स्वा.म.वि.नि.	
९.	मदन थापा	जे.अ.हे.व.	
१०	दामोदर घिमिरे	वडा सचिव	
११.	दिल बहादुर लामा	सहकारी शाखा प्र	
१२.	सुन्दर आले	सहायक स्तर पाँचौं [illegible]	
१३.	सन्तोष भट्टराई	वडा सचिव	
१४.	[illegible]	[illegible]	
१५	माधव चौरेल	MIS operator	
१६.	दीपक बराल	सब-इन्जिनियर	
१७.	रेमा [illegible]	बा.गा.पा. ४	
१८	ज्योति के.सी. (न्यौपाने)	बा.गा.पा.-१, [illegible]	
१९	[illegible]	५ नं वडा सचिव	
२०	[illegible]	३ नं. [illegible]	
२१.	[illegible]	[illegible]	
२२	[illegible]	रोजगार [illegible]	
२३	कपिल मणी पौडेल	शिक्षा अधिकृत	
२४	[illegible]	[illegible]	
२५	डा. रविन कुमार आचार्य	[illegible]	

अनुसूची – ३

क्षमता विकास योजना निर्माणको क्रममा लिइका तस्विरहरु ।

**** समाप्त ****